

IZVJEŠTAJ
o provedenoj javnoj raspravi po Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o
dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica

Na osnovu predloženog teksta od strane Vlade Kantona, dana 30.12.2011.g. Skupština Kantona je utvrdila Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica. U skladu sa Zaključkom Skupštine broj: 01-02-32969/11, Ministarstvo za boračka pitanja je na osnovu sačinjenog plana u periodu od 17.01.2012. do 02.02.2012.g. u svim općinama na području Kantona sprovelo javnu raspravu, u kojoj su učestvovali članovi radne grupe – zaposlenici Ministarstva te rukovodioci općinskih službi za branilačko-invalidsku zaštitu, kao predstavnici organizatora rasprave, kao i predsjednici i članovi općinskih i kantonalnih udruženja branilaca i članova njihovih porodica i zainteresovani pripadnici branilačke populacije sa područja općina. Raspravu su pratili i predstavnici sredstava informisanja. Prilikom održavanja javne rasprave po općinama sačinjeni su zapisnici o iznesenim usmenim primjedbama i prijedlozima.

U periodu rasprave po Zakonu dostavljene su slijedeće pisane primjedbe i prijedlozi: Organizacija porodica šehida i poginulih boraca ZDK, Zajednica udruga obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu ZDK, UG RVI -paraplegičara ZDK, Savez udruženje boraca "Organizatora i pokretača otpora ZDK", Savez udruženja branilaca Patriotska liga općina ZDK, Savez demobilisanih boraca OOR-a 02-95 ZDK, Zajednica udruga HVIDR-a HVO HB ZDK, Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995, Udruga nositelja ratnih odličja HVO iz Žepča, Udruženje RVI-amputiraca iz Zenice, Organizacija PŠiPB Breza, Obavijest Predsjedništva Saveza RVI ZDK; Služba za katastar i imovinsko-pravne poslove općine Tešanj, Služba za civilnu zaštitu, opću upravu i zajedničke poslove općine Doboj Jug; Služba za boračko-invalidsku zaštitu, raseljena lica, izbjeglice i povratnike općine Kakanj, Služba za boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu, opću upravu i društvene djelatnosti Maglaj, Organizacija PŠiPB Zenica, Organizacija PŠiPB Kakanj, Organizacija PŠiPB Maglaj, Organizacija PŠiPB Visoko, Organizacija PŠiPB Žepče, Udruga obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja općine Žepče, Udruženje žena demobilisanih pripadnica OS 91-96. Kakanj, Organizacija RVI „Kakanj 92“, JOB „Unija veterana“ Maglaj, Organizacija RVI Maglaj, UNRO HVO Vareš, ORVI“Vareš 92“, JOB “Unija veterana“ Visoko, ORVI „Visoko 92“, Udruženje nezaposlenih demobilisanih boraca od 24.01.2012.g. Zavidovići, Udruženje PTSP „Veterani“ Zavidovići, ORVI Zavidovići, JOB “Unija veterana“ Zavidovići, Savez UB “PL“ Zenica, Udruženje nezaposlenih demobilisanih boraca općine Zenica, JOB“Unija veterana“ Zenica, ORVI Zenica, Fadil Begović, veteran iz Tešnja, Haris Delić, veteran iz Zenice, Meho Hodžić- PL Doboj Jug, i Senad Mahmutović, DB iz Vareša.

U ovom Izvještaju iznesene su sve primjedbe i sugestije iznesene na javnoj raspravi ili dostavljene u pismenoj formi, te primjedbe i stavovi poslanika Skupštine ZDK sa sjednice od 30.12.2011.g., prilikom donošenja Nacrta Zakona. Izjave su u potpunosti prenesene sa transkripta Stručne službe Skupštine, dostavljenih pisanih materijala udruženja i pojedinaca, te zabilješki iz vođenog zapisnika sa javne rasprave.

U cilju pojednostavljenja uvida u iznesene primjedbe i olakšanja procedure zauzimanja stava po istim, primjedbe su grupisane na slijedeći način:

- generalne primjedbe u kojima se ne pominje određeni član Nacrta Zakona;
- primjedbe po članovima Nacrta Zakona, gdje se podnosilac poziva na određeni član Nacrta Zakona, ili na član osnovnog Zakona na koji se izmjena odnosi. S obzirom je da je dolazilo do izvjesne konfuzije kad se navodi član Nacrta a primjedba se odnosi na član osnovnog Zakona i obratno, grupisanje je izvršeno po suštini iznesene primjedbe;

- prijedlozi i sugestije za izmjene i dopune članova Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, koji nisu obuhvaćeni Nacrtom Zakona.

Stav predlagača je naveden ili odmah uz primjedbu ili nakon grupe primjedbi sličnih po svom karakteru ili primjedbi na koje se može dati jedinstven odgovor.

Tokom rasprave iznesene su određene generalne konstatacije i primjedbe koje se tiču statusnih i socijalno-ekonomskih pitanja pripadnika branilačke populacije:

1. U Nacrtu Zakona ima nekoliko zaista dodatnih prava, a ja sam uvijek zato, a sigurno da ćete vi to svi podržati da boračke populacije zaslužuju znači još dodatnih prava. Ima dosta slučajeva gdje su oni koji apliciraju odbijeni od određenih prava u smislu nedostatka finansijskih sredstava - za banjska liječenja, stipendiranja, prekvalifikacije itd., i zaista mi moramo raditi na tome da pokušamo u Budžetu obezbijediti dodatna sredstva za boračke populacije kako bi sve one zahtjeve koji se pojave u što većoj mjeri mogli praktično da izvršimo i da zadovoljimo praktično one potrebe boračke populacije. Evo ovdje je zaista nekoliko stvari koje treba podržati, znači zaista dolazi do jednog proširenja prava boračke populacije i mi smo apsolutno za to. (*poslanik Skupštine ZDK Fahrudin Brkić*)
2. Kada je u pitanju ova populacija svakako da niko nije protiv širenja prava ove populacije i svakako da ćemo se založiti za usvajanje ovog Nacrta. Smatram da je vrlo značajno i nije na odmet da još jednom čujemo ono šta je pozitivno po meni u ovom Nacrtu, to je da su povratnici u RS dobili sva prava koja ima braniteljska populacija, članovi porodica demobilisanih uvode se u prava, ovo što je troškove sahrane, dženaze nadoknadu ostvaruju lica koja su snijela troškove dženaze, stipendiranje i školovanje djece izvan BiH, povišenje godina starosti djece od 25 na 30. za korištenje prava uvode se u pravo udovice i roditelji umrlih branilaca, novčana pomoć u slučajevima vanrednih okolnosti i terminološki je došlo do ispravki u ovom Zakonu. Svakako da ćemo ovaj Nacrt Zakona podržati obzirom da se radi o branilačkoj populaciji, a nadati je se da će se u konačnici što više ovih prijedloga i usvojiti, a da ćemo imati sredstva da ih ispoštujemo. (*poslanica Skupštine ZDK Indira Mundžić*)
3. Želim da pohvalim tekst ovoga Nacrta kao i svi ostali, drago mi je što odredbe ovog Zakona proširuju prava korisnika iz ove oblasti i što se uvode novi korisnici, to mi je mnogo drago. Međutim smatram da uvođenje u prava novih korisnika i uopće proširivanje kruga prava u ovoj oblasti, nužno mora dovesti do povećanja izdvajanja finansijskih sredstava, znate. Pa mi onda nije jasno pod tačkom III u okviru obrazloženja ovog Nacrta u kojoj se kaže između ostalog citiram: „Za provođenje ovog Zakona nisu potrebna posebna finansijska sredstva ili druga sredstva“. Ja se gospodo bojim da jesu potrebna i te kako su potrebna i ukoliko ne bude dodatnih izdvajanja sva ova prava i sve ove kategorije ostaće mrtvo slovo na papiru. Molila bih Ministra, možda ima neke izvore ili nešto možda neka raspoloživa sredstva koja mogu pokriti ove realizacije u budućnosti ali ovo je osobno moje mišljenje. (*poslanica Skupštine ZDK Emina Huseinspahić*)
4. Ako se šire novi korisnici usluga, onda će izbiti problem ako ne bude bilo finansijskih sredstava za toga, dakle vrlo je važno da predlagač Zakona održi ono što je rekao da je to realno dakle zakonski da za to postoje finansijska sredstva jer najgore je ljudima obećati, a kasnije to ne ispunjavati ...onda imamo svi skupa problema. (*poslanik Skupštine ZDK Harun Drljević*)
5. Moja primjedba i zamjerka je jedna ozbiljno Ministru. Koliko ja imam saznanja, kada ste usaglašavali ovo sa udrugama da su bili pozvani ispred Hrvatskog vijeća obrane samo ratni vojni invalidi i niko drugi, to je jedna ozbiljna primjedba i ja uporno govorim i kod finansiranja i svega ostalog, mislim da morate ozbiljno ovo razmotriti, a ja ću ovaj Nacrt podržati evo vjerujem da ćete i vi, da vam je cilj da ovaj tekst se popravi i da pokušamo donijeti što kvalitetniji Zakon. (*zastupnik Skupštine ZDK Iva Tadić*)
6. Želim zahvaliti Vladi i Ministarstvu koje je prepoznalo probleme sa kojima se mi na terenu susrećemo i udovoljilo djelimično našim zahtjevima kroz ovaj Nacrt. Željela bih da razriješim dileme pojedinih poslanika u smislu nedostatka novca, povećanja sredstava, itd. Prvo i osnovno, želja mi je da kažem da mi ne pripadamo u socijalnu kategoriju, mi smo članovi boračke populacije, sredstva koja primamo predstavljaju nadoknadu za izgubljeni život i izgubljeni dio tijela i jako nas vrijeđa kao organizaciju

kada nam neko kaže da smo socijalna kategorija....., ni u kom slučaju to nismo. (*Nedžida Tabaković, UO OPŠiPB ZDK– na Skupštini*)

7. Imam 25 godina, po zanimanju sam diplomirani pravnik i mislim da vam ne izgledam kao neko ko pripada socijalnoj kategoriji. Ipak danas sam tu kako bih vam se obratila u svojstvu člana UO općinske OPŠiPB iz Visokog u svojstvu predsjednika NO Kantonalne organizacije i člana NO Republičke organizacije. Mislim da jako dobro znate da trenutni Zakon o dopunskim pravima meni trenutno ne daje nikakva prava, a čak po trenutnom Zakonu nisam ni dijete šehida. Također treba da znate da je moj otac poginuo na početku rata kada sam ja imala nepune četiri i po godine, a moj brat 8 mjeseci, dakle rasla sam, školovala se i uspijevala bez prisustva svoga oca, ipak bez obzira na sve to u ovom Zakonu odnosno njegovom Nacrtu kakav danas vi imate pred sobom ja apsolutno vidim šansu. Navešću vam jedan primjer, svi podzakonski akti, vi jako dobro to znate i bolje nego ja, se vezuju za odredbe Zakona kakav imamo, kakav se donese. Jednu takvu uredbu držim u ruci, to je jedna odluka o općinskim administrativnim taksama i ne samo da se ovakav podzakonski akt ovakva odluka vezuje za Zakon o dopunskim pravima, nego se to odnosi i na druge zakone, poput Zakona o porezu na promet nekretnina, što opet isključuje djecu šehida. Ja danas gledam u vas i očekujem od vas da ćete podržati ovakav Nacrt Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica i sigurna sam da ćemo tako zajedno imati bolju budućnost. (*Lejla Pašić, NO OPŠiPB ZDK– na Skupštini*)
8. Ovo udruženje također podržava sve realne zahtjeve branilačke populacije, potkrepljujući to činjenicom da branilačke populacije nikada ne mogu dobiti ni tražiti više od onoga što su uložili. Zato vas molim iz pristojnosti ali očekujem i uvijek sam rekao nikada se neću pogađati za ono što pripada ovoj populaciji, ali ćemo uvijek biti konstruktivan faktor u izgradnji ove države na način kako smo i udarili njene temelje, i da će sa vaše strane, bez ikakvog odlaganja kada bude za to vrijeme, biti usvojeni i da će nam se smanjiti problemi kada se to realizuje. (*Mujo Aganović, UG RVI-paraplegičara u ZDK– na Skupštini*)
9. Ova izmjena Zakona je više kozmetička. Tako razmišljam, ali u suštini vjerovatno tako nije, a zašto to govorim - nemoguće je proširiti prava i uvoditi nove korisnike, a da nam ne trebaju dodatna sredstva. Međutim ja, ako to bude kako se ovdje predviđa, ja ću biti prezadovoljan. Vlada i Ministarstvo za boračka pitanja prije svega u ovoj izmjeni i dopuni Zakona o dopunskim pravima treba vidjeti mogućnost da prije svega uskladi Zakon sa Federalnim zakonom jer to je zakonska obaveza, ima mnogo prava koja su donešena u Federalnom zakonu o osnovnim pravima porodica šehida i ratnih vojnih invalida, Zakonu o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i bivšeg zakona, moram ga tako nazvati jer je stavljen van snage, Zakona o demobilisnim borcima, a onda kada uskladi ovaj Zakon sa tim gore, sa onima koji su stariji sigurno od njega, onda će se vjerovatno poboljšati prava. Mi iz Saveza dobitnika ratnih priznanja iz ZDK nećemo praviti, niti imamo namjeru praviti prepreku ovoj izmjeni ali nadam se da ćemo i sa Vladom i sa Ministarstvom u ovome roku, ja ću iako nemam pravo predlagati pobiti svoga kolegu ljljana, Handžu. Možda je malo, neka bude 60 dana a to ćete vi odlučiti, da nam ne bude onda zamotano, znate bio je kratak rok pa nismo uspjeli fino definisati, ali 60 dana mislim da je dovoljno i da sjednemo sve organizacije i da vidimo sve što bude moguće riješiti da riješimo na dobrobit boračke populacije (*Alija Redžić, Savez DNRP ZDK– na Skupštini*)
10. Moj uvaženi kolega iz Udruženja paraplegičara nešto je i rekao vidjeli ste da smo ostali pola sata diskusije oko stipendija, međutim moram vam reći kao pripadnik te boračke populacije, to je za nas samo nadgradnja. Zakon o boračkim pravima pod broj jedan trebao bi rješavati ratnu štetu, ratna šteta su broj jedan šehidske porodice i invalidi pa tek onda i svi ostali nadgradnja, što znači da bi smo zamijenili teze. Nezadovoljnih imamo jako puno, kategoriju ratnih vojnih invalida i šehidskih porodica u dobrom dijelu oni su to već rekli tako da kod donošenja izmjena i dopuna i naravno pretakanje Nacrta u Prijedlog, trebali bi voditi o tome računa. (*Benjamin Predžić, SRVI ZDK– na Skupštini*)
11. Želim se pozvati na nešto što mislim da je zanemareno u svoj ovoj proceduri sačinjavanja ovakvog jednog zakonskog rješenja koji bi trebalo da definiše prava pripadnika boračke populacije. U obrazloženju razloga za donošenje Zakona predlagatelj. Vlada je navela tamo da je to u cilju izvršenja obaveza uklađivanja Zakona o dopunskim pravima sa zakonima federalnog nivoa, bojim se reći da je ovim usaglašavanjem zanemarena jedna činjenica tj. ovim zakonskim rješenjima se derogira na određen način zakon na najvišem nivou tj. federalni Zakon - koji jasno definiše u članu 7. prava pripadnika

boračke populacije, a stvara obavezu kantonima tj. vama - da donesete zakonsko rješenje koje bi definisalo ta prava i koje bi se finansiralo iz ovoga. Ne treba vam napominjati da je ukidanjem Zakona o pravima demobiliziranih branilaca najveći broj pripadnika ove populacije doveden na margine ovog društva i da su to ljudi u izuzetno teškim situacijama i da sada razgovaramo o definisanju zakonskog rješenja koje treba da tretira problematiku tih ljudi i ni u jednom članu ovdje ne pominje se rješavanje ove problematike. JOB Unija veterana ZDK je apsolutno nezadovoljna ponuđenim Nacrtom Zakona zato što u proceduri....., ministar je naveo ovdje da je procedura poštovana na način da smo mi predstavnici boračkih udruženja sjeli i razgovarali i dogovorili nešto. Tačno je da smo mi sjeli i da smo razgovarali, ali nismo dogovorili, znači nismo dogovorili, ovo je zakonsko rješenje koje je sačinjeno od strane Ministarstva za boračka pitanja i želja nam je, obzirom da nam je poznato da ovo podliježe daljoj proceduri javnih rasprava i sačinjavanju prijedloga Zakona, ja zaista očekujem da ćemo u narednom periodu biti malo više uvažavani da se čuje glas ove kategorije ljudi koji su zaista u teškoj situaciji, a vi ste poslanici govorili o teškom stanju pripadnika boračke populacije, posebno ovog dijela populacije nezaposlenih demobilisanih boraca. Ja sam bio na prije tri skupštine ovdje i vi ste usvojili Informaciju o stanju u oblasti branilačko-invalidske zaštite koju je prezentovala ovdje Vlada, i zaista je sadržavala alarmantne pokazatelje stanja u oblasti BIZ. Tačno je u toj informaciji konstatovano koje su to kategorije ljudi koje su to najugroženije, definisane su mjere rješavanja ove problematike, međutim ja iz ovog Nacrta ne vidim da se ide u tom pravcu, nego očekujem da će u narednom periodu to jest kroz javne rasprave i u narednim sastancima ćemo insistirati na tome da se uvažavaju naše primjedbe, koje smo blagovremeno dostavili Ministarstvu, nažalost većina nije uvažena, nije uvrštena u predloženo zakonsko rješenje i cijenim da ćemo u narednom periodu zajedno sa Ministarstvom i ostalim kolegama iz udruženja doći do jednog zakonskog rješenja koje će biti koliko-toliko po mjeri svih pripadnika boračke populacije. (*Nermin Sarvan, UO JOB "Unija veterana" ZDK – na Skupštini*)

12. Mi podržavamo ovaj Nacrt, bez obzira što isti u svim segmentima ne obuhvata šehidsku djecu - npr. u dodjeli sredstava za udžbenike nema naše djece, naša djeca ne studiraju van BiH, ali smo principa da u ostvarivanju prava kada može „maćeha može i pastorče“ ostvariti isto. Uvijek će biti privilegija i svi će doći na red. Bitno je da se sredi Zakon i da se ponovo uradi revizija i o demobiliziranim braniocima, jer je u prvoj reviziji 30000 skinuto iz prava. (*Nazif Vatreš, predsjednik OPŠiPB Olovo*)
13. Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica je potrebno uskladiti sa drugim zakonskim rješenjima i zakonima iz oblasti boračko-invalidske zaštite FBiH koji su trenutno u primjeni Protiv smo proširenja prava korisnika u Zakonu o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, sve dok se za sadašnje korisnike ne obezbjede dovoljna finansijska sredstva za ostvarivanje utvrđenih prava. Izuzetak su novi korisnici koji ne utječu na finansijska sredstva za ostvarivanje prava (*ORVI Zenica, ORVI „Kakanj 92“, ORVI Vareš, ORVI Visoko*)
14. ORVI Zenica se protivi proširenju prava korisnika dok se ne iznađu nova sredstva, jer se sa ovim sredstvima ni korisnici po ovom Zakonu nisu mogli obezbjediti. Ni prošli put Zakon nije usvojen u ovoj formi a sada je favorizovan od neke političke moći u ovom mandatu koji želi da se navedeno u Nacrtu usvoji. Ministarstvo nije dalo obrazloženje vezano za prednosti šehidskog djeteta nad RVI i DB koji su direktni učesnici rata. (*Zakir Alispahić, ORVI Zenica*)
15. O izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima učestvovali smo putem Općinskog i Kantonalnog predsjedništva, te smo donijeli zajednički zaključak da trenutni Zakon o dopunskim pravima u potpunosti odgovara našim zahtjevima, jer je obuhvatio sva prava koja su potrebna za RVI, s tim da jesmo za izmjene tamo gdje to traže normativno-pravni akti a odnosi se na usklađivanje sa Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica. Nismo znači za to da se Zakon o dopunskim pravima proširuje na dodatne korisnike bez obezbjeđenja dodatnih sredstava za ostvarivanje prava po istom, tj. ukoliko se Zakon proširuje sa dodatnim korisnicima prije tog je potrebno obezbjediti tj. planirati sredstva u Budžetu za te korisnike. Što se tiče podzakonskih akata mi jesmo za to da se isti mogu mijenjati na način da to ide u korist boračkih populacija. (*ORVI Maglaj*)
16. Izražavamo naše puno nezadovoljstvo i ogorčenje svim aktivnostima koje su vođene u postupku izmjena i dopuna Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica iz jedinog razloga

a što kao Udruženje nismo ničim obavješteni o tim aktivnostima. (*Udruženje branilaca "Patriotska liga" Zenica*)

17. Savez DB OOR-a 92-95 Ze-do je najmasovnija i najorganizovanija boračka organizacija, te se pitamo iz kojih razloga i zbog čega naš predstavnik nije bio uključen u predlaganju ovog Nacrta i kako da dajemo primjedbe kada je konačni tekst ovog predloženog Nacrta bio pred poslanicima i rečeno je da su sve boračke organizacije bile pozivane, a što ne odgovara istini. Imamo najveći broj članova ili bolje rečeno koliko imaju sve ostale boračke organizacije na nivou Kantona koje su bile pozivane, a mi izostavljeni. (*Savez demobilisanih boraca OOR-a 92-95 ZDK*)
18. U procesu izrade teksta Zakona nisu ispoštovana prava prema svim savezima branilaca koji su uredno registrovanu u ZDK, nije zastupljena kategorija socijalno najugroženijih branilaca – demobilisani branioci, 50% ove populacije su tretirani kao građani 2. i 3. reda u društvu, nismo adekvatno zastupljeni kroz socijalna zbrinjavanja u Zakonu o dopunskim pravima i zbog toga je veliko nezadovoljstvo na dosadašnje uredbe koje se primjenjuju. Ne uplaćuju se doprinosi za one koji rade, kroz sivu ekonomiju nemamo radnog staža, primanja su mala a u velikom broju slučajeva ispod minimuma, vrše se ucjene, ne možemo dići kredit. U primjedbama na Zakon akcenat smo stavili na: izjednačavanje prava; definisanje kategorija sa promjenom datuma provedenog u ratu; usklađivanju definicija; određivanju prava i prioriteta o izdvajanju sredstava kroz prava. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)

U toku javne rasprave u općinama su često iznošene i primjedbe na pojedine podzakonske akte (stambeno zbrinjavanje, liječenje, zdravstveno osiguranje, stipendiranje, finansiranje sportskih manifestacija.....), kom prilikom su učesnici su najčešće izlaganje temeljili na svom vlastitom primjeru i postavljali pitanje potrebe izmjene podzakonskih akata kako bi se udovoljilo potrebama određene kategorije pripadnika branilačke populacije.

Stav Predlagača

U obrazloženju Nacrta Zakona je naznačeno da za provođenje istog nisu potrebna posebna finansijska ili druga sredstva, osim sredstava koja se planiraju i utvrđuju u Budžetu Kantona u skladu sa finansijskim mogućnostima i visini koja određuje obim ostvarivanja prava po istom. Direktni uticaj visine planiranih budžetskih sredstava svake godine na poziciji Ministarstva za boračka pitanja namijenjenih realizaciji prava branilaca i članova njihovih porodica, istaknut je već i prilikom usvajanja Zakona o dopunskim pravima 2006.godine, kao i svih 12 podzakonskih akata. Realizacija prava se vrši u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima koje donosi Skupština i Vlada Kantona, a u izradi kojih se pribavljaju mišljenja kantonalnih udruženja pripadnika branilačke populacije, čime se u najvećoj mogućoj mjeri nastoji osigurati zastupanje interesa svih kategorija branilaca i članova njihovih porodica.

S tim u vezi se može konstatovati da evidentno nezadovoljstvo branilačke populacije visinom budžetskih sredstava koja se svake godine opredjeljuju za njihove potrebe (regulisanih u vidu prava po ovom Zakonu), ima za posljedicu bojazan da će bilo kakve izmjene koje predviđaju beneficije za određenu kategoriju, ići na uštrb mogućnosti realizacije sredstava za potrebe korisnika prava već navedenih u Zakonu.

Prihvatanje takvog stava bi predstavljalo blokadu za bilo kakve izmjene osim onih koje se odnose na usaglašavanje sa propisima višeg nivoa vlasti. Ali i u tom slučaju neophodno je u Zakon uvesti povratnike u RS, zbog važećih federalnih propisa u tom smislu. Stava smo da će prilikom izrade podzakonskih akata kojima će biti izvršena konkretizacija predloženih izmjena uz pribavljena mišljenja kantonalnih udruženja branilaca i članova njihovih porodica biti iznađena rješenja koja će u najvećoj mogućoj mjeri otkloniti gore navedene bojazni.

Međutim nerealno je očekivati da će sve kategorije u potpunosti biti zadovoljne, posebno one koje kroz realizaciju izmjena koje predlažu očekuju značajnije poboljšanje svoje nesumnjivo teške ekonomske situacije. Stav po istim naznačen je u narednim primjedbama u Izvještaju.

Isticanje u primjedbama činjenice da Kantonalnim zakonom nisu obuhvaćena sva prava propisana Federalnim zakonom kao prava koja se realizuju na nivou kantona, podsjećamo da su sva prava bila predmet razmatranja u procesu donošenja Zakona, a neunošenje pojedinih od njih u Kantonalni zakon ("novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti", "prednost pri zakupu i otkupu poslovnog prostora pod jednakim uvjetima", oslobađanje od plaćanja naknade troškova korištenja građevinskog zemljišta", "ostvarivanje penzije pod povoljnijim uvjetima") isključivo je posljedica činjenice da se radi o materiji regulisanoj federalnim propisima, neusaglašenosti federalnih zakona iz posebnih oblasti ili nerealnih zahtjeva Federalnog zakonodavca prema Kantonalnom budžetu iz kojeg je trebalo osigurati sredstava za realizaciju, sa čim su branilačka udruženja bila upoznata.

Kod izrade Nacrta i Prijedloga ovog Zakona, pribavljena su mišljenja organizacija koje obuhvataju najveći broj pripadnika branilačke populacije sa područja Kantona, upućenim pismenim pozivom za davanje prijedloga i sugestija u tom smislu i održanim sastancima sa predstavnicima organizacija. U javnoj raspravi učešće su uzele sva zainteresovana udruženja, čije su primjedbe iznesene i u ovom izvještaju.

PRIMJEDBE PO POJEDINIM ČLANOVIMA NACRTA ZAKONA

Član 1.

- Podržavamo unošenje u član 1. Zakona i porodica demobiliziranih branilaca. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- Pozdravljamo uvođenje u prava povratnika u RS (*JOB "Unija veterana" Visoko, Adem Mahalbašić - JOB Tešanj, Muhamed Jahić - OPŠiPB Tešanj*)
- Proširivanje prava na povratnike iz RS, kako je to moguće kada se govori da nema novaca ni za ova prava, a dovode se novi korisnici prava (*Stipo Barić, Udruga DB Usora*)
- U čl. 1. stav 1. podržava unošenje DB i članove njihovih porodica, (*Fehim Čatić, DB iz Zavidovića*)
- U članu 1.stav 1. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 6/06 i 9/07 u daljnjem tekstu Zakon), iza riječi „demobiliziranih branilaca“ dodaju se riječi: “i članova njihovih porodica, članovi porodica umrlih demobiliziranih branilaca“, a tačka na kraju stava zamjenjuje se zarezom i dodaju riječi: “kao i povratnika u Republiku Srpsku koji ostvaruju osnovna prava iz branilačko-invalidske zaštite u općinama Kantona ili koji su na evidenciji nadležnog organa za vojne evidencije u općinama Kantona.“. (*JOB Unija veterana Zavidovići*)
- Izmjene i dopune ne idu u prilog demobilisanih boraca, pojedine kategorije su već mnogo toga ostvarile. Mi kao JOB dali smo putem kantonalne organizacije primjedbe nešto je usvojeno, a nešto ne, ali takođe naglašava da treba izbrisati pojam DB u čl. 1 i staviti „veteran rata“ (*Himzo Zukić, JOB "Unija veterana" Olovo*)

Stav Predlagača

Upotrijebljeni termini koji se odnose na korisnike prava su u skladu sa terminima naznačenim u federalnim zakonima koji se odnose na branioca i članove njihovih porodica (navedeni u stavu (1) člana 2. Zakona o dopunskim pravima..) pa tako i termini demobilizirani branilac, porodica, veteran. Također termin "porodica demobiliziranog branioca" obuhvata i porodicu umrlog demobiliziranog branioca, te nema potrebe to izdvajati i posebno naglašavati.

Član 2 (definicije)

- Član 2. ne treba mijenjati jer pojam "Oružane snage" su u izmjenama i dopunama pogrešan termin. Oružane snage se sastoje od vodova, redova i službi, odnosno ratne mornarice, avijacije i kopnenih snaga. Bojimo se da ćete nas izjednačiti sa agresorom u dogledno vrijeme, jer da smo mi imali "Oružane snage" u početku ne bi nas ovoliko ostalo bez dijelova tijela i života. (*Udruženje RVI-amputiraca iz Zenice*)
- U tačkama d) i e) unijeti – „da je bio na raspolaganju nadležnog organa do 22.04.1996. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- U čl. 2. da se ubaci do „22.04.1996.“ jer je bilo i onih koji su morali i u tom periodu odraditi borbena dejstva. (*Fehim Čatić, DB iz Zavidovića*)
- Predlažemo da se u članku 2. definiraju i pojmovi uže obitelji (porodice) i šire obitelji (porodice), čime bi se otklonile nejasnoće u daljnjem tekstu Zakona koji koristi ove pojmove: obitelj, uža i šira obitelj. (*Zajednica udruga obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja ZDŽ*)
- Predlažemo da se u članku 2. pod d) definiraju i pojmovi šta je uža, a šta šira obitelj, čime bi se otklonile nejasnoće u daljem tekstu Zakona (*Udruga obitelji poginulih branitelja općine Žepče*)
- U čl. 2. e) da mora stajati učešće u OS najmanje 24 mjeseci, a ne kao do sada 12 mjeseci. Pod c) naveden dobrovoljac i organizator otpora i pita šta je sa veteranom rata i traži da se reguliše njihov status u oblasti liječenja i dr. (*Himzo Zukić, JOB "Unija veterana"Olovo*)

Stav Predlagača

Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica obuhvata dopunska prava koja se kao takva javljaju u odnosu na prava regulisana federalnim zakonima o braniocima i članovima njihovih porodica. S tim u vezi postoji obaveza usklađivanja pojmova i definicija branilaca i članova njihovih porodica o Kantonalnom zakonu sa onima utvrđenim u federalnim zakonima (koja se izvršava izmjenama ovog člana) odnosno nema mogućnosti mijenjati iste pojmove i definicije, kao što se to ovdje predlaže.

Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, u skladu sa federalnim zakonima, koristi termin: "Oružane snage" sa naznakom da isti obuhvata Armiju RBiH, HVO i policiju nadležnog organa unutrašnjih poslova (član 2.tačka a) osnovnog Zakona).

U Nacrtu Zakona ne spominju se termini "uža i šira obitelj", isti su spomenuti u tekstu osnovnog Zakona, kada se govori o užoj porodici poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, te članu uže porodice poginulog ili umrlog nosioca "Partizanske spomenice 1941", pri čemu je naglašeno da se u vezi istih koriste definicije iz odredaba Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica i Odluke o posebnim pravima nosilaca "Partizanske spomenice 1941" i članova njihovih porodica. (član 3. osnovnog Zakona).

Član 3 (definicije)

- Kada je u pitanju član 3. ovog Zakona primijećena je u ovim izmjenama da se zbog prestanka važenja Zakona o demobilisanim braniocima izbacuju kategorije "dobrovoljac" i "veteran" iz ove kategorije, ostaju znači dobitnici ratnih priznanja ili odlikovanja i nosioci Partizanske spomenice. Nisam siguran evo postavljam pitanje Ministru i Ministarstvu koliko ima lica koja imaju, znači nosioci Partizanske spomenice 1941.godine? Nemam ništa protiv, znači da budu ona ovdje u Zakonu ali zbog vremena koje je proteklo nisam siguran da li uopšte imamo živih takvih pripadnika. (*poslanik Skupštine ZDK Almedin Aliefendić*)
- Predlažemo da član 3. ostane u izvornom obliku kako je objavljen u Sl.novinama ZDK br.6/06 – obrazloženje: nesporna je činjenica da su pripadnici Patriotske lige, danas članovi našeg Udruženja, temeljni osnivači odbrane BiH i njeni najčasniji učesnici. To je utvrđeno i u Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica, kao i Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica.

Ovim izmjenama derogira se sve naprijed navedeno, te se predlaže ukidanje dijela odredbi člana 3. stav 5. u odrednici prema najčasnijem dijelu branilaca BiH, dobrovoljaca i veterana a koji jesu uglavnom članovi našeg Udruženja. Naše Udruženje će putem svojih aktivnosti adekvatno odgovoriti na destruktivnu djelatnost koju uglavnom podržava i vodi rukovodstvo Ministarstva za boračka pitanja ZDK a koje aktivnosti su usmjerene izravno protiv dobrovoljaca i organizatora otpora i veterana koji i jesu članovi našeg Udruženja. Posebno nas razočarava politička pozadina naprijed navedenih destruktivnih djelovanja. (*Udruženje branilaca "Patriotska liga" Zenica*)

- Naše nezadovoljstvo i protest proizilaze iz činjenice da ni Vi, kao ni Vlada a niti Skupština Zedo kantona ne uvažavate ni u najmanjoj mjeri naše članove a koji su Zakonom definisana kao lica sa naročitim zaslugama, a što u predloženim izmjenama Zakona o dopunskim pravima i zvanično dokidate, mada je isti Zakon, koji je donesen 6.6.2006.g. to utvrdio. (*Savez udruženja branilaca "Patriotska liga općina ZDK"*)
- Dodati nove stavove (9) - definicija demobilisanog branioca i (10) - definicija člana porodice demobilisanog branioca. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995 i Fehim Ćatić, DB iz Zavidovića*)
- U Nacrtu se u stavu (5) iza riječi "odlikovanja" briše se zarez i riječi "dobrovoljac", "veteran". Ne brisati to već dodati i "pripadnici oslobodilačkih jedinica". Dodati novi član: Demobilizirani branilac pripadnik oslobodilačke jedinice koji je u redovima OS proveo najmanje dvije godine, sa navršениh 55 ili 60 godina života ostvaruje pravo na odlazak u starosnu penziju. (*Fadil Begović, pripadnik OS RBiH od 29.4.'92.g. do 01/96.god., iz Tešnja*)
- Da se stav (2) mijenja i glasi: U stavu (5) iza riječi "dobrovoljac" briše se zarez i riječ "veteran", a iza riječi "dobrovoljac" dodaju se riječi "i organizator otpora" (*Savez Udruženje boraca organizatora i pokretača otpora ZDK*)
- Ne slažemo se što je u čl. 3 stav (5) „organizator otpora“ izjednačen sa nosiocem ratnog priznanja. (*Udruženje DNRP Žepče*)
- U članu 3. stav (4) Zakona iza riječi: „Djetetom ratnog vojnog invalida/demobiliziranog branioca“ dodati riječi: „umrlog demobiliziranog branioca“. (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*)
- Ne prihvata se u čl. 3. stav (4) unošenje riječi "pastorčad". Uvode se novi korisnici, – uda se žena sa djetetom za DB i ono poslije dvije godine ulazi u pravo U stavu (5) kod lica sa naročitim zaslugama - šta je sa veteranima rata, tu nema definicije i šta oni dobijaju. (*Himzo Zukić, JOB "Unija veterana" Olovo*)
- Ne prihvata se izmjena člana 3. stav 5. kojim se predviđene definicije lica sa naročitim zaslugama u odbrambeno-oslobodilačkom ratu. (*JOB "Unija veterana" Visoko*)

Stav Predlagača

Uz prethodno navedena obrazloženja koje se tiču federalnim zakonima utvrđenih definicija branilaca i članova njihovih porodica i obaveze primjenjivanja istih u svim aktima i na svim nivoima vlasti, te obrazloženja datih u Nacrtu uz ovaj član, podsjećamo na slijedeće: prema odredbama člana 26. Zakona o osnovnim pravima branilaca i članova njihovih porodica, licima zaslužnim u odbrambeno-oslobodilačkom ratu smatraju se svi branioci i članovi njihovih porodica koje tretira isti Zakon. Dakle isto nije vezano za Zakon o demobiliziranim braniocima koji je prestao važiti, kao ni kategorije veteran i dobrovoljac. Kantonalni zakon je dao i posebnu definiciju „lica sa naročitim zaslugama“ nastojeći izdvojiti određene kategorije, koje po mišljenju predlagača, učesnika u javnoj raspravi i zakonodavca, upravo imaju naročite zasluge u tom pogledu. I dok kod dobitnika najvećih ratnih priznanja nema nejasnoća po pitanju kategorija i broja nosilaca, po pitanju dobrovoljaca i organizatora otpora Ministarstvo u dosadašnjem periodu nije uspjelo dobiti podatke od nadležnih federalnih organa koja su to lica odnosno tačan broj istih na području Kantona. Imajući u vidu neophodnost raspolaganja podacima o broju eventualnih korisnika budžetskih sredstava kod predviđanja prava zakonom i planiranja sredstava za realizaciju istih, predlagač je mišljenja da unošenje iste kategorije (kao i kategorije veterana - s obzirom na značajan broj istih) u član 3. stav 5)

sljedstveno tome ostale članove Zakona i podzakonskih akata koji predviđaju posebna prava odnosno prioritete ovih kategorija, nije u skladu sa raspoloživim sredstvima sa budžetske pozicije Ministarstva za boračka pitanja, bar ne u ovom periodu.

Stav po ostalim primjedbama uz ovaj član:

- Broj živućih nosilaca Partizanske spomenice na području Kantona nije od značaja niti predstavlja razlog za brisanje iz Zakona ove kategorije branilačke populacije, on može biti i promijenjen;
- Ostvarivanje prava na penziju regulisano je federalnim propisima;
- Unošenje termina "pastorčad" obrazloženo je u tekstu Nacrta, odn. Prijedloga ovog Zakona;
- termin "dijete demobiliziranog branioca" obuhvata i dijete umrlog DB-a;

Član 4 (posebni korisnici)

- Kada je u pitanju član 4. on je poprilično evo inoviran u odnosu na Zakon ili član 4. postojećeg Zakona, neću ulaziti u pojedinačne komentare određenih kategorija koje se uvode, ali ću vas podsjetiti na obrazloženje Nacrta gdje stoji da u dijelu finansijskih sredstava potrebnih za provedbu Zakona nisu potrebna posebna finansijska ili druga sredstva osim sredstava utvrđenih Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica koja se planiraju i utvrđuju u Budžetu Kantona u skladu sa finansijskim mogućnostima i visini koja određuje obim ostvarivanja istih. Može se zaključiti da će nove kategorije koje se uvode u Zakon dijeliti sredstva sa kategorijama koje su sada u Zakonu, znači evo treba povesti računa i o tome da ta sredstva koja su planirana u Budžetu jednostavno se dijele na implementaciju ovog Zakona i da će i ostale kategorije znači branilaca sigurno osjetiti kada se uvedu ove nove kategorije. (*poslanik Skupštine ZDK Almedin Aliefendić*)
- Prava koja mi je kao djetetu šehida davao Zakon nikada nisam koristila, jer sam se školovala, a sada kada sam navršila 25 godina nemam više nikakvih prava, pa skoro da nemam pravo ni da se zovem dijete šehida. Želim da znate da danas raspravljamo o daljoj budućnosti i budućnosti sve djece šehida na području našeg Kantona, i danas sam tu da čujem ukoliko kažete da prava koja mi pripadaju ne mogu koristiti. Osim toga, danas, kada je djeci šehida u mojim godinama potrebno zapošljavanje, krediti, zdravstveno osiguranje i druga nematerijalna davanja, nemamo na to pravo bez obzira što smo odrastali, školovali se, uspjevali, a mnogi i rođeni bez da su ikad vidjela svog oca. Želim da znate da danas u Visokom dijete šehida kojem je 31 godina, nije u Zakonu i nema nikakvih prava, a boluje od raka, nema roditelja, nema nikakvih primanja, nije stambeno riješeno i pri tome nema pravo na pomoć pri liječenju jer je starije od 25 godina. Želim da znate da je momak, dijete šehida u Zavidovićima, usljed saobraćajne nesreće ostao nepokretan i da treba zdravstveno osiguranje. Još jedan primjer mladića iz Zenice koji je završio srednju tehničku školu, a otvorila mu se mogućnost da se zaposli kao bravar i nije se mogao prekvalifikovati. Navodim još jedan primjer, gdje se sve općinske odluke o taksama i drugi zakoni poput Zakon o porezu na promet nekretnina, vezuju za odredbe ovog Zakona, te djecu šehida opet isključuju. (*Selvedina Duraković, OPŠiPB Visoko*)
- Osnovni zahtjev Organizacije porodica šehida i poginulih boraca kada je u pitanju Zakon o dopunskim pravima je da se u Zakonu osigura mogućnost da djeca šehida i poslije navršenih 25 godina i prestanka redovnog školovanja ostanu korisnici posebno iz razloga jer dopunska prava nisu mogli koristiti ranije. Na području Kantona do danas je umrlo 12-ero djece šehida, 2 djece je u osnovnim, oko 360 djece u srednjim školama i oko 450 djece šehida na fakultetima, što znači svega oko 1000 djece koja bi mogla koristiti ova prava, a polovina od njih se možda nikada neće prijaviti za korištenje dopunskih prava, jer im ta prava neće ni trebati. U skladu sa odredbama Zakona o dopunskim pravima koji je trenutno na snazi, djeca šehida imaju pravo samo na stipendiju ukoliko se školuju, a ukoliko nemaju za to mogućnost onda nemaju ništa osim prioriteta pri zapošljavanju pod istim uslovima, ali ako su mlađi od 25 godina. U skladu sa odredbama osnovnog Zakona koji je trenutno na snazi dijete šehida ima pravo na invalidninu tj. 62 KM mjesečno. A mogu li vaša djeca živjeti od 62 KM mjesečno? Važno je napomenuti da trenutno iz Kantonalnog budžeta se izdvaja 17% na porodice šehida, 48% na demobilisane borce i ostalo na RVI. Možemo ovdje govoriti o tome da se uvode u Zakon studenti koji studiraju van BiH – naše djece tu skoro da i nema. Možemo govoriti da je Zakon regulisao isplatu

troškova dženaze/sahrane za porodice šehida u duplo manjem iznosu od npr. porodice RVI itd. Možemo ali nećemo. Ali o sljedećem hoćemo i moramo. Napominjem da predloženi nacrt o kojem danas raspravljamo u članu 4. uvodi u prava djecu RVI, roditelje RVI, djecu umrlih demobilisanih boraca, supruge demobilisanih umrlih boraca, roditelje umrlih demobilisanih boraca - znači ukupno pet novih kategorija koje nisu ni u Zakonu o osnovnim pravima i porodice šehida nemaju ništa protiv toga. Nacrt Zakona produžava pravo na korištenje prava djeci šehida. Djeca šehida su korisnici prava po Zakonu o osnovnim pravima kao i prava po Zakonu o dopunskim pravima. Već smo rekli da većinu tih prava po Zakonu o dopunskim pravima oni nisu ni mogli koristiti prije nego što im je dosadašnje zakonsko rješenje to pravo oduzeo. Faktički mi ovim izmjenama omogućavamo da djeca šehida koriste prava koja su do sada bila samo deklarativna. Ko je protiv toga i zašto? Ako neko ima argumente neka ih iznese i kaže javno. Nacrt Zakona je urađen upravo iz razloga da otkloni uočene propuste. Mi smo na njih dugi niz godina kao organizacija i ukazivali. Drago nam je da je to prepoznato i stoga ovakav Nacrt podržavamo u cijelosti. (*OPŠiPB Visoko*)

- Nekoliko činjenica je vezano za član 4, a cilj je da djeca šehida rođena u ratu ojačaju, da se zaposle i žive od svog rada. Poslije rata bilo je od 4200-4300 šehidske djece maloljetno i mali broj je ostvario neko od dopunskih prava, osim prava na stipendiranje. Na primjer 2008.godine su od ukupnih sredstava šehidskim porodicama data u iznosu od 17%, a ratnim vojnim invalidima 36%. Tvrdimo da uvrštavanjem ovog člana neće biti povećanja izdvajanja sredstava za realizaciju Zakona, jer se članstvo naše populacije smanjuje na godišnjem nivou od 15-17%, i u Žepču je od nekadašnjih 17 porodica ostalo 2 porodice sa dva do tri poginula. Što se tiče godina starosti korisnika, u političkim krugovima se govori o mladima do 35-e godine života. (*Nedžida Tabaković, OPŠiPB ZDK*)
- Nema osnova za diskusiju o uvođenju novih kategorija u Zakon. Djeca šehida i poginulih branioaca su već korisnici prava, ali zbog maloljetstva ne mogu koristiti a navedene izmjene samo bi produžile njihov status i poslije završetka redovnog školovanja. Sve je veći broj šehidske djece na Birou za zapošljavanje a želja nam je da se stvore zakonske osnove za za zasnivanje njihovog radnog odnosa, a posebno u firmama čiji je osnivač država, za dobijanje kredita za otpočinjanje vlastitog biznisa ili da se utvrdi neka vrsta podsticaja za samozapošljavanje, da da dobiju kredite pod povoljnim uslovima i budu oslobođena plaćanja poreza na nekretnine u cilju stambenog zbrinjavanja (*OPŠiPB Breza, OPŠiPB Zenica, OPŠiPB Visoko*)
- U potpunosti podržavamo izmjene u čl. 4. koje se odnose na djecu šehida, jer se radi o populaciji koja je pretrpjela najveći gubitak, a svi koji misle da treba da imaju prioritet nad njima, onda je to njihova stvar. Svi trebamo tražiti svoja prava, ali kroz svoju organizaciju, tako smo mi tražili da se produži rok godina starosti jer je bilo nemoguće da naši studenti medicinu i elektrotehniku završe sa 25 godina. (*Nihada Huseinović, OPŠ i PB Zenica*)
- U potpunosti podržavamo predloženi član 4. (*Tahir Mandžuka, OPŠiPB Kakanj*)
- Predloženim članom 4. dolazi do kršenja člana 20. Federalnog Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica samim tim dolazi do uvođenja u pravo novih korisnika u velikom broju koji bi opteretili već postojeća prava, tako da direktni učesnici prava bili bi dovedeni u nezavidan položaj, iako i sada ne mogu u cijelosti ostvariti prava koja im pripadaju. Ovim se izmjenama dijete šehida/pog.branioaca kojem je prestalo pravo na porodičnu invalidninu dovodi u poziciju da kao direktni korisnici prava uđu u Zakon, i samim tim imaju prednost nad RVI sa procentom invalidnosti od 60% i manje, što je neshvatljivo. Ovaj prijedlog nije u skladu sa obrazloženjem predloženog člana 4. u kojem se navodi da se samo povisuje granica ograničenja godina života sa 25 na 30 za djecu branilaca (*Pismeni stav ORVI Zenica*).
- Novi prijedlog teksta člana 4.:
 - a) dijete šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioaca, kojem je prestalo pravo na porodičnu invalidninu;
 - b) dijete poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, osim lica iz tačke a) ovog člana, kojem je prestalo pravo na mjesečni novčani dodatak a koje je u trenutku smrti oca bilo maloljetno;

- c) dijete umrlog ratnog vojnog invalida, koje nije korisnik prava na porodičnu invalidninu a koje je u trenutku smrti oca bilo maloljetno;
 - d) dijete umrlog demobiliziranog branioca, koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine, a koje je u trenutku smrti oca bilo maloljetno
 - e) udovica umrlog demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine, pod uvjetom da nije stupila u brak ili vanbračnu zajednicu i da nema druge prihode;
 - f) roditelji umrlog ratnog vojnog invalida ili demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine, ukoliko ih je isti izdržavao posljednjih godinu dana prije smrti. (*Pismeni stav OPŠiPB ZDK*)
- Potrebno je pojašnjenje člana 4. vezano za djecu šehida -rok 30 godina/neograničeno. Organizacija ne prihvata i protiv je člana 4.,odnosno da se u isti stavi i dijete šehida/poginulog branioca. (*Alija Redžić, ODNRP Zenica*)
 - U vezi člana 4. u potpunosti podržavamo iznesene stavove Organizacije RVI Zenica i Organizacije dobitnika NRP Zenica (*Udruženje RVI-amputiraca iz Zenice*)
 - Primjedba: godine starosti, do 27. godina (*Kemal Zaimović, RVI i vojni penzioner*)
 - Predlažemo izmjenu cjelokupnog teksta predloženog članka 4. u Nacrtu Zakona i to kako slijedi:
 - a) dijete šehida, poginulog, umrlog, nestalog branitelja kojem je prestalo pravo na porodičnu invalidninu, a koje nije navršilo 28. godina života- prava iz čl. 6,16,17 i 23. ovog Zakona,
 - b) dijete poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, kojem je prestalo pravo na mjesečni novčani dodatak a koje nije navršilo 28. godina života- prava iz čl. 6,16,17 i 23.ovog Zakona,
 - c) dijete umrlog ratnog vojnog invalida, koje nije korisnik porodične invalidnine i koje nije navršilo 28. godina života- prava iz čl. 6,16,17 i 23.ovog Zakona,
 - d) dijete umrlog demobiliziranog branitelja, koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje 3 godine, pod uvjetom da nije navršilo 28. godina života i da ga je umrli demobilizirani branitelj izdržavao najmanje dvije godine prije smrti - prava iz čl.6 i član.16 i 17.
 - e) Udovica umrlog demobiliziranog branitelja koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje 3 godine, pod uvjetom da nije stupila u brak ili vanbračnu zajednicu i da je sa umrlim demobiliziranim braniteljem u braku najmanje živjela 2 godine - prava iz čl. 6 i član. 16 i 17
 - f) Roditelj umrlog ratnog vojnog invalida, dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja ili demobiliziranog branitelja koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje 3 godine, ukoliko ih je isti izdržavao posljednju godinu dana prije smrti.

Obrazloženje: smatramo da bi se odjeljkom a) koji je naveden u Nacrtu Zakona znatno povećao broj korisnika, Zakon bi izgledao više socijalni a ne braniteljski, te sukladno tome, smatramo da treba ograničiti starost djece na 28. godina i definirati prava u Zakonu. Smatramo, da u nacrtu odjeljka b) i c). treba smanjiti starost djece sa 30 na 28 godina, te dodati prava na konzumiranje, definirana člankom 23. novog Zakona. Smatramo da se u odjeljku d) koji je naveden u Nacrtu Zakona, treba povećati branitelju sudjelovanje u ratu sa 2 na 3 godine, ograničiti starost djeteta na 28. godina i period uzdržavanja djeteta povećati sa godine na dvije godine. Smatramo da se u odjeljku e) koji je naveden u nacrtu Zakona, treba povećati branitelju sudjelovanje u ratu sa 2 na 3 godine i definirati period bračne zajednice u trajanju od najmanje dvije godine. Smatramo da se u odjeljku f) koji je naveden u Nacrtu treba ugraditi i roditelj dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja i povećati branitelju sudjelovanje u ratu sa 2 na 3 godine. Predloženim izmjenama prvenstveno želimo zaštititi branitelje, odnosno korisnike prava definirane ovim Zakonom, ne želimo da Zakon o braniteljima bude socijalni Zakon, ta se na taj način umanje sredstva za istinske branitelje vodeći računa o teškoj ekonomskoj situaciji u Zeničko-dobojskoj županiji. Povećanjem godina sudjelovanja branitelja u ratu želimo pomoći veteranima, dragovoljcima i organizatorima otpora u Domovinskom ratu, koji su definirani stavkom c i d članka 2 ovoga Zakona, jer su oni u Nacrtu Zakona izjednačeni sa pravima onih koji su bili samo dvije godine u ratu. (*Udruga nositelja ratnih odlička HVO ZDŽ, OUNRO Vareš*)
 - U članu 4. Zakona dodati stavove: d) koji glasi: „dijete umrlog demobiliziranog branioca koje nije napunilo 25 godina života;“ i e) koji glasi: „udovica umrlog demobiliziranog branioca (koja nema

navršenih 45 godina života i nije proglašena nesposobnom za privređivanje) pod uvjetom da nije stupila u brak ili vanbračnu zajednicu.“. Također u članu 4. na kraju stava 2. brisati riječi:“ili je po prestanku radnog odnosa ostvarilo pravo na otpremninu.“. (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*)

- Stavak f) treba glasiti: "Roditelja umrlog ili nestalog ratnog vojnog pripadnika, koji je bio hranitelj obitelji." Ponuđena formulacija u Nacrtu diskriminira obitelji i favorizira vojne invalide i demobilizirane branitelje. (*Zajednica udruga obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja ZDŽ*)
- Predlažemo da odredba članka 4. pod f) glasi: "Roditelja umrlog ili nestalog ratnog vojnog pripadnika, koji je bio hranitelj obitelji." Iz razloga što se ponuđenom formulacijom u Nacrtu diskriminira obitelj i favorizira RVI i DB. (*Udruga obitelji poginulih hrv. branitelja općine Žepče*)
- U članu 4. dodati – nezaposleni branioci i oni koji imaju primanja manja od prosječne plaće u Kantonu. Prihvaćamo prava za članove porodica samo ubaciti pod d, e i f – u Oružanim snagama da je proveo najmanje 12 mjeseci. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- U čl. 4 da se dodaju "svi branioci koji nemaju primanja i primanja manja od prosjeka isplaćene neto plaće u prošloj godini", a da se učešće u OS svede na "12 mjeseci". (*Fehim Ćatić, DB iz Zavidovića*)
- U tački e) dodati riječi: ukoliko je stupila u brak i ponovo izašla iz bračne zajednice može ponovo ostvariti pravo sa navršenih 55 ili 60 godina života (starosti). Navedeno predlažem iz razloga što mnoge osobe koriste pravo trenutno u vanbračnoj zajednici, a nemamo mehanizma za obustavu. Kako ne bi žene poginulih i majke jetima u starosti ostavili na ulici, cijenim da je neophodno navedeno uvrstiti. (*Fadil Begović, pripadnik OS BiH od 29.4.1992.g. do 01/1996.god.*)
- U članu 4 pod tačkom e) potrebna je izmjena i dopuna koja bi glasila: „udovica/udovac umrlog/umrle demobiliziranog/ne branioca/braniteljke koji/ja je u redovima Oružanih snaga proveo/la najmanje dvije godine, pod uvjetom da nije stupila/stupio u brak ili vanbračnu zajednicu. Obrazloženje: prijedlog ide sa ciljem uvođenja u pravo i muževa demobilisanih braniteljki koji igrom slučaja nisu bili pripadnici Oružanih snaga RBiH. (*Udruženje žena demobilisanih pripadnica OS '91.-'96. Kakanj*)
- Primjedba na čl. 4 tačka e) (udovica ili udovac umrlog) za ostvarivanje prava. (*Belma Omičević, Organizacija ND braniteljica Kakanj*)
- Predloženi tekst tačke a) člana 4. koji se odnosi na djecu šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca data su prava i djeci naših kategorija koja su izgubila status, i kojima je prestao status u skladu sa Zakonom o osnovnim pravima branilaca i članova njihovih porodica, što smatramo totalnim promašajem i neusklađenosti sa federalnim propisima. Tačka b) c) i d) istog prijedloga govori se o proširenom obimu prava na zdravstvenu zaštitu iz napr. ortopedskog dodatka, prava na troškove liječenja i drugo, nisu u skladu niti sa jednim federalnim propisom pa se s razlogom pitamo čim je resorno ministarstvo u limitiranju godina djece kojima je prestalo pravo po Federalnom zakonu i na koji način su vođeni sa određivanjem starosti od 30. godina starosti (Zakonom o mladima nisu godine usklađene; Federalni propis 25. godina starosti po poznatim uvjetima iz Zakona itd.), odnosno po kojem propisu ćemo djecu voditi na evidencijama, koji organ će biti mjerodavan za izdavanje uvjerenja i dokle davati prava po dopunskim pravima branilaca. da li uopće ovom ima kraja. Isti komentar i pitanja za tačke c) i d) kao i za tačku b). Za tačku d) se postavlja još jedan komentar a koji glasi: Ko će utvrditi da je umrli demobilisani branilac izdržavao dijete u posljednju godinu dana prije smrti jer je od prestanka rata prošlo 17 godina. Koji organ će provoditi dokazni postupak i šta će biti dokaz u svemu tome (zar nije nemoguće lažiranje podataka sa ciljem iziskivanja prava). Tačka e) je apsurdna, jer se postavlja pitanje ko će dokazivati, sa posebnim osvrtom na vanbračnu zajednicu. U prvostepenim postupcima koje organ vodi (po Federalnim propisima dobro je poznata ova problematika kao i težina dokazivanja). Tačka f) za ovu tačku se postavlja pitanje: kako će organ znati, koji organ uprave će znati da je demobilisani branilac izdržavao roditelje prije smrti i ko će za sve navedeno provoditi postupak. (*Služba za BIZ Maglaj*)
- Ne prihvataju se predložene definicije iz člana 4. (posebnih korisnika prava po Zakonu) iz razloga derogiranja definicija iz osnovnog zakonskog rješenja FBiH kao i aktuelnog zakonskog rješenja na nivou Ze-do kantona. (*JOB "Unija veterana" Visoko*)

Stav Predlagača

Uz već navedeno obrazloženje u Prijedlogu Zakona koje se odnosi na ovaj član, stav po pitanju proširenja broja korisnika prava i mogućnosti odnosno nemogućnosti finansiranja istih, već je iznesen kod generalnih primjedbi u ovom izvještaju

Korisnici prava iz člana 4. važećeg Zakona su posebni korisnici dopunskih prava utvrđenih ovim Zakonom (neovisno od korisnika prava po Federalnom zakonu). Uvjeti korištenja prava po Zakonu od strane posebnih korisnika bit će utvrđeni podzakonskim aktima.

Predviđenim izmjenama je praktično produženo korištenje određenih prava po Zakonu djeci šehida/pog.branilaca (s tim da se ne traže uvjeti koji se odnose na evidenciju nezaposlenih i prestanak ranijeg radnog odnosa) te uvedene nove kategorije korisnika za koje smatramo da su u posebno teškoj situaciji, s tim da će svi ovi posebni korisnici moći koristiti prava u skladu sa uvjetima, na način i sa dokazima utvrđenim podzakonskim aktom.

Roditelji umrlog ili nestalog ratnog vojnog pripadnika su već korisnici prava po Zakonu kao nosioci porodičnih invalidnina te ih nema potrebe uvoditi kao posebne korisnike odnosno termin umrli branilac u ovom članu Prijedloga odnosi se na demobilizirane braniocce umrle poslije rata.

Demobilizirani branioci (i nezaposleni i s primanjima ispod prosjeka) su već korisnici prava po Zakonu i nema ih mogućnosti ili potrebe uvoditi kao posebne korisnike

Tačka e) se ne odnosi na udovice šehida/poginulih branilaca, već umrlih demobiliziranih branilaca. Uvođenje kao posebnih korisnika udovica šehida/poginulih branilaca koje su izgubile prinadležnosti po Federalnom zakonu stupanjem u brak ili vanbračnu zajednicu, moglo bi se prihvatiti ako to traže organizacije porodica šehida/poginulih branilaca.

Posebni član Prijedloga Zakona reguliše pitanje ravnopravne upotrebe termina u Zakonu u oba spola.

Dokazivanje izdržavanja djeteta se ne odnosi na dijete šehida/poginulog branioca već dijete umrlog demobiliziranog branioca.

Član 5. (nazivi prava)

- Da se član 5. Zakona ne mijenja i da ostane u prvobitnom obliku. (*Udruženje RVI-amputiraca iz Zenice*)
- Ne prihvataju se predložene izmjene člana 5. kojim su definisana prava iz postojećeg zakonskog rješenja. (*JOB "Unija veterana" Visoko*)
- U navedenim stavkama prava tražiti prioritete i veća sredstva 1. za stavke one koje daju dodatnu vrijednost (proširenu reprodukciju) 2. za stavke socijalnog zbrinjavanja 3. za stavke koje su potrebne za boračku populaciju (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- U poglavlju II čl. 5 traži da se ubaci rečenica „prema prioritetima: 1. zapošljavanje, 2. socijalna davanja, 3.boračka udruženja“. (*Fehim Čatić, DB iz Zavidovića*)
- Predlažemo da se u ovom članku kod participacije invalidskog sporta i značajnih datuma navedu svi datumi koji se obilježavaju, npr.: Dan ARBiH, Dan HVO, Dan mrtvih, itd. (*Zajednica udruga obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja ZDŽ i Udruga obitelji poginulih branitelja općine Žepče*)
- Tačka e) predložena je kategorija “Vanredna novčana pomoć” tj. ukida se teška socio-ekonomska situacija. A postavlja se i pitanje - što je vanredna a šta je redovna novčana pomoć, ako smo ovoj dali naziv vanredna šta podrazumjevate po redovnom pomoći? (*Služba za BIZ Maglaj*)
- U članu 5. Zakona dodati nove tačke: iza tačke e) dodati tačku: „f) pravo na novčanu pomoć braniocima i članovima njihovih porodica koja se nalaze u teškoj socijalno/ekonomskoj situaciji;“ tačka f) postaje tačka g), tačka g) postaje tačka h), tačka h) postaje tačka i), tačka i) postaje tačka j), tačka j) postaje tačka k), tačka k) postaje tačka l); iza tačke l) dodati tačke „m) prednost pri zakupu i otkupu poslovnih

prostora;“ i „n) oslobađanje od plaćanja naknade troškova korištenja građevinskog zemljišta“, a tekst koji je bio pod tačkom l) stavlja se pod tačku o), tekst pod tačkom m) staviti pod tačku p). (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*)

Stav Predlagača

Prijedlozi koji su već razmatrani i izneseni u Izvještaju koji je bio prilog Nacrta osnovnog Zakona 2005.godine (uključivo oslobađanje od plaćanja naknada za građevinsko zemljište) a koji nisu tada uneseni u Zakon iz razloga što se radi o materiji regulisanoj posebnim federalnim zakonima (o građevinskom zemljištu, o poljoprivrednom zemljištu) koja se ne može mijenjati ili ukidati kantonalnim zakonom, ali mogu biti razmatrani prilikom izmjene i dopune podzakonskih akata u kojima se može predvidjeti refundacija sredstava za plaćene naknade.

Članovi 6 i 7 (zdravstvena zaštita i med. rehabilitacija)

- Uputili smo dopis Ministarstvu sa obrazloženjem i tražimo da se tačno formuliše tekst vezano za ortopedsku pomagala te da se osim banjskog uvede i klimatsko liječenje. (*Mujo Aganović, UG RVI paraplegičara Zenica*)
- Da se kod medicinske rehabilitacije poveća procenat za porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca pri odobravanju i upućivanju na banjско i klimatsko liječenje (medicinsku rehabilitaciju) (*OPŠ i PB Kakanj i OPŠ i PB Breza*).
- U vezi problema ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu predlažemo da pravo na zdravstvenu zaštitu ostvare svi RVI, obitelji poginulih i nestalih branitelja, koji su ostvarili svoja prava i ista im potvrđena drugostupanjskim rješenjem nadležnog ministarstva. (*Zajednica udruga hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata HVO HB ZDŽ*)
- Što se tiče zdravstvene zaštite u odjeljku A) prioritet je DB, pa onda dijete šehida. (*Fehim Ćatić, DB iz Zavidovića*)
- U članu 7. Zakona u 8. redu iza riječi: „ratnog priznanja ili odlikovanja...“ dodati zarez i riječi: “članovi uže porodice umrlog demobiliziranog branioca...“ (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*)
- U članu 8. Zakona u stavu 1), 7 red iza riječi: „odlikovanja...“ nakon zareza dodati riječi: „porodice umrlih demobiliziranih branilaca,“ (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*)

Stav Predlagača

Pomenuti prijedlozi su već razmatrani kod donošenja osnovnog Zakona 2005/06.god.i izneseni u Izvještaju koji je bio prilog Nacrta osnovnog Zakona - sa stavom predlagača o potrebi isticanja samo određenih kategorija branilaca u članu 7., a što je Skupština Kantona i prihvatila.

Ostali prijedlozi u vezi zdravstvene zaštite mogu biti razmatrani u okviru podzakonskog akta iz ove oblasti (Odluka o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite za branioce i članove njihovih porodica).

Članovi 8. i 9. (Profesionalna rehabilitacija)

- U članu 13 tačka 1. da se ubace riječi: ako je nezaposlen i da su primanja ispod kantonalnog prosjeka. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- U čl. 13. profesionalna rehabilitacija da se uobzire primanja (70% ili neto plata). (*Fehim Ćatić, DB iz Zavidovića*)
- Porodice šehida/poginulih branilaca traže da se u profesionalnu rehabilitaciju uvrsti prekvalifikacija djece šehida da bi dobila posao (*Nedžida Tabaković, OPŠiPB ZDK*)
- Član 9. Nacrta: stav 2. u članu 14. je automatski izbrisao nadležnost općinske službe a što je potvrđeno brisanjem stava 3. (*Služba za BIZ Maglaj*)

- Prihvatamo promjene vezane za profesionalnu rehabilitaciju (*Himzo Zukić, JOB "Unija veterana" Olovo*)

Stav Predlagača

Stav 3. u čl. 9. je predstavljao rješenje utvrđeno Zakonom o pravima demobiliziranih branilaca, koji je prestao važiti.

Uz obrazloženje dato uz član 9. Prijedloga Zakona, podsjećamo da se profesionalna rehabilitacija odnosi na invalidna lica koja ne mogu obavljati poslove za koje su školovana odnosno kvalifikovana i reguliše se posebnim pravilnikom ministra Ministarstva za boračka pitanja. Druga pitanja u vezi sa prekvalifikacijom i doškolovanjem moguće je regulisati u podzakonskom aktu koji se odnosi na prednosti u školovanju, a s obzirom na nemogućnost procjene broja eventualnih korisnika.

Član 10. (vanredna novčana pomoć)

- Organizacija DNRP ne prihvata i protiv je člana 10. i vanredne novčane pomoći, za DB treba osigurati naknadu u vrijeme nezaposlenosti (*Alija Redžić, ODNRP Zenica*)
- Prihvataju se izmjene o vanrednoj novčanoj pomoći ali da se stave prioriteta RVI, DB, porodice šehida, (*Fehim Čatić, DB iz Zavidovića*)
- Ne prihvataju se predložene izmjene članova 18. i 19. (*JOB Unija veterana Visoko*)
- Prihvaćamo predložene izmjene u Nacrtu (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- Demobilisani branioci su u najtežoj situaciji, ukidaju im se prava iz ovog Zakona - novčana naknada. Traži da se sačini zakonsko rješenje o dodjeli novčane naknade. U organizaciji je 17 godina i ništa se nije uradilo nabolje, uvode se u prava novi, a ne nudi se rješenje. VNP je gašenje vatre i treba iznaći način da se ova populacija adekvatno rješi. (*Nermin Sarvan, JOB ZDK*)
- Što se tiče vanredne novčane pomoći, pitam koji je iznos tih sredstava. Da li je 50 ili 100 KM u jednoj godini i kako da se preživi ta godina. U čl. 18 unijeti da demobilisani branioci koji su proveli 4 god. u toku jedne godine imaju pravo na 4 prosječna LD Federacije, a sa tri godine tri LD. (*Amir Radončić, JOB Zenica*)
- Izmijenjeni član 18. Zakona će onemogućiti broj aplikacija onih koji su u najtežoj situaciji, a to su DB koji su stariji, i nezaposleni, a isti trebaju da čekaju poplavu, nepogodu ili bolest da po ovom članu podnesu zahtjev. Isti treba dopuniti i sa „nezaposlenost“. (*Adem Mahalbašić, predsjednik JOB Tešanj*)
- Naziv odjeljka E promijeniti u Borački dodatak za nezaposlene i koji ne mogu ostvariti penziju do određenih starosnih godina npr. 60. (*Fadil Begović, DB iz Tešnja*)
- Novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti treba preinačiti u borački dodatak, a ne vanrednu novčanu pomoć. (*Himzo Zukić, JOB "Unija veterana" Olovo*)
- Član 18. Zakona mijenja se i glasi: "(Korisnici naknade) (1) Branioci i članovi njihovih porodica, koji su na evidenciji Službe za zapošljavanje Kantona imaju pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, po pravu prvenstva kako slijedi: Ratni vojni invalidi do 50% invalidnosti; demobilizirani branioci; djeca šehida, poginulih, umrlih, nestalih branilaca, kao i djeca umrlih ratnih vojnih invalida i demobiliziranih branilaca. (2) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi visinu novčanih sredstava u ovu svrhu, uvjete, način i postupak dodjele istih, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje ovog prava." Član 19. Zakona mijenja se i glasi: (1) „Sredstva za ostvarivanje novčane naknade osiguravaju se u Budžetu Kantona, u visini od najmanje 3% ukupnih sredstava Budžeta Kantona.“ Dodaje se odeljak F. Pravo na novčanu pomoć braniocima i članovima njihovih porodica koji se nalaze u teškoj socijalno/ekonomskoj situaciji. Dodaje se član 20. Zakona koji glasi: "(1) Lica iz člana 1. ovog Zakona koji se nalaze u teškoj socijalno/ekonomskoj situaciji, imaju pravo na dodjelu jednokratne novčane pomoći u svrhu osiguranja sredstava za osnovne potrebe. Novčana pomoć se može odobriti i u slučaju vanrednih okolnosti kao što elementarne nepogode i nesreće, smrt i bolest člana kućnog domaćinstva i sl.. (2) Vlada Kantona će posebnim propisom utvrditi uvjete, način i postupak realizacije prava iz ovog člana.“ (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*).

- Član 18. Zakona preformulisati i ostaviti u kontekstu novčane pomoći za slučaj teške ekonomske situacije kao što je to bilo predviđeno ranijim propisom što će omogućiti fleksibilnije korištenje ove vrste pomoći. (*Općinska služba za BIZ Tešanj*)
- Da se u članu 18. stav 1. osnovnog Zakona (Korisnici naknade za vrijeme nezaposlenosti) iza riječi „oba roditelja“ doda "i ostala djeca šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca“. (*OPŠ i PB Kakanj OPŠ i PB Breza*)
- U članu 18. Zakona stav 2. se briše i treba da glasi: „Visina novčanih sredstava za demobilizirane branioce, nezaposlene, a koji se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje osiguravaju se iz Budžeta kako slijedi: a) Koji su proveli neprekidno duže od 4 godine u OS ARBiH/ a bili dobrovoljci i organizatori otpora/, pripadaju im četiri prosječna lična dohotka FBiH u tekućoj godini; b) Koji su proveli neprekidno duže od 3 godine u OS A RBiH, pripadaju im tri prosječna lična dohotka Federacije BiH u tekućoj godini; c) Koji su proveli neprekidno duže od 2 godine u OS A RBiH, pripadaju im dva prosječna lična dohotka Federacije BiH u tekućoj godini. (*JOB "Unija veterana" Zenica*)

Stav Predlagača

Neke od primjedbi se odnose na tekst člana 18. kako je glasio prije izmjena Zakona iz 2007.god., a nekima se traži ponovno uvođenje teksta prije istih izmjena.

Smatramo da bi izmjene Zakona u smislu uvođenja naknade za vrijeme nezaposlenosti koja bi se finansirala sredstvima iz Kantonalnog budžeta, zahtijevale raspolaganje tačnim informacijama o broju potencijalnih korisnika, odnosno visini sredstava koja bi svake godine morala biti osigurana u Budžetu.

Član 11. (Školovanje)

- Dalje kada je u pitanju član 11. izmjena uvode se sve kategorije branilaca, pa s toga predlažem da se riječi branilac i članovi njihovih porodica, zamijene riječima djeca branilaca, odnosi se na pravo besplatnih.. je li ovih udžbenika i nema potrebe da se nabrajaju sve kategorije branilaca, mi znamo ko pripada ovim kategorijama i mislim da je dovoljno da se kaže djeca branilaca, obzirom da će poslije izmjena i dopuna ovoga Zakona i određeni podzakonski akti pretrpiti izmjene, zamoliću vas ili evo i boračke organizacije kada budu radile na tome, jer imaju obavezu po članu 56. stav c), da se uključe u donošenje ovih podzakonskih akata, da ovo pravo bude usmjereno isključivo na one socijalno najugroženije kategorije. Sve mi se čini da je zakonodavac ili u momentu kada se donosio taj propis upravo imao namjeru da se djeci nezaposlenih demobilisanih branilaca, djeci umrlih ratnih vojnih invalida, djeci umrlih demobilisanih branilaca, znači ta pomoć usmjeri, a ne drugim kategorijama koje imaju neke privilegije, odnosno imaju neke naknade definisane drugim zakonima. (*poslanik Skupštine ZDK Almedin Aliefendić*)
- Zamjenom nekih stavova iz branioci i dr. u djecu isti su opravdana jer nisu ljudi koristili prava branioci nego njihova djeca (*Služba za BIZ Maglaj*)
- Ne prihvataju se izmjene definicija iz člana 22. kojim je utvrđeno pravo na besplatne obavezne udžbenike za potrebe redovnog školovanja u osnovnim i srednjim školama. (*JOB "Unija veterana" Visoko*).
- U članu 22. Zakona brisati „djeca šehida" iz razloga što su djeca već u srednjoj školi, a nisu ni ranije bila obuhvaćena (*OPŠPB Maglaj, OPiŠPB Breza OPŠiPB Visoko i OPŠiPB Zenica*)
- Predloženom izmjenom u članu 22. ponovo se dovode u neravnopravan položaj sva djeca živih pripadnika boračke populacije pošto uvođenjem djece šehida, poginulih, umrlih i nestalih branilaca daje im se mogućnost apsolutnog prioriteta tako da i kod stipendija veliki broj djece neće moći ostvariti navedeno pravo. (*Pismeni stav ORVI Zenica*)
- Prihvataju se izmjene u školovanju i stipendiranju a da se stave prioriteta RVI, DB, porodice šehida (*Fehim Ćatić, DB iz Zavidovića*)

- Dosadašnji član 20. postaje član 21. Zakona te u stavu 1. 3 red iza riječi: "nestalog branioca" dodaju se riječi: "dijete umrlog ratnog vojnog invalida i dijete umrlog demobiliziranog branioca". (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*).
- U čl. 11. nema djece umrlih DB i umrlih RVI, treba ih nabrojati i dati im definiciju. (*Taiba Višća, udovica umrlog DB iz Olova*)

Stav Predlagača

Termin "branilac" u smislu Zakona o dopunskim pravima – član 2.a, izjednačen je sa terminom "demobilizirani branilac", pa bi predložena u raspravi izmjena mogla stvoriti nedoumice u pogledu prava ostalih kategorija definisanih Zakonom. Također, nabrojanje korisnika prava u ovom članu izvršeno je na identičan način kako je to već učinjeno u drugim članovima Zakona

Djeca šehida/poginulih branilaca su već obuhvaćena važećim članom.

Utvrđivanje prioriteta u okviru branilačkih kategorija kod dodjele ove pomoći, moguće je razmatrati u okviru podzakonskog akta.

Termin "djeca RVI i DB" podrazumjeva i djecu umrlih pripadnika istih kategorija.

Član 12. (Stipendiranje)

- U članu 23. branioca, članove njihovih porodica imaju pravo na dodjelu stipendija za redovni studij, ne znam ni ja koji to ima branioac da ide sada na redovni studij, to je Zakon od 95'-96'godine i on je prepisivan i sada zaista ima li neko ko je bio branioac poslije 15-16 godina da ide na studij? Mislim da bi ovdje trebalo staviti članovi obitelji. (*zastupnik Skupštine ZDK Iva Tadić*)
- Mislim da smo se razumjeli ovdje kada je upitanju član 23. Ja sam i ranije kada smo imali..., ona odredba, evo ovo je djelimično uvaženo i mislim da ono što je stajalo u članku 23. da pravo na stipendije nemaju studenti koji studiraju u inozemstvu. Mislim da ovo zaista nije u redu pogotovo ja sam govorio kada su u pitanju općina Žepče, općina Usora, veliki broj studenata priličan broj ima, ne znam u Osijeku, negdje ovdje bi trebalo utvrditi njegovo imovinsko stanje roditelja ako je bio branitelj ima li pravo? Imal pravo ili nema? I ovo se sada na određen način regulira, međutim ovo je sada ovdje stavljena druga klauzula gdje se kaže „koji su srednje obrazovanje stekli u školama na području Bosne i Hercegovine“. Ja ću i ovo prihvatiti ali mislim da je to malo diskriminacija, smatram da bi mi trebali stimulirati povratak. Bojim se na ovakav način, bilo koja.. bi bio najsretniji da neko koje otišao u Ameriku ili Australiju da se vrati u BiH ako mu je dijete završilo srednju školu i ako takvih slučajeva nećemo imati puno, ali evo da se razmotri smatram da ovakva odredba bi bila diskriminirajuća u izravnoj funkciji sprečavanja povratka, evo da se razmotri ta mogućnost. (*zastupnik Skupštine ZDK Iva Tadić*)
- Kada je u pitanju član 12. izmjena odnosno član 23. Zakona, stipendiranje studija van BiH. U postupku odobravanja stipendija provodi se postupak je li, po Zakonu i traže se određeni podaci, određene provjere i bojim se da o ovakvom definicijom... definicijom znači da i djeca koja studiraju van BiH..., nećemo biti u prilici znači da prikupimo podatke tih studenata koji studiraju van BiH. Teško može Ministarstvo komunicirati sa..... primjera radi Austrijom, sa ne znam ni jaAustralijom ili bilo kojom drugom državom gdje sve studiraju naša djeca. S druge strane, ukoliko uključimo i ovu djecu to će biti na uštrb znači naše djece koja ne mogu sebi priuštiti da studiraju van Bosne i Hercegovine. Prvobitno je i bilo zamišljeno da se stipendije odobravaju isključivo za djecu koja studiraju na fakultetima u BiH, a nikako na fakultetima van BiH. (*poslanik Skupštine ZDK Almedin Aliefendić*)
- Ja sam i naglasio ovdje se uglavnom radi priličan broj hrvatske djece sa prostora u prvom dijelu općine Usora i Žepče, a studiraju najvećim dijelom u Osijeku, međutim radi se o djeci čiji roditelji žive na prostorima Žepča, žive na prostorima Usore možda i na prostorima Zenice. Oni su ovdje proračunski korisnici, odnosno oni pune Proračun Bosne i Hercegovine i to su one stvari koje oni moraju dokazati, a isto tako i njegovo dijete mora dokazati da li je I II ili V godina, mislim da ako ostane ovako da je to diskriminirajuće. (*zastupnik Skupštine ZDK Iva Tadić*)

- Ja također smatram da je diskriminacija neuzimanje u pravo i studenata, odnosno boračke populacije koja studira u inostranstvu mislim da bi se oko ovog pitanja trebali da nađemo koncenzus i mislim da u ovom periodu koji je pred nama treba da obuhvatimo i ovu populaciju jer imamo dosta.... Evo ja takođe imam prijatelja dole u Usori koji su ranije studirali i nisu imali mogućnost da ovaj, da koriste ova prava . Takođe imamo dosta naše djece koja ovaj..., studiraju u Beču, Grazu, pored ovih koji studiraju u Osijeku, Zagrebu, i mislim da to neće imati velikog uticaja na budžetski proračun, na Budžet našeg Kantona, čini mi se da je iznos koji se vrti iz godine u godinu negdje oko milion maraka, a čak šta više, mnogi studenti budu obuhvaćeni ovaj, ovim planiranim iznosom sredstava i mislim da eventualno povećanje sredstva, a ako se uvedu u pravo i ovi studenti koji studiraju u inostranstvu, će Budžet predviđen za te namjene povećati 5 do 10 maksimalno %, znači možemo očekivati neki možda milion i sto planiranih sredstava i ne bi se složio sa konstatacijom da će to biti na uštrb ovih korisnika... već ovaj, stipendija. Povećaćemo nekih 5-10% planirana sredstva ,to neće biti osjetno. *(poslanik Skupštine ZDK Senaid Begić)*
- Svake godine mi imamo preko 2.000, evo predstavnici Ministarstva će sigurno reći preko 2.000 aplikanta koji traže ovu stipendiju i otprilike dodijelimo nekih hiljadu stipendija. Sve mi se čini da je milion i tristo bilo u prošloj godini i da je u Nacrtu Budžeta planirano ove godine nešto malo više sredstava, znači ukoliko uključimo i one koji studiraju vani ostaće nam one najugroženije kategorije ili djeca demobilisanih branilaca koja studiraju u Bosni i Hercegovini i koji su u teškoj situaciji da mogu sebi obezbijediti neke elementarne uslove za stipendiju. Posebno moramo imati u vidu da po Uredbi o stipendiranju djeca šehida, djeca umrlih ratnih vojnih invalida, djeca umrlih demobilisanih branilaca imaju apsolutnu prednost i samim time znači umanjuju mogućnost da djeca demobilisanih branilaca dođu na red. Uvođenjem i ove djece koja studiraju van BiH dovešćemo ih još u neravnopravni položaj i imaćemo nekoga ko studira van BiH da ima stipendiju, a neko ko je tu u Bosni i Hercegovini, čiji su roditelji učestvovali u odbrani Bosne i Hercegovine, ne dobije stipendiju. Ja iz tog razloga smatram da trebamo malo kada je ovo u pitanju povesti računa. *(poslanik Skupštine ZDK Almedin Aliefendić)*
- Samo malo nemojte da se priča svede da samo ZDK je izvor za dodjeljivanje stipendija, imamo druge imamo općinske stipendije, imamo privatne stipendije..., u biti ja imam informaciju rijetko ćete danas naći, ovaj studenta koji nema stipendiju, a činjenica je da će te naći ovaj studenta koji studira u inostranstvu, a nema stipendiju ovu boračku. Ja imam dijete koje je u Bosansko-Turskoj školi, za neko izvjesno vrijeme doći će u situaciju da će možda poslati ovaj, u sličnu školu negdje van BiH da studira,... znači ja kao borac koji sam proveo tri godine u Armiji neću biti u situaciji da dobijem stipendiju za svoje dijete, to je vrlo izvjesno to je vrlo pred nama i ja osjećam diskriminaciju u tom dijelu. Mislim da ovo neće izazvati puno, opet ponavljam puno nekakvih sredstava za izdvajanje mislim da ne treba se sve svoditi na politiku nego i na život *(poslanik Skupštine ZDK Senaid Begić)*
- Uvođenjem ove djece mi ne povećajemo ni jedan dinar ovdje, mi smo ja ću navesti primjer u Žepču dobijamo 100 stipendija. Umjesto kćerke Ive Tadića koja studira u Mostaru proći će kćerka od nekog branitelja koji ne radi, a dijete mu studira u Osijeku i stanuje tamo kod neke tetke ili radi tamo na baušteli pa ne prima ni plaću. Znači mi dobijamo i dalje sto stipendija, mi imamo sredstva ali prilikom bodovanja to je dijete od roditelja koje je nezaposlen ili koji radi ima niska primanja. Nek me neko uvjeri, ne znam zašto govorimo da ćemo povećati sredstva, mi ne povećajemo sredstva Ministarstvo i dalje kaže mi imamo milion maraka i dalje se pravi ona skala prioriteta i zna se broj zaposlenih, broj članova obitelji itd., ali nemojte sada da idemo u krajnost, ja govorim... spominjemo inozemstvo, mi stalno spominjemo inozemstvo ko će doći iz Kanade i iz Beča, ako je pošao neko studirati onda se zna čija su to djeca i kolika imaju primanja. Ovo se odnosi ponavljam na sirotinju koja studira najčešće u Osijeku ili negdje je li *(zastupnik Skupštine ZDK Iva Tadić)*
- Jasno je da praktično nije važno gdje će ko studirati ako neko ima branilačka prava, o tome ne treba govoriti, gdje će on studirati. *(poslanik Skupštine ZDK Harun Drljević)*
- Kada su u pitanju stipendije, ja moram da naglasim i da vas upoznam da se naša kategorija na godišnjem nivou smanjuje 17% kako? Ljudi umiru prirodnom smrću, djeca izlaze iz prava, bojimo se kako će se odraziti dodjeljivanje stipendija na stipendiranje u inostranstvu, mi još imao oko 400 djece koja što studiraju a oko 200 djece koja su u srednjim školama, a samo dvoje djece u osnovnoj školi. Ova

- djeca koja završe, ostaće dio sredstava za njih, pa će se moći proširiti krug korisnika u odnosu na našu djecu. (*predsjednica UO OPŠiPB ZDK Nedžida Tabaković*)
- Traži da se u Zakon uvede stipendiranje za svu djecu branilačke populacije (*Meho Hodžić, PL Doboj, sjedište u Doboj Jugu*)
 - Stipendiju trebaju dobiti sva djeca i treba pojednostaviti procedure dodjele iste. (*Emin Ljevaković, DB iz Doboj-Juga*)
 - Mnogo je diskusija zaparalo uši kada se govorilo o stipendiranju. Podržava Nacrt u tom segmentu „osnovno i srednje obrazovanje u BiH“ i „ne veće stipendije nego za druge studente“ (*Ramiz Vejspahić, ORVI 92. Kakanj*)
 - Stipendije treba dati i za srednju školu jer je osnovno i srednje obrazovanje obavezujuće, a ne fakulteti. (*Šemsudin Gradinović, predsjednik UNDB Zavidovići*)
 - Predloženom izmjenom daje se mogućnost stipendiranja i studenata u inostranstvu pa je pitanje koja je svrha stipendija ako već neko iz boračke kategorije ima sredstava da dijete finansira u inostranstvu, da li mu ona služi samo za džeparac (*Pismeni stav ORVI Zenica*)
 - ORVI Zenica je protiv izmjene čl. 23 studiranja van BiH navodeći da ima dosta fakulteta i ovdje, ako već hoće da studira van BiH neka sam snosi troškove, jer i u ovim uslovima mnoga djeca RVI-a i DB-a ostaju bez stipendija, jer svake godine je veći broj prioriteta (*Zakir Alispahić, predsjednik ORVI Zenica*)
 - Organizacija DNRP ne prihvata i protiv je člana 23. studiranja van BiH. (*Alija Redžić, ODNRP Zenica*)
 - Protiv je uvođenja „da se stipendije daju i onim koji studiraju van BiH“ i inače treba smanjiti sredstva stipendiranja i ista povećati na vanrednoj pomoći i dati ljudima koji teško žive. (*Adem Mahalbašić, predsjednik JOB Tešanj i Ašir Mekić, predstavnik JOB Teslić*)
 - Protiv je uvođenja „da se stipendije daju i onim koji studiraju van BiH“ podržava predstavnike JOB-a u tom smislu smatrajući da u BiH ima mnogo fakulteta i mogućnosti za studiranje u BiH (*Muhamed Jahić, OPŠiPB Tešanj*)
 - Predloženi tekst nije u redu da djeca koja studiraju u inostranstvu, bilo da su došla studirati po vlastitom nahodjenju ili u razmjeni studenata u inostranstvu mogu koristiti naše stipendije, jer su jednu beneficiju već bili ostvarili npr. u razmjeni. Iz ovog predloženog teksta proizilazi da je poželjno djecu slat u inostranstvo na studij. (*Služba za BIZ Maglaj*)
 - Ne prihvataju se predložene izmjene člana 23. a tiče se dodjele stipendija za redovni studij na visokoškolskim ustanovama na području BiH. (*JOB "Unija veterana" Visoko*)
 - Podržava one koji su protiv stipendiranja u inostranstvu (*Osman Hasanić, nezaposleni DB iz Šija*)
 - Podržava što se uvodi u pravo i stipendiranje vani, navodeći da su ta djeca slabog materijalnog stanja i da su dobili stipendiju od „nekog“ i da trebaju da su korisnici i boračke stipendije. (*Munira Hajdić, BIZ Tešanj*)
 - Kod stipendiranja studenata u inozemstvu predlažemo da djeca RVI i obitelji poginulih i nestalih branitelja koja studiraju u inozemstvu, imaju ista prava aplicirati za stipendiranje kod nadležnog ministarstva kao djeca koja studiraju u BiH (*Zajednica udruga hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata HVO HB ZDŽ*)
 - Primjedba - čime se vodilo da stipendiju može ostvariti dijete koje je završilo srednje obrazovanje u BiH. Kaže da je njegovo dijete degradirano, jer je rođeno u izbjeglištvu, da nema ista prava kao i druga djeca branilaca (*Marko Brnadić, HVIDR-a Usora*)
 - U članku 23. ne slažemo se sa stavkom -koji su srednje obrazovanje stekli na području BiH, to je bolje, ali ne dovoljno, jer još su uvijek djeca degradirana koja su srednju školu završila u inozemstvu. (*Mirko Šimunović, Udruga obitelji poginulih branitelja općine Žepče*)
 - Ovaj član koji govori o stipendiranju i u ovakvoj formi je diskriminirajući prema djeci stradalnika, jer u Nacrtu predviđa da samo djeca koja su završila srednju školu na području BiH imaju pravo na stipendiju u skladu sa propisima koje donosi Vlada Kantona... Predlažemo da pravo na stipendiju imaju sva djeca branitelja bez obzira gdje su školu završili ili gdje će nastaviti više ili visoko školovanje. Obrazloženje

iz životne prakse: Djecu čiji su roditelji bili branitelji i nažalost nisu dočekali slobodu, prihvatili su ih dobročinitelji (stric, tetka, ujak) u nekoj od eks-Y država i skrbe se za njih. Pitanje tko ima pravo takvoj djeci uskratiti osnovno ljudsko pravo, pravo na hranu, život i školovanje? Tko to ima pravo takvoj djeci uskratiti poboljšanje životnih uvjeta? Samo ovako predloženi Zakon. Te stoga se ovaj član mora preformulirati. (*Zajednica udruga obitelji poginulih hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu ZDŽ i Udruga obitelji PHBDR općine Žepče*)

Stav Predlagača

Stav predlagača o potrebi izmjene važeće odredbe Zakona je već iznijet u obrazloženju predloženog teksta Zakona, sa svim razlozima.

Članovi 13. i 14. (Stambeno zbrinjavanje)

- U članu 26. za stambeno zbrinjavanje povratnika postavlja se pitanje: Da li može po istom osnovu dobiti i kuću u stambenom zbrinjavanju i novac, pa se postavlja još jedno pitanje a to je, da li je u diskriminatornom položaju domicijelno stanovništvo jer nerijetko ne prođe sadašnju proceduru i biva odbijen ne može ostvariti pravo na stambeno zbrinjavanje., lica koja su se vratila su dakako dobila donaciju sanirani objekti I još treba i stambeni grant u novcu . (*Služba za BIZ Maglaj*)
- Ne prihvataju se izmjene iz člana 24. stav 2. (*JOB "Unija veterana"Visoko*)
- U članu 24. osnovnog zakona brisati odredbu o prebivalištu odnosno boravištu od **3** godine na području Kantona, kao uvjetu za pomoć u stambenom zbrinjavanju branilaca (*Adem Karanović, DB i vijećnik u OV Olovo*),
- U stamb.zbrinjavanju da se uvrsti „12 mjeseci i da nemaju riješeno stambeno pitanje“. (*Fehim Ćatić, DB iz Zavidovića*)
- U članu 24. stav 1. – svi branioci koji su u redovima Oružanih snaga proveli najmanje 12 mjeseci i članovi njihovih porodica koji nemaju riješeno stambeno pitanje... imaju pravo na jednokratnu bespovratnu dodjelu novčanih sredstava u rješavanju stambenog pitanja. U članu 25. prioritet u rješavanju: svi branioci i članovi njihovih porodica koji nisu ostvarili svoje pravo; djeca šehida i poginulih branilaca; RVI do 70%; svi pripadnici branilaca koji imaju prosjek ispod kantonalnog primanja; DB, RVI, Ljiljani i ostali branioci. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- U dosadašnjem članu 24. koji postaje član 25. Zakona u stavu 1. u desetom redu riječ: „ tri „ mijenja se i glasi: „deset“, a stav 2) mijenja se i glasi: „ Pravo iz stava 1) ovog člana imaju i branioci i članovi njihovih porodica – povratnici u Republiku Srpsku, koji nemaju riješeno stambeno pitanje i koji ostvaruju osnovna prava iz branilačko-invalidske zaštite u općinama Kantona ili koji su na evidenciji nadležnog organa za vojne evidencije u općinama Kantona“, a u dosadašnjem članu 25. koji postaje član 26. Zakona na osnovu člana 30. Federalnog Zakona odrediti druge prioritete uzimajući u obzir da su dosadašnji prioriteti u većini slučajeva riješeni.. (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*).
- Pošto je ovo Kantonalni zakon može li se promjeniti stav da kod stambenog zbrinjavanja ne mora biti vlasništvo objekta 1/1, veliki broj nas je odbijen za adaptaciju jer nemamo vlasništvo na objektu u kom živimo, jer smo podstanari. (*Sabahudin Salkanović, RVI iz Maglaja*)
- Da se u Zakon uvrsti da kod gradnje kuće pripadnik branilačke populacije bude oslobođen plaćanja priključka el.energije (*OPŠPB Maglaj, OPŠiPB Breza, OPŠiPB Visoko*)
- Da se stavi 3% ukupnog budžeta Kantona za stambeno zbrinjavanje boračke populacije. (*Himzo Zukić, JOB "Unija veterana"Olovo*)

Stav Predlagača

Uvjeti, način i postupak ostvarivanja prava regulisani su podzakonskim aktom.

Član 15. (Takse)

- U članu 29. Zakona da se u povlastice nabroje sva djeca (PŠ;RVI,DB) (OPŠPB Maglaj)

Stav Predlagača

Već su obuhvaćena važećim odredbama člana.

Član 16. (član 31. osnovnog Zakona – Sufinansiranje manifestacija)

- Zakon treba predvidjeti finansiranje a ne sufinansiranje manifestacija. (*Adem Karanović, DB i vijećnik u OV Olovo*),

Član 17. (Podizanje nišana/nadgr.spomenika)

- Porodica šehida i poginulog, umrlog i nestalog branioca ili drugo lice koje vlastitim sredstvima izvrši podizanje nišana, nadgrobnog spomenika šehidu, poginulom borcu ili članu 33. člana ovog Zakona ima pravo na naknadu troškova u visini jedne i po prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u prethodnoj godini, retroaktivno ili u budućnosti? Ako nije retroaktivno onda to njima nešto ništa ne znači jer mislim da nema šehida koji nije... koji nema nadgrobnog spomenik, ili izgrađen institucionalno ili je vlastitim sredstvima članovima porodice, što znači da njima ovaj član Zakona ništa ne znači ako retroaktivno ne budu... porodice šehida kao i oni koji su podigli nadgrobnog spomenike.... to je samo jedan lapsus, igra riječi koja se može nažalost tumačiti ... tumačiti ovaj višestruko (*poslanik Skupštine ZDK Hasan Handžić*)
- Nišani kada se govori, da razriješimo dileme - nišani se odnose na budućnost mi trenutno imamo potrebu za 42 nišana svi su od ekshumacija. Cijena u dosadašnjem periodu bila je 650 i nešto maraka međutim sada je ta cijena oko 1100 maraka. U tom smislu smo tražili da dođe do ove ovdje izmjene vezano za cijenu nišana. (*predsjednica UO OPŠiPB ZDK Nedžida Tabaković*)
- Porodice šehida imaju idejno rješenje za podizanje spomen obilježja kao i Zl.ljiljani i traži izjednačavanje visine sredstava za podizanje istog. (*OPŠiPB Olovo, OPŠiPB Breza, OPŠiPB Zenica, OPŠiPB Visoko*)
- Ne prihvaćaju se predložene izmjene člana 35. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- U ovom članu predloženog teksta smatramo da treba uskladiti samo da se za podizanje nišana apliciraju porodice nestalih nakon exhumatija jer su ostale kategorije to više manje riješile. (*Služba za BIZ Maglaj*)

Stav Predlagača

Predloženi član podrazumijeva podizanje spomen obilježja u periodu po stupanju Zakona na snagu, za šehide/poginule branioce za koje to nije izvršeno, bez potrebe posebnog isticanja uvjeta i okolnosti pod kojima se isto vrši.

Član 18. (Spomen obilježje dobitnika priznanja)

- Ovdje imam još jednu kada je u pitanju ovaj član 36. spomen obilježja dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja, ovdje se spominju, volio bih čuti i mišljenje samih udruga, ovdje se spominju Zlatni ljiljani i Red hrvatskog trolista. Međutim Zakonom je regulirano u prvoj kategoriji tamo su i koliko znam Zlatna policijska značka kada su u pitanju i pripadnici Armije, ovdje ima i Red Nikole Žubića Zrinjskog da li se to sada odnosi i na njih ili ne odnosi, a Zakonom je regulirano koja su najviša ratna odličja da li je to? (*zastupnik Skupštine ZDK Iva Tadić*)
- Predlažemo izmjenu stavka (1) predloženog članka 36. (Spomen obilježje dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja) odnosno isti treba glasiti: "(1) Dobitniku ratnog priznanja ili odlikovanja Zlatni ljiljan, Red hrvatskog trolista, Orden slobode, Orden heroja oslobodilačkog rata, Red bana Jelačića i Red Nikole Šubić Zrinskog, nakon smrti osigurava se podizanje spomen obilježja.". Obrazloženje: Navedena odličja spadaju u prvu kategoriju odličja definirana u članku 5 Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih obitelji (Sl.novine FBiH br. 70/05) i kao takva ne mogu se odvajati jedna od drugih. Odlikovanja Red bana Jelačića i Red Nikole Šubić Zrinskog su po jakosti iznad Reda hrvatskih pletera. Ukupna brojka koja obuhvata ovaj dodatak nije velika te smatramo

da to nije brojka koja može ugroziti proračun (Red bana Jelačića i Red Nikole Šubić Zrinskog - 7 korisnika prava) (*Udruga nositelja rat.odličja HVO ZDŽ, OUNRO Vareš*)

- Traži se dosljedna primjena Zakona o posebnim pravima nosioca ratnih priznanja i odlikovanja FBiH u ovom Nacrtu. U čl. 18 koji tretira čl. 36 osnovnog Zakona se navode samo dvije kategorije nosilaca ratnog priznanja, s čime se mi ne slažemo i tražimo sve kako je navedeno u Federalnom Zakonu. (*Udruženje DNRP Žepče*)
- Traži da se naknada za podizanje nadgrobnog spomenika osigura za sve umrle dobitnike ratnih priznanja nabrojane u Federalnom zakonu. Ne prihvata razlog da je isto suženo iz razloga finansijskih mogućnosti Budžeta Kantona. (*Stipo Barić, Udruga DNRO Usora*)
- Da se u članu 36. nabroje svi dobitnici RPO prve kategorije, a ne samo dva. (*Edin Hakanović, ODNRP Visoko*)
- Ne prihvaćaju se predložene izmjene člana 36. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- Ne prihvata se izmjena člana 36. (*JOB "Unija veterana"Visoko*)
- Traži da se član 36. proširi sa veteranima rata od 18.9.91. do kraja i demobilisane borce bez primanja (*Dževad Šabić, ODB Zenica*)
- Organizacija DNRP predlaže da se proširi član 18. (36.osnovnog Zakona) na svu branilačku populaciju. (*Alija Redžić, ODNRP Zenica*)
- U članu 36. Zakona da se uvrste i demobilisani branioci (*Udruženje RVI-amputiraca iz Zenice*)
- U članu 18 Nacrta Zakona naziv člana 36. i stav 1. člana 36. Zakona mijenja se i glasi: Član 36. (Spomen obilježja lica sa naročitim zaslugama) – (1) Licima sa naročitim zaslugama iz člana 3. stav (5) ovoga Zakona nakon smrti osigurava se podizanje spomen obilježja (*Savez Udruženje boraca organizatora i pokretača otpora Ze-do kantona“ Zenica*)
- Traži da se u Zakon uvede osiguranje nišana umrlom demobilisanom braniocu (*Meho Hodžić, PL Dobo, sjedište u Doboju Jugu*)

Stav Predlagača

Uz stav predlagača iznesen u primjedbama uz član 3. Nacrta Zakona i u obrazloženju teksta Prijedloga Zakona koji se odnosi na ovaj član, ponovo ističemo da je općepoznata situacija stanja budžetskih sredstava imala za posljedicu predložene izmjene, kojima se sužava krug lica za koja se nakon smrti iz Budžeta moraju izdvojiti sredstva za spomen obilježje.

Član 19. (Troškovi dženaze/sahrane)

- Prihvaćaju se predložene izmjene člana 37. (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)
- Da se izmijeni član 37. stav 2. osnovnog Zakona tako da u istom iznos sredstava koji se dodjeljuje za slučaj smrti člana porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca – bude izjednačen sa iznosom predviđenim u stavu 1. istog člana a koji se odnosi na naknadu za slučaj smrti RVI i demobiliziranog branioca - prosječna neto plaća u FBiH u prethodnoj godini (*OPŠiPB Zenica, OPŠiPB Maglaj, OPŠiPB Breza, OPŠiPB Olovo, OPŠiPB Visoko*)
- Da se u članu 37. stav 1. (naknada troškova dženaze/sahrane) iza riječi „u iznosu jedne“ briše riječ „polovine“. (*OPŠiPB Kakanj*)
- Smatramo da naknada za pomoć kod sahrane umrlog stradalnika je mala i isti tražimo da se pokuša uvećati, sukladno poskupljenju životnog standarda. (*Zajednica udruga hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata HVO HB ZDŽ*)
- Kod naknade troškova sahrana za obitelji poginulih branitelja i DB,RVI, tražimo izjednačavanje u iznosu sredstava za ukop svih pripadnika braniteljske populacije. (*Ružica Čupić, Udruga obitelji poginulih hrv.branitelja općine Usora*)
- Da se naknada u slučaju smrti daje – refundira Merhametu ili nekom drugom ko ga sahrani. (*Suvad Buza, DB Kakanj*)

- Daje podršku Zakonu i traži da se u čl. 37. unese - kada sredstva dobije drugo lice da mora imati „saglasnost člana porodice“ i dalje da se ne mogu mijenjati prijedlozi, rješenja, liste opć.komisije i da treba poštivati njihov rad. (*Dinka Omanović, vijećnica OV Visoko*),
- U dosadašnjem članu 37. koji postaje član 38.Zakona dodati novi stav 4) koji glasi: „Pravo na naknadu troškova dženaze/sahrane u skladu sa ovim članom, može ostvariti i lice koje nema status člana porodice umrlog branioca odnosno člana porodice branioca, a koje sahrani istog.“; dosadašnji stav 4) postaje stav 5). (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*).

Stav Predlagača

Izmjene u ovom članu izvršene se u cilju udovoljenja zahtjevima korisnika prava, a imajući u vidu mogućnosti izdvajanja u sadašnjem periodu budžetskih sredstava sa transfera Ministarstva u ovu svrhu.

Članovi 20. i 21. (Provođenje Zakona)

- Ono što sam ja primijetio i što smatram ozbiljno spornim u ovom Zakonu je ovdje brisanje članka....brisanje članka 47., 48. i 49. i 50 iz ranijeg Zakona. Zapravo zašto smatram da je ovo sporno? Smatram da rješenje u prvom stupnju mora donositi nadležna općinska služba, ovdje se sada događa da bi općina i nadležna općinska služba prikupljala dokumentaciju, prosljeđivala bi je Ministarstvu, Ministarstvo bi pravilo rješenja, i onda dolazimo u situaciju da Ministarstvo pravi rješenja kada se treba žaliti on se žali Ministarstvu, onome ko je donio rješenje, mi ovdje moramo omogućiti da rješenja pravi općinska služba, a Ministratsvo je to kome se žali ono je nadležno kome se treba žaliti, u ovom slučaju izuzev da mi kažemo ako se treba žaliti Ministarstvu, a moramo ne možemo se žaliti Ministarstvu ako ono donosi rješenje. Trebalo bi ići da kažemo, ne znam evo možda imenujemo neko tijelo od Skupštine kome će se žaliti, znači ovdje općinska služba treba odlučiti u prvom stupnju, treba Zakonom utvrditi mogućnost žalbe i tom Ministarstvu, znači Ministarstvo je to kome se žali, dalje te utvrditi mogućnost pokretanja upravnog spora pred Kantonalnim sudom. Mi moramo omogućiti i to je trebalo sve predvidjeti, međutim ovim zakonom se to briše, to je ...u skladu sa Zakonom o principima lokalne samouprave. Znači smatram, druga stvar isto ovdje smatram da bi član 50. Trebalo, jedini član koji bi trebalo brisati jer je ovdje zapravo..., sada je planirano Ministarstvo bi reguliralo podzakonskim aktom kada je u pitanju žalba, podzakonskim aktom, ja zapravo smatram i mislim da je to o Zakonima lokalne smouprave mi moramo regulirati ovo zakonom a nikako podzakonskim aktima. To je Ministre jedna ozbiljna primjedba s moje strane, mislim to proučite mislim da ovo nije u redu, znači ja sam zato da se briše član 50. zato što je rečeno ovdje je sve nabrojano primjenjuje se u slučajevima u kojem je zakonom ili propisom donesenim u izvršenju istog drugačije regulirano, znači to je ono poništava se zakon ako je drugačije regulirano, a to je onim podzakonskim aktima kojim vi planirate (*zastupnik Skupštine ZDK Iva Tadić*)
- Iz ovog Zakona bukvalno su izvađeni, ukinuti članovi koji su po meni najbitniji, koji regulišu postupak ostvarivanja ovih prava. Umjesto 3 ili 4 člana koja su detaljno regulisala ovaj postupak sada imamo jedan član čije odredbe se pozivaju na Zakon o upravnom postupku, sukladno kojem se ustvari rješava o pravima ovih kategorija i ostalih. Naravno ja se sa tim neslažem, ovaj službenici koji odlučuju o pravima boraca, o pravima ratnih vojnih invalida i ostalih kategorija imaju Zakon o upravnom postupku, po njemu postupaju, ovaj Zakon nije samo za službenike, ovo je Zakon za svakog građanina koji kada zauzme treba da zna decidno i kako korak po korak ostvaruje svoja prava, dakle ja sam da se odredbe te vrate i da svaki građanin svaki potencijalni korisnik prava iz ovog Zakona može uzeti Zakon pročitati i vidjeti koji su to koraci, a službenici neka postupaju po Zakonu o upravnom postupku. (*poslanica Skupštine ZDK Emina Huseinspahić*)
- Potrebno je pojednostaviti procedure u Zakonu koje se odnose na reallizaciju zahtjeva za ostvarivanje pojedinih prava - tako da se svi poslovi obavljaju u općinskim službama za BIZ i Ministarstvu kao drugostepenom organu i u maksimalno skraćenom roku za realizaciju istog. Predloženim brisanjem poglavlja IV. korisnike se dovodi u zabludu i komplikacije kod ostvarenja prava pošto u predloženom tekstu nije jasno ko rješava zahtjeve u prvostepenom postupku a ko u drugostepenom, već svoja

uskraćena prava korisnik mora ostvarivati u upravnom postupku što je jako komplikovano za iste. (*Pismeni stav ORVI Zenica*)

- Da predmetni Zakon pretrpi izmjene koje se odnose na pojednostavljenje procedura kod realizacije zahtjeva za ostvarivanje pojedinih prava u smislu da se svi poslovi obavljaju u općinskim službama za BIZ i Ministarstvu kao drugostepenom organu i sa maksimalno skraćenim rokovima prilikom realizacije istih. (*ORVI Vareš, ORVI Visoko*)
- ORVI Zenica je protiv brisanja poglavlja IV. koje je neprihvatljivo iz razloga što nije obrazloženo kome će se podnositi zahtjevi, ko će izdavati rješenja i kome će se žaliti. Brisanjem ovog poglavlja dovešće do toga da mnogi koji ne ostvare pravo će i odustati bez žalbe. (*Zakir Alispahić, predsjednik ORVI Zenica*)
- Vratiti poglavlje IV i članove 47-50 čime će se zadržati nadležnost postupanja u prvostepenom postupku na općinskim organima uprave što će zadržati pravnu sigurnost korisnika boračke populacije, a samim tim i olakšati za naše korisnike proceduru vođenja upravnog postupka. (*Općinska služba za BIZ Tešanj*)
- Primjedba na ukidanje poglavlja IV – prihvatajući ovakav prijedlog izmjene Zakona, općinske službe koje su do sada bile prvostepeni organ u postupku priznavanja dopunskih prava, prema odredbama ovog Zakona više neće biti prvostepeni organi već će kao prvostepeni organ biti Ministarstvo za boračka pitanja ZDK-a, koji je u dosadašnjem postupku bio drugostepeni organ. Ovakvim zakonom bitno se povređuju odredbe Zakona o upravnom postupku jer se strankama u postupku ne omogućuje temeljno pravo – pravo na žalbu (član 11. Zakona o upravnom postupku FBiH). Uporedo sa povredom člana 11. ovim Nacrtom Zakona prouzrokovana je i povreda člana 222. Zakona o upravnom postupku FBiH. Iz naprijed navedenog obrazloženja, a u cilju zaštite zakonitosti i osnovnih prava podnosioca zahtjeva, predlažemo da se član 20. Nacrta Zakona briše. (*Općinska služba za BIZ Doboj Jug*).
- Primjedba na ukidanje poglavlja IV – brisati član 20. Nacrta Zakona. To je stav svih službi Kantona (*Edin Hrvic, Općinska služba za BIZ Doboj Jug*).
- Da resorno ministarstvo a što smo i očekivali umjesto da briše prvostepeni organ dozvoli i da prava prvostepenom organu da u skladu sa ZUP-om provede sve procedure po zahtjevima stranaka a koja se odnose na dopunska prava donese prvostepeno rješenje na koje stranka ima pravo žalbe drugostepenom organu tj. Ministarstvu čije odluke bi bile konačne i obavezujuće. A ne kao do sada da predmeti po više puta se upućuju u Kanton a što vam je svima poznato. Da ni u kom slučaju drugostepeni organ, kantonalni organ uprave tj Ministarstvo ne preuzima uklogu prvostepenog organa iz slijedećih razloga: - Kome će stranka podnijeti žalbu? - Je li stranka onemogućena za redovni pravni lijek i da li joj se uskraćuju Ljudska prava - postavlja se pitanje ljudskih prava za pravično provođenje procedura u suštini u ovom konkretnom slučaju se postavlja pitanje ustavnosti ovih odredbi zbog uskraćivanja ljudskih prava na koja se mora očitovati Sekretarijat za zakonodavstvo da li su ove odredbe u skladu sa Ustavom? - Supsidijarna primjena Zup-a proizilazi iz pogrešno utvrđenog Prijedloga Nacrta a shodno naprijed navedenom ,jer kao kantonalni organ uprave treba da poštuje i primjenjuje odredbe ZUP-a. -Da li će prvostepeni općinski organ budućim podzakonskim aktima dobiti samo obaveze i funkciju servisiranja ministarstva bez ikakvih prava ,jer ako smo brisani iz osnovnog Zakona ne trebaju nam obaveze iz podzakonskih akata kao obespravljenom organu u konkretnom slučaju "sakupljaču dokumentacije", ili u slučaju obilaska terena i drugih radnji koja će biti definisana podzakonskim i pojedinačnim aktima Ministarstva za općinske službe a pritom ćemo u općinskom Budžetu imati samo troškove u pogledu goriva, kancelarijskog materijala, odsustva ljudi sa poslova jer su na terenu bez naknada jer je kantonalni Javni poziv i nema ih ko platiti dakle nisu planirani niti u Budžetu kantona niti u Budžetu općina, i niz drugih poštanskih i bilo kojih drugih troškova u budućim provedbenim aktivnostima. S aspekta općinske administracije sada naše kategorije opslužuju 4 djelatnika računajući i Rukovodioca koji uporedo radi sa referentima a Kantonalni organ uprave Ministarstvo bi obzirom da u ZDK ima 12 općina trebao da uposli npr. 12 općina x 4 djelatnika = 48 novih djelatnika, koji bi ovo radili u dopunskim pravima kako bi stizali sve općine ZDK i kako bi provodili sve procedure sa već zagarantovanom nadležnošću jer su i prijedlog Nacrta zakona donijeli na principu "Kadija te tuži - kadija ti sudi". Koliko je ministarstvo kadrovski opremljeno pravnicima i uposlenicima od struke to je pitanje od posebnog značenja, da bi izdržao ovoliki pritisak od građana iz cijelog Kantona. -O dokazivanju i dokaznom postupku nećemo niti komentarisati a samo ćemo podvući apsurdnost za proširenje godina starosti djece, dokazivanje vanbračnih zajednica, dokazivanje izdržavanja u posljenji 1

godinu, stipendiranja u inostranstvu I drugo kako se nalazi u članovima Nacrta Zakona. I niz drugih stvari o kojima više ne možemo pisati u pogledu purimjedbi na predloženi Nacrt. Predlažemo da se sve primjedbe i komentari na Nacrt ozbiljno razmotre i dostavi nova verzija Nacrta prije nego što krene u proceduru na usaglašavanje općinskim službama jer postojeći Nacrt povuče iz procedure, kao dovoljno ne tretiran materijal u Ministarstvu. (*Općinska služba za BIZ Maglaj*)

- Brisati članove 20. i član 21. Nacrta Zakona. Obrazloženje: Jedan od osnovnih razloga donošenja Nacrta Zakona bi trebalo da bude poboljšanje efikasnosti pri primjeni istog, te poboljšanje uslova za ostvarivanje prava krajnjih korisnika prava, shodno osnovnom Zakonu a ne pogoršanje istih i ukidanje, odnosno osporavanje osnovnih načela Zakona o upravnom postupku kao i onemogućavanje korisnicima da koriste svoje pravo na žalbu kao osnovni pravni lijek. U samom Nacrtu Zakona nije decidno određen niti preciziran način ostvarivanja prava izuzev što je u članu 21. propisano da: „Način i postupak ostvarivanja prava po ovom Zakonu regulisan je odredbama ovog Zakona odnosno podzakonskih akata donesenih u izvršenju istog“, te na osnovu toga može se reći da uopće nije ni regulisan način ostvarivanja prava u samom „Zakonu“ jer ne postoji niti jedna odredba u Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica koja reguliše ta pitanja osim navedene koja nije dorečena niti precizirana. O budućim podzakonskim aktima se ne može niti govoriti jer naravno u ovom trenutku i ne postoje. Postavlja se pitanje kako se podzakonskim aktima može regulisati način postupka ostvarivanja prava koji ni u samom osnovnom „Zakonu“ nije regulisan izuzev citirane zakonske odredbe koja je nedorečena. A samo spominjanje supsidijarne primjene Zakona o upravnom postupku (postavlja se pitanje a šta je sa osnovnom primjenom glavnim principa Zakona o upravnom postupku?) u članu 21. stav 2. je kontradiktorno samo po sebi jer prethodnim članom 20. briše se dosadašnji tok postupka te ukida mogućnost donošenja prvostepenih rješenja, ukida se načelo dvostepenosti i onemogućava se krajnjem korisniku da zaštiti svoja prava kroz osnovni pravni lijek a predviđa se supsidijarna primjena istog. Ova Služba kao prvostepeni organ u dugogodišnjoj praksi primjene Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica nije nailazila na probleme vezane za primjenu članova 47. do 50. koji su predmet brisanja predviđen Nacrtom Zakona. Nadasve taj dio Zakona nikada nije bio ni upitan jer provodeći postupke u upravnoj oblasti uvijek se polazi od činjenice prebivališta stranke/ korisnika prava po čemu se određuje mjesna nadležnost organa na koju se pazi tokom cijelog postupka. Po članu 20. Nacrta Zakona predviđeno je brisanje cijelog poglavlja IV Zakona sa vrlo oskudnim obrazloženjem istog „pojednostavljenje zakonskog regulisanja“. Po načelu dvostepenosti koje je jedno od osnovnih načela Zakona o upravnom postupku stranci se mora dati mogućnost da izrazi svoju volju odnosno nezadovoljstvo nad određenom odlukom prvostepenog organa putem žalbe. To je predviđenim izmjenama ukinuto, a pretpostavlja se da će po predviđenim izmjenama drugostepeni organ donositi konačna rješenja. Mišljenje je kojim pobijamo obrazloženje „pojednostavljenje zakonskog regulisanja“ da se ovim izmjenama nikako neće pojednostaviti sam postupak ostvarivanja prava već će doći do poteškoća pri samoj primjeni a navedenim izmjenama osim što je povrijeđeno načelo dvostepenosti vrijeđa se i načelo ekonomičnosti kao i načelo efikasnosti. S obzirom da su prvostepeni organi suočeni sa direktnom primjenom Zakona „na terenu“ mišljenje je da sa tog aspekta dosta efikasnije i ekonomičnije mogu postupati sa podnositeljima zahtjeva koji imaju prebivalište na području općine tako da brisanje cjelog poglavlja IV je nerazumljivo, neefikasno i nepotrebno. (*Općinska služba za BIZ Kakanj*)
- Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica u dijelu koji se odnosi na pojednostavljenje procedura kod realizacije zahtjeva za ostvarivanje pojedinih prava, pretrpi izmjene u smislu da se svi poslovi obavljaju u općinskim službama za BIZ i Ministarstvu kao drugostepenom organu i maksimalno skraćenim rokovima za realizaciju istog. (*ORVI „Kakanj 92“ i ORVI Visoko*)
- Tražio je obrazloženje zašto se u nekim tačkama ukida BIZ, jer vi pričate jedno, a drugo piše u Nacrtu. Traži ako nije tako, ostavite u Zakonu, jer ne može biti „kadija te sudi kadija te tuži“. Pita kome ćemo predavati zahtjeve za razne pomoći, a do sada su PBP bili u raznim komisijama za dodjelu sredstava. Ovim zakonom se daje mogućnost ministru da da po onom „volim-ne volim“. (*Himzo Zukić, JOB "Unija veterana" Olovo*)
- Protiv sam da se briše odredba o općinskoj službi za BIZ kod ostvarivanja prava u prvom stepenu (*Adem Karanović, DB i vijećnik u OV Olovo*)

- Ne prihvata se izmjena poglavlja IV kojim je definisano rješavanje o pravima o prvostepenom postupku. (*JOB "Unija veterana"Visoko*)

Stav Predlagača

Uz stav Predlagača iznesen u obrazloženju Prijedloga Zakona koji se odnosi na ovaj član, dajemo dodatno pojašnjenje:

Osnovni razlog za predložene izmjene u Nacrtu Zakona je primjedba sekretara Sekretarijata za zakonodavstvo Vlade Kantona iznesena u periodu izrade Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima 2009.godine, koji je iz poznatih (drugih) razloga skinut sa dnevnog reda Skupštine Kantona u septembru 2009.godine. Primjedba se odnosila na član 50. odnosno formulaciju supsidijarne primjene odredbi Zakona, gdje stoji da „se neće primjenjivati odredbe“ umjesto „primjenjivat će se ako nije drugim propisom drukčije regulisano“. S tim u vezi se predloženim u Nacrtu izmjenama, posebno novim članom 51. Zakona, nastojala otkloniti ova kontradiktornost koja se tiče samog teksta člana, ali se ne bi izvršila nikakva izmjena u pogledu regulisanja načina ostvarivanja prava – jer je već važećim članom 50. utvrđeno da se Zakon o upravnom postupku primjenjuje onda kada je Zakonom o dopunskim pravima i podzakonskim aktom (za prava za koja je obavezno njegovo donošenje) to propisano. Dakle, radi se o drugačijoj, pravilnoj formulaciji iste stvari. Napominjemo da na član 21. Nacrta Zakona, u datom tekstu, nije bilo primjedbi niti od strane Sekretarijata za zakonodavstvo i drugih nadležnih organa prije usvajanja od strane Vlade Kantona, niti Zakonodavne komisije Skupštine Kantona u postupku po Prijedlogu Zakona 2009.god., odnosno Nacrta Zakona 2011.godine.

Međutim, imajući u vidu izražene reakcije općinskih službi za branilačko-invalidsku zaštitu kao i samih učesnika javne rasprave koji su izrazili bojazan da će izmjenama biti onemogućeno podnošenje žalbi na prvostepena rješenja, te da će Ministarstvo preuzeti svu nadležnost oko odlučivanja po pravima, u tekstu Prijedloga Zakona predlažemo zadržavanje važećih odredbi, uz sljedeće pojašnjenje:

Zakonom o dopunskim pravima su predviđena i prava za koja se ne vodi upravni postupak, npr. iz Odjeljka J. Participacija troškova manifestacija invalidskog sporta..., Odjeljka J. Podizanje nišana – nadgrobnog spomenika, Odjeljka L. Izgradnja prilaza do stambene zgrade, Odjeljka M. Posebna prava. Pa iako i tu postoji obaveza podnošenja određenih dokaza od podnosioca zahtjeva, iako Ministarstvo odnosno Vlada (ili općina) donosi posebno rješenje ili zaključak o odobravanju prava odnosno sredstava, ono je u funkciji odlučivanja o utrošku budžetskih sredstava i dokaza o zakonitosti istog i kao takvo regulisano je propisima kojima se uređuje utrošak sredstava Kantonalnog budžeta, prvenstveno Zakonom o izvršavanju Budžeta i Programom utroška sredstava sa budžetske pozicije Ministarstva. Istovremeno, Zakonom je utvrđen i niz prava koja u stvari predstavljaju mogućnost apliciranja za dodjelu budžetskih sredstava, odnosno ispunjenje svih uvjeta iz Zakona i podzakonskog akta ne garantuje i samo ostvarenje prava na stipendiju, stambeno zbrinjavanje, nabavku udžbenika, medicinsku rehabilitaciju i dr.

U nastojanju maksimalnog smanjenja troškova korisnika prava po Zakonu, podzakonskim aktima je gdje god je to moguće predviđeno obavljanje prvostepenog upravnog postupka i svih drugih poslova u resornim općinskim službama za branilačko-invalidsku zaštitu na području Kantona. Međutim, Ministarstvo za boračka pitanja je imajući u vidu odgovornost i obaveze u pogledu kontrole zakonitosti utroška sredstava Budžeta Kantona koji se godišnje planiraju i izvršavaju na budžetskim pozicijama Ministarstva, dužno osigurati i sprovesti maksimalni nadzor nad postupcima i rješavanjem općinskih službi u realizaciji konkretnih prava. S tim u vezi je podzakonskim aktima, imajući u vidu značajne razlike i specifičnosti svakog od utvrđenih prava, do detalja regulisan način i postupak na koji se isto sprovodi.

Izneseni prijedlozi u raspravi da se izmjenama Zakona kod ostvarivanja prava predvidi apsolutna nadležnost općina u vođenju prvostepenog upravnog postupka i isključiva primjena odredaba Zakona o upravnom postupku, praktično bi ograničila ili onemogućila regulisanje načina i postupka ostvarivanja

prava podzakonskim aktima Skupštine i Vlade, te izvršenja u potpunosti obaveze nadzora i kontrole zakonitosti utroška sredstava od strane Ministarstva.

Prijedlozi za nove izmjene Zakona, koje nisu obuhvaćene Nacrtom - (zapošljavanje, branilačke organizacije, penzionisanje)

- Evo ja ću krenuti prije svega od člana 2. u osnovnom Zakonu, Zakonu o pravima branilaca federalnog nivoa, znači definisane su određene kategorije, veterani, organizatori otpora i slično. Već godinama se ponavljaju ove kategorije, prije svega mislim na direktne učesnike rata, a nikada nismo formirali jedinstveni registar pripadnika boračke populacije odnosno evo uglavnom govorimo o porodicama šehida, govorimo o porodicama odnosno o pripadnicima ratnim vojnim invalidima, a kada su u pitanju demobilisani branioци uglavnom sva ova Zakonska rješenja su se odnosila na nezaposlene demobilisane borce i tu smo stali. Mi imamo ogroman broj pripadnika direktnih učesnika demobilisanih branilaca koji su jednostavno... životi su ih odveli u nekom drugom pravcu, ne dolaze i ne traže svoja prava ali su bili učesnici u onom vaktu i onom vremenu kada je trebalo. Mislim da je sazrilo vrijeme da govorimo o registru tih pripadnika i da damo određene potvrde određene priznanja ljudima koji su veterani, koji su dobrovoljci u organizovanju otpora i da po onoj narodnoj je li što se pamti nestaje, a što je zapisano ostaje, da imaju ljudi te potvrde o učešću u onom najtežem periodu, periodu agresije na Bosnu i Hercegovinu. To je moj jedan komentar, možda nije u nadležnosti kantonalnog nivoa ali svakako treba razmišljati o tome, pa evo i na nivou Federacije da se ta stvar riješi. *(poslanik Skupštine ZDK Almedin Aliefendić)*
- Samo bih dao dvije tehničke primjedbe na Zakon. To je u članu 44. u stavu d) kaže članovi porodice lica koja su osuđena za djela iz stava 1. tačka 1., 2., 3. ..., predlažem da se kaže tačka a, b, c, jer je u članu Zakona navedeno da su to tačke a, b, c, i u članu 55. ...koji će postati član 55. u ranijem članu 58. da se broj 57 zamijeni članom ...brojem 54. jer nakon izmjena Zakona član 57. neće ni postojati. *(poslanik Skupštine ZDK Mustafa Spahić)*
- Pored onog finansijskog, egzistencijalnog, svakodnevnog, ortopedski pomagala su najspecifičniji problem ove populacije. Sa druge strane, banjsko i klimatsko liječenje je nešto, pored najbolje želje da mi razumijemo sveopšte možda i realnije reći neprilike i političke i ekonomske i u svijetu i u BiH, zaista mi ne možemo se odreći onoga bez čega ne možemo. Naime, mi imamo određena ortopedski pomagala koja su već ugrađena u Zakon i na Federalnom i na Kantonalnom nivou ali iz dana u dan nameću se potreba za nekim ortopedskim pomagalima koja su izraz specifičnosti stanja od pojedinca do pojedinca, da ih ne bi nabrajali u Zakonu sve onako to bi nam uzelo prostora i vremena možda i komplikovalo stvari, mi smo zauzeli stav da u Zakon uđe formulacija teksta kratka da ratni vojni invalid ima pravo na svako ortopedsko pomagalo bez obzira kako se zvalo, a koje se dokaže kao potreba ljekarskim mišljenjem o medicinskoj opravdanosti istog. ... , konkretno evo recimo ja, transfer kolica- krevet, krevet- kolica vršim pomagalom Robot lifterom. Jedna osoba koja je moj pratilac ne može sama to raditi, može ...i lomi meni leđa i sebi, to ljekari bolje znaju sigurno, zato kažem kada god se rješavaju ovakvi problemi smatram velikim propustom da ljudi koji su najkompetentniji za ovakvu problematiku u smislu dijagnosticiranja ovih stanja nemaju učešće ili ga imaju vrlo malo. Dakle da bi se kvalitetno rješavalo ova problematika molim vas da ovo u budućnosti ne pravi probleme *(Predsjednik UG RVI-paraplegičara u ZDK Mujo Aganović – na Skupštini)*
- Evo vidite poštovana Skupštino, ja danas da bih ravnopravno učestvovao sa vama ovdje na ovu temu morao sam čekati i zvati gospodina Sarvana i nekoga da me iznese uz stepenice ovdje u ovu salu. Nadam se da ćete i ovo razumjeti kao dobronamjernu sugestiju, ne samo zbog mene u smislu standardiziranja u okviru mogućnosti naravno, da se omogući ravnopravan pristup, ovdje pogotovo u prostorije ovakvog tipa. *(Mujo Aganović, UG RVI-paraplegičara u ZDK- na Skupštini)*
- Predlažemo da se u Odluci o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite za branioce i članove njihovih porodica u Odjeljku B. Nabavka ortopedskih i drugih pomagala i njihova opravka – član 11. (sadržina prava) doda precizna formulacija teksta kako slijedi: "RVI ima pravo na svaku vrstu pomagala čija se potreba – neophodnost potvrdi stručnim ljekarskim mišljenjem o medicinskoj opravdanosti istog." Obrazloženje: pored do sada precizno navedenih ortopedskih pomagala kako stoji u

članu 11. pojavljuje se potreba i za drugim pomagalima koja nisu navedena. Specifičnost zahtjeva za nekim pomagalima je rezultat samog zdravstvenog stanja pojedinca i oni su individualne naravi. Zbog toga će se i nabavljati prema potrebi korisnika a čija će se opravdanost potvrđivati kako smo gore naveli. (*UG RVI paraplegičara ZDK*)

- Tražim da se u Zakonu reguliše pitanje zdravstva i zapošljavanja i pita i traži odgovor ko se zaposlio u skladu sa zakonom i preko sadašnjeg Biroa za zapošljavanje koji su uzeli mnoga sredstva i preuzeli funkciju banke, da se oformi fondacija za zapošljavanje BP koja će se brinuti o zapošljavanju PBP, plaćanje troškova djece PBP u gradskom saobraćaju (kuća-škola-kuća). (*Himzo Zukić, JOB "Unija veterana" Olovo*)
- Dosadašnji član 41. postaje član 42. Zakona mijenja se i glasi: Odeljak M. Prednost pri zakupu i otkupu poslovnog prostora – "Lica iz člana 1. ovog Zakona imaju prednost pri zakupu i otkupu poslovnog prostora pod jednakim uvjetima." Dodaje se novi član 43. Zakona koji glasi: „Odeljak N. Oslobođanje od plaćanja naknade troškova korištenja građevinskog zemljišta - Lica iz člana 1. ovog Zakona u skladu sa kantonalnim propisima imaju pravo na oslobođanje plaćanja naknade troškova korištenja građevinskog zemljišta površine do 400 m2 kada prvi put rješavaju svoje stambeno pitanje.“ Na osnovu važećih Zakona iz oblasti BIZ-a Federalnog nivoa, dosadašnji član 41. Zakona brisati u potpunosti. **Obrazloženje:** Imajući u vidu činjenicu da je Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica (Službene novine Federacije BiH br.33/04, 56/05 i 70/07), član 30. predviđeno da će Kantonalni organi svojim propisima osigurati i druga dopunska prava u skladu sa odredbom člana 7. pomenutog Zakona prvenstveno za najugroženije kategorije, smatramo da se Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ZDK mora napokon uskladiti sa pomenutim federalnim Zakonom, te isti mora sadržavati najmanje sva ona prava koja su predviđena federalnim Zakonom da će se ostvarivati prema kantonalnim propisima i koja će se finansirati iz kantonalnog i općinskih budžeta odredbom člana 57. federalnog Zakona. Uzimajući u obzir dosadašnju implementaciju i realizaciju prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite kroz prioritete, smatramo da je vrijeme da se odrede drugi prioriteti i da se pažnja usmjeri na najugroženije boračke populacije RVI sa 50% invalidnosti i manje i nezaposlene demobilizirane branioce, kao i članove porodica umrlih RVI i demobiliziranih branilaca. Jedan od glavnih razloga ovom prijedlogu izmjena i dopuna Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica je stavljanje van snage Zakona o pravima demobilisanih boraca FBiH, čime je najugroženija boračka populacija ostali bez prava koja su ostvarivali tim Zakonom. (*JOB "Unija veterana" Zavidovići*)
- Osvrnuo se na rad udruženja i traži pošto je ovo period procesuiranja zločina, ista udruženja treba da budu u funkciji davanja pomoći, servisa u takvim slučajevima, a ne da se bave ubiranjem naknade za parkirališta, organizacijom nekih obilježavanja. (*Hidajet Memić, RVI Olovo*)
- Traži borački dodatak, barem od 20 KM, jer smatra da oni najbrojniji treba da imaju to najminimalnije. (*Adem Karanović, DB i vijećnik u OV Olovo*)
- Svakodnevno niču udruženja i rad u istim se plaća. Treba raditi na volonterskoj osnovi, a ja imam 7 djece i nikad nizašto nisam aplicirao u Ministarstvo, jer me je stid ljudi u kolicima. Treba ići prema federalnom ministarstvu da se donese zakon da u svim javnim preduzećima, ustanovama se zapošljavaju ljudi po navedenim prioritetima (DB i RVI). (*Mehmedalija Imamović, organizator otpora i PL Zenica*)
- Traži da se nezaposleni borci stave na prvo mjesto po prioritetima jer svi imaju neka prava- RVI, PŠ, DNRP, a DB ništa. Navodi da su oni branili državu da su prepušteni sami sebi i da niko ne vodi računa o istim. Traži: 1. puna ravnopravnost sa drugim PBP, 2. ukidanje roka od 24 mjes. u OS jer i jedan dan je borac i svi moraju biti ravnopravni, 3. ukinuti sadašnji zakon o penzionisanju, napraviti novi i starosnu dob DB-a dovesti na 50 god. 4. za nezaposlene borce ukinuti plaćanje svih taksa, 5. obavezno zdravstveno osiguranje NDB i čl. njegove porodice, 6. da predstavnici DB-a budu u sastavu svih komisija službe i ministarstva u ostvarivanju bilo kojeg prava, 7. uvesti subvenciju na struju i dr.komunalije za NDB. (*Samir Smajić, ONDB Zenica*)
- Traži da se ukine Ministarstvo i BIZ-ovi zato što su se izdigli iznad boračke organizacije. Navodi da sve što je predočeno su kozmetičke promjene izuzev nekih elemenata kao god.starosti, dženaze, nišani. Postavlja pitanje kako će ostvariti svoje pravo u zapošljavanju DB pod jednakim uvjetima. Nema teorije

da se iko od nas zaposli, ni mi, ni naša djeca jer znam kako se čuvaju radna mjesta po nekoliko godina. Vi nudite posao, a DB imaju 60 god.? Predlažem da se u čl. 15 dodaju riječi „djeca RVI, DB“ i da se uvedu kaznene mjere. (*Amir Radončić, JOB Zenica*)

- Pošto pripadam grupi paraplegičara najveći nam je problem ortopedsko pomagalo, ali priznajem da mi je neugodno što su DB u ovoj situaciji da ne mogu nigdje popiti kafu i preživjeti dan. Naknadno je pojasnio da ne odgovaraju jedna kolica svim paraplegičarima, kao ni ortopedsko pomagalo svim amputircima. (*Mujo Aganović, UG RVI paraplegičara Zenica*)
- Predlažem: 1. da u jednom gradu postoji jedna boračka org. i da bi tako bili više zaštićeniji, 2. da predsjednike biraju borci, a ne kao do sada, 3. da se pristupnice ovjeravaju svake dvije godine, a ne kao do sada da se zloupotrebljavaju, 4. da NDB ne plaćaju članarinu, 5. da se skupštine sazivaju preko sredstava informisanja; 6. da se status DB-a poboljša, 7. da kada se bira rukovodstvo boračke org. mora da bude učesnik najmanje 3 god. a ne jedna god. i manje što je sramota i neispravno, (*Ismet Softić, DB Zenica*)
- Brisati uvjet od 24 mjeseca u Oružanim snagama za ostvarivanje prava demobilisanih branilaca. Jer su ljudi prelazili iz jednice u jedinicu nigdje se nije evidentiralo kao ni učešće maloljetnih lica. U tački 4. traži da stave svi NDB pod istu kapu, bez obzira na ratni staž. (*Zlatko Suvajac, SNDB Zenica*)
- Ovu kategoriju interesuju ortopedska pomagala, a toga nema u ovom Zakonu. Navodi primjer svoje posjete ministru i da je u kratkom roku 6 amputiraca dobilo odbijenicu za ortopedska pomagala. Održan je sastanak, svi amputirci su jednoglasni da imamo pravo na ortopedsko pomagalo ali da isto nije evidentirano u Zakonu, nego samo u Odluci u kojoj čl. 11 i 12 treba brisati i analizirati. (*Jasmin Bošnjak, ORVI-amputirac Zenica*)
- Kaže da nikada nije hodao na štakama, da je nosio protezu, da je nakon 6 god. predao zahtjev, ali da je dobio odbijenicu iz općine s razlogom da nema sredstava. Obratio sam se Ministarstvu, ali je rezultat isti. Cijena mog ort.pomagala-koljena je velika i ista košta 10.000 KM. Toliko sam platio prošli put, odnosno 7.000 KM Vlada ZDK, a 3.000 KM lično učešće. Proteza se polomila i kod ministra sam to rekao i isti je rekao da je popravim, a ja sam pomislio ako je čovjek uzeće tu polomljenu protezu i popraviti je. Navodi da nemamo stručnih osoba za ort.pom. ni u službi ni u ministarstvu, treba specijalizirana komisija ljekara koja će ocjenjivati i davati mišljenje o potrebi ortopedskog pomagala.. Dalje navodi i daje primjedbe na pomoćnika načelnika općine Zenica kriveći ga za nemogućnost dobijanja proteze, kao i posljednje događaje vezane za podneseni zahtjev za dodjelu sredstava za ort.pom. Ministarstvu. (*Zahid Bjeloglavić, RVI i amputirac Zenica*)
- predlaže da se vodi radni staž na Birou za zapošljavanje za demobilisane branioc; da imaju pravo na besplatan prijevoz; da se pri penzionisanju granica starosti spusti na 50 god.; da se obezbjedi novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti. (*Lušija Zufer, DB Zenica*)
- da se za sve branioc oboljele od dijabetesa osigura besplatna nabavka lijeka Berlition tablete i ampule od 300 i 600 mg odnosno da isti budu uvršeni na esencijalnu listu lijekova Minstarstva zdravstva ZDK (*Haris Delić, Osman Agić, Mehmed Šišić i Enes Topić -oboljeli DB veterani iz Zenice*)
- Da se u članu 15. Zakona iza riječi „nestalog branioca“ dodaju riječi: „i djeca RVI i demobilisanog branioca“, te da se doda novi stav 3. koji glasi „Ukoliko se ne ispoštuje član 15. stav 1. ovog Zakona, odgovorno lice koje je prekršilo ovaj član i članovi komisije bit će kažnjeni novčanim iznosima od po 10.000,00 KM i suspendovani sa posla, a konkurs će se poništiti i raspisati novi i imenovati nova komisija za prijem (*JOB Unija veterana“ Zenica*)
- U članu 15. Zakona (prednosti pri zapošljavanju) – da se izvrši izmjena odnosno riječi: "Ratni vojni invalid, demobilisani branilac i član porodice šehida, poginulog, umrlog..." zamijeniti riječima: "Član porodice šehida, poginulog umrlog, nestalog branioca, ratni vojni invalid, i demobilisani branilac" (*OPS i PB Zenica*)
- Na sjednici Opštinske organizacije Nezaposlenih Demobilisanih Boraca Zenica od 23.01.2012. g. donosi prijedlog da se nezaposleni borci stave na prvo mjesto pošto je to najugroženija populacija u cjeloj BiH. Mi smatramo da svo ostali imaju bar neka primanja a mi kao nezaposleni borci nemamo ama baš ništa od ove naše države koju smo branili kao i druge organizacije, i to su Šehidska, Ratni vojni

invalidi, Zlatni ljiljani i druge da ih ne nabrajamo. Mi kao takvi samo smo problem ovom društvu jer kada je trebalo braniti ovu državu mi smo kao i svi oni branili svaki pedalj ove naše BiH. Mi kao nezaposleni demobilisani borci (branitelji) nismo očekivali od pojedinih ljudi koji su sjedili u kancelarijama a sada raspolažu budžetom i svim drugim povlasticama, a mi smo prepušteni sami sebi na milost i nemilost jer i o nama ova naša država mora povesti računa i mi smo od krvi i mesa i bili smo njihovi saborci zato predlažemo svoj stav i to pod broj:

- Da se stavimo pod punu ravnopravnost kao i drugi.
 - Ukidanjem ograničenja o 24 mjesec provedenog u vojsci.
 - Ukinuti ovaj zakon o penzionisanju i napraviti olakšice u istom.
 - Ukinuti sudske i druge takse.
 - Zdravstveno osiguranje samih boraca i njihovih porodica.
 - Da naš predstavnik bude u komisijama za odlučivanje o statusu boraca, dodjeli kredita, drugih primanja i donošenja svih promjena o zakonu o borcima na nivou Opštine i Kantona.
 - Uvesti subvencije na plaćanje potrošnje električne energije, grijanja i ostalih komunalnih usluga.
Obrazloženje po prvoj tački da nas opštinski organi stave kao i druge borce i to Šehide, RVI, Ljiljane, i nas N.D.B. u budžet jer i mi pripadamo ovom društvu pa makar mi bili najsiromašnija populacija. Po drugoj tački mi smatramo da svi oni koji su učestvovali u ratu smatraju se borcima pa bilo to i jedan dan. Da je taj borac kojim slučajem poginuo sa jednim danom provedenim na ratištu bio bi šehid. Da je izgubio nogu ili drugi vid ranjavanja bio bi ratni invalid, pa zato tražimo da se prizna i stavi u zakon kako bi borci bili ravnopravni sa svim ostalim populacijama. - Po trećoj tački mislimo na zakon o penzionisanju da se smanji starosna dob (50 godina starosti) i 30 godina radnog staža. - Po četvrtoj tački pošto smo mi najutuženija populacija a znate da nemamo nikakvih primanja i zato tražimo ukidanje svih taksi. - Po petoj tački tražimo obavezno zdravstveno osiguranje nas i naših porodica jer mnogo boraca je izgubilo osiguranje po bilo kojem razlogu. - Po šestoj tački tražimo transparentnost na dodjeli kredita, javno iznošenje podataka za korisnika, pošto pojedinci koriste kredite po više puta a neko nemože doći ni na razmatranje. Da se jednom ukinu rodbinske veze i prijateljska razmatranja. - Po sedmoj tački uvesti subvencije na plaćanje potrošnje električne energije, grijanja i ostalih komunalnih usluga jer nemamo nikakve prihode, jer vi ste nam ukinuli i ono što smo imali, a od toga smo izmirivali kako tako svoje obaveze i hranili svoju familiju. *(Opštinsko udruženje nezaposlenih demobilisanih boraca Zenica)*
- U Odjeljku Zdravstvena zaštita osnovnog Zakona – u članu 7.– prioritet RVI, dobitnici ratnih priznanja, spomenica 41-45 demobilisanih branilaca i članovi porodica branilaca PŠ, PB, RVI, DB. U članu 8. stav 1. i članu 9. ubaciti i članove porodica demobilisanih branilaca. U Odjeljku Banjsko i klimatsko liječenje – u članu 9. ubaciti i članove porodica demobilisanih branilaca, a u članu 12. prioritet nezaposleni , i oni koji imaju prosjek ispod kantonalnog primanja, pa onda članovi porodica svih kategorija. U odjeljku Povoljniji uvjeti za zapošljavanje u članu 15. – prednost pri zapošljavanju – prioriteti RVI, DB i članovi porodica PŠ i PB, RVI, DB. U članu 16. prednost pri korištenju programa – prioriteti RVI - DB i članovi porodica PŠPB – RVI - DB. U članu 20. prednost u školovanju i stipendiranju – prioriteti RVI - DB i članovi porodica PŠPB – RVI - DB. U članu 28. – Oslobođenje od plaćanja sudski i administrativnih taksi - svi nezaposleni branioци RVI – DB i članovi porodica PŠPB; svi branioци koji imaju 705 manja primanja od kantonalnog prosjeka oslobađaju se plaćanja taksi (opštinskih i kantonalnih). U Odjeljku Participacija troškova manifestacija invalidskog sporta i obilježavanje značajnih datuma, član 31. – da se briše organizovanje i održavanje sportskog takmičenja; u članu 32. da ista sredstva ne mogu biti veća od 200.000 KM za rad Saveza. U odjeljku M Posebna prava – u članu 41. brisati stav 1. i 2., a u stavu 3. u odjeljku D članove 15 – 17, a u odjeljku F članove 20 – 23, s obzirom da je sve regulisano Federalnim Zakonom o osnovnim pravima: dobivene penzije i dodatka od 40% od prosjeka federacije. Način rješavanja i djelovanja. Da se zaduže svi predsjednici organizacija/udruženja da objedine sve prijedloge i iste prosljede kantonalnim savezima i Ministarstvu za boračka pitanja; tražiti od ministra da prije unošenja Zakona u skupštinu održi sastanaka sa predsjednicima Kantonalnih saveza i opštinskim organizacijama. Na istom sastanku tražiti i određene zahtjeve: a) kod donošenja podzakonskih akata ispštovati sve procedure sa predstavnicima boračkih organizacija na izradi novih podzakonskih akata b) postaviti pitanje ko predstavlja demobilisane

braniocima u Kantonalnom savezu i tražiti da Ministarstvo zatraži od ova tri Kantonalna saveza ove boračke populacije demobilisanih boraca da se udruže u jedan savez; c) pokrenuti pitanje na izmjeni Zakona o udruženjima i fondacijama; d) objedinjavanje svih saveza u jedan savez i svih udružćenja opštinskih u jedno udruženje zbog racionalizacije (uštede). (*Udruženje branilaca općine Zavidovići 1991-1995*)

- Za sve nadoknade iz Nacrta umjesto 1,5 prosječne plaće uvrstiti dodjeljivanje 1 prosječne plaće, iz razloga što se dodjeljuje najvećim dijelom koji imaju i koji su riješeni a oni bez 1 KM i dalje bez ikakve nadoknade. (*Fadil Begović, pripadnik OS BiH od 29.4.1992.g. do 01/1996.god.*)
- U članu 7. Zakona iza riječi „priznanja ili odlikovanja“ dodaju se riječi: „dobrovoljac i organizator otpora“. U članu 12. u stavu (2) Zakona iza riječi „priznanja ili odlikovanja“ dodaju se riječi: „dobrovoljac i organizator otpora“. U članu 25. Zakona iza tačke c) dodaje se nova tačka d) koja glasi: „d) dobrovoljci i organizatori otpora“, a dosadašnje tačke d,e i f zamjenjuju se tačkama e, f i g. U članu 28. Zakona iza riječi „priznanja ili odlikovanja“ dodaju se riječi: „dobrovoljac ili organizator otpora“. U članu 38. Zakona riječi „dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja i nosioca „Partizanske spomenice 1941“ zamjenjuju se riječima „lica sa naročitim zaslugama iz člana 3. stav (5) ovog Zakona.“
Obrazloženje: Dobrovoljci i organizatori otpora su lica, kako je to definisano i tačkom c) stav 1. člana 2. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, koja su kao pripadnici vojnih jedinica organizirali odbranu i učestvovali u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu do 19.06.1992. godine i ostali neprekidno u odbrani Bosne i Hercegovine do kraja rata ili su ranije demobilisani od strane nadležnog organa. To su lica koja su udarila temelje odbrane Bosne i Hercegovine, koja su ne žaleći svoje živote, živote svojih porodica niti svoj imetak organizovala samostalne vojne jedinice, Patriotsku ligu, Zelene beretke i druge vojne formacije iz kojih je stvorena Armija Bosne i Hercegovine. To su lica koja su u odbrani Bosne i Hercegovine istrajala do kraja rata i koja nisu ukaljala čast i dostojanstvo branioaca, niti su pobjegla iz Bosne i Hercegovine. Dobrovoljci i organizatori otpora su zajedno sa ostalim braniocima Bosne i Hercegovine ponajbolji sinovi naše Domovine i vrijeme je da izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica zauzmu zaslužen mjesto u historiji Bosne i Hercegovine. Prema provjerenim informacijama sa kojima naše Udruženje, preko svojih predstavnika u Komisiji raspolaže, u završnoj fazi je proces sačinjavanja spiska organizatora otpora od strane Komisije koju je formirao Federalni ministar za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata. Broj Organizatora otpora, zajedno sa komponentom HVO trebao bi biti između 500 i 550 lica u cijeloj BiH, što ne predstavlja ozbiljan teret budžetu niti FBiH, niti Kantona. (*Savez Udruženje boraca organizatora i pokretača otpora Ze-do kantona “ Zenica*)
- Kako da se Zakon sprovede u Tesliću, kako i na koji način da ostvare prava na zdravstveno, kao i sva druga prava iz Zakona (*Ašir Mekić, JOB Teslić*)
- Demobilisani borci u Tesliću imaju neravnopravan položaj sa DB u Federaciji i da bi se na neki način izjednačili oni će ponuditi niz podzakonskih akata. Također navodi da ne treba donositi akte koji se ne mogu implementirati. (*Bećir Hasić, JOB Teslić*)
- navodi veliki problem vezano za zdravstveno osiguranje, usluge koje se plaćaju u Tešnju, a u Zenici su besplatne i pita ko može razrješiti pitanje da se ukupna sredstva Zavoda drugačije preraspoređuju tj. da se i Tešnju da za preglede MG, CT i drugo, kako mnogi iz Doboj Juga, Usore, Maglaja i Tešnja ne bi išli u Zenicu na preglede, nego bi to uradili u Tešnju. (*Jusuf Rakman, RVI Tešanj*)
- Zakon je donio mnogo izmjena ali ukoliko se ovaj Zakon ne uskladi sa drugim zakonima, odnosno ukoliko ga ne prate prvenstveno zakoni koji regulišu zdravstveno osiguranje, školstvo, zapošljavanje, penzionisanje, on ništa neće ni vrijediti. Dao je primjere za plaćanje upisnine u Zenici, a u RS ne, plaćanje zdravstvenih usluga u Tešnju, jer bolnica nema status“opće bolnice“, a u Zenici ne. Podržava uvođenje u prava povratnika u RS. (*Muhamed Jahić, OPŠPB Tešanj*)
- Ovaj Zakon ništa ne vrijedi, ako ga druge službe ne primjenjuju. Dala je primjer da sve mora platiti u liječenju, da šehidska porodica plaća parking u Tešnju, a u Zenici ne, da šehidsko djete ZDK plati upisninu u Tuzli, a iz Tuzle ne. Traži da i druge službe prate ovaj Zakon. (*Munira Hajdić, BIZ Tešanj*)

- Traži da se nađe način kako da sudjeluju i preko koga, da su degradirani, jer nemaju saradnju ni sa BIZ-om ni sa JOB-om. Osvrnuo se je na pitanje penzionisanja lica koji su to pravo ostvarili po „neustavnoj uredbi“ (*Šaban Hasanić, Organizacija nezaposlenih DB Tešanj*)
- Postavio je pitanje naknade za nezaposlena lica, kako je ostvariti (*Jasmin Osmić, JOB Teslić*).
- Govorio je o teškom životu nezaposlenih DB, o radu na crno i zaradi putem dnevnica. Traži da se sredstva usmjere u samozapošljavanje u poljoprivredi. Mini biznis, odnosno traži da se donese zakon za otpočinjanje rada nezaposlenih DB. (*Osman Hasanić, nezaposleni DB iz Šija*)
- Osvrnuo se na korupciju prilikom zapošljavanja, da se zaposle prije oni koji dođu iz Njemačke nego DB, dalje je konstatovao da DB sada imaju veća prava nego 1995. g., ali ne veća od RVI. (*Ekrem Kasumović, DB Tešanj*)
- Nema primjedbi na Nacrt, ali konstatuje da ima teških slučajeva među DB, da imaju više prava nego ranije i da bi se on sa svakim DB zamijenio. (*Enes Kruško, 100% RVI iz Tešnja*)
- Sugerisao je pripadnicima iz Teslića da moraju raditi u organizaciji, da ne mogu biti slobodni strijelci, jer se tako ne može ništa postići. Također je upoznao prisutne da postoji transfer za zapošljavanje, a da isti nije utrošen, jer nema aplikanta, a ovdje ljudi ne znaju za to. Dalje navodi da je velika neinformisanost pripadnika branilačke populacije (*Benjamin Preldžić, predsjednik SRVI ZDK*)
- Traži da se zakonski reguliše zdravstveno osiguranje pripadnika branilačke populacije, bez uvjeta. Ranije su svi bili osigurani putem Službe BIZ Žepče, ali sada 99% nije i to kako je donesena Odluka o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite, jer ista traži uvjete, odnosno razloge zašto nismo osigurani putem Biroa za zapošljavanje. Traži da se proširi budžet Ministarstva za zdravstveno osiguranje PBP. Dalje traži da se održi zajednički sastanak ministara za boračka pitanja i zdravlja sa Premijerom na ovu temu. (*Marko Brnadić, HVIDR-a Usora*)
- Ima primjedbe da nisu blagovremeno dobili Zakon i Nacrt, Nacrt nije pisan na dva jezika, traži da se nacrti pišu i na hrvatskom jeziku; Pitanje prednosti u zapošljavanju DB, isto niko ne poštuje i traži da se uvede sankcionisanje poslodavca ukoliko ne poštuje Zakon i odredbe istog koji ukazuje na prednost u zapošljavanju; Pitanje prednosti korištenja usluga ljekara i drugog u zdravstvenim ustanovama. Traži da RVI imaju druge zdravstvene knjižice, odnosno druge boje koje će biti upečatljive; Pravo invalida na mirovinu u BiH, RVI imaju invalidninu, a da li imaju pravo na PIO (objašnjava da bi trebalo da se invalidnina zamijeni penzijom u BiH i tako bi ostvarili i zdravstveno osiguranje), dalje konstatuje da je 80% RVI sa dva mjeseca staža ostvario pravo na penziju; Traže da se utvrdi invalidnost sa današnjim danom (RVI + postratno zdravstveno stanje do danas) i da to bude osnov za penzionisanje; Pitanje zdravstvenog osiguranja 65-godišnjaka. (*Stipo Barić, Udruga DB Usora*)
- Navodi da je najteži problem zdravstveno osiguranje i to treba riješiti, a ne kalkulisati sa Biroom. (*Kata Komušanac, BIZ Usora*)
- Da li se može ostvariti dvojno liječenje, odnosno naknadu za ortopedsko pomagalo ili oslobađanje od plaćanja takse pri registraciji uvezenog vozila. Navodi da RVI u RS ostvaruju pravo na registraciju bez plaćanja taksi, a povratnici-Bošnjaci ne? (*Nedžad Čabrić, DNRP, povratnik u Doboju*)
- Nikad ništa dosad nije uvaženo po javnim raspravama, a kako se donose novi zakoni sve je teža i gora situacija po boračku populaciju. Traži da se zakonima ne daje pravo djeci nego korisnicima. Traži da se u zakonima iznađe mogućnost da DB nisu isti kao drugi građani, bilo da im se da naknada od 1-2 KM po mjesecu učešća u OS, ili da im se odbija od plate ukoliko su zaposleni. Uzima primjer da danas oficir ostvari penziju, a vojnik ništa, a ranije je bilo da prvo vojnik pojede čokoladu i drugo, a poslije oficir. Traži da se nezaposlenom DB vrati naknada od 150 KM te da ne treba dirati stečena prava na Federalnom nivou nego da se revizija vrši sa javnim spiskovima koji će biti postavljeni javno (bandere) i da će se tada moći reći gdje je ko bio u ratu. Traži da se smanji učešće u OS sa 24 mjeseca na kraći rok za ostvarivanje prava, jer koliko god je ko bio on se vodi ko učesnik rata. Traži da se u Zakon uvede dodatak na penziju DB; dodatak na minuli rad uposlenom DB; oslobađanje upisnine u školama i fakultetima za djecu BP; odrediti godine starosti za penziju DB (55). (*Meho Hodžić, PL Doboju, sjedište u Doboju Jugu*)

- Govorio je ispred predstavnika komandira četa kojih je 60-70, oni nisu riješeni, oficiri jesu, nikada nisu ostvarili nikakvo pravo osim 150 KM na Birou, nisu dobili ni crijepa, podnosili su zahtjeve za stambeno i drugo, ali su odbijeni. Traži da se pokrene procedura i njihovog rješavanja statusa (*Rasim Tukić, DB iz Mravića*)
- Federalni ministar skida invalidnost bez rješenja. Navodi da su bitna osnovna prava, da ga ne interesuju dopunska prava. Dalje je govorio o BKL, o slanju u banju u Gradačac ne Olovu, o korištenju BKL samo ako se telefonom nazove, o tome da se moraju terapije uraditi 7-8 puta u svom domu zdravlja i općenitom nezadovoljstvu po ovom pitanju. Traži pojednostavljenje primjene uredbe o BKL. (*Kemal Zaimović, RVI i vojni penzioner iz Doboj Juga*)
- pita da li će naknadu od 150 KM dobiti i oni koji nisu tužili. Kaže da su naknadu dobili samo oni koji su podnijeli tužbu. (*Muhamed Skulić, DB iz Doboj Juga*)
- Prava su dobile porodice šehida i RVI, da DB nemaju nikakva prava. (*Emin Ljevaković, DB iz Doboj Juga*)
- Da li maju pravo na ponovni oporavak –BKL i kaže da su ranije imali osigurana dva mjesta u banju u Olovu u svakom terminu, a da je danas teško otići u banju (*Suvad Muratović, DB iz Doboj-Juga*)
- Da li može ostvariti bilo kakvo pravo dijete bez oba roditelja, misli na bratića Sadmira Muratović koji je isto DB, pristupio kao maloljetan, a on i brat ostali bez oba roditelja. (*Husein Muratović, DB iz Doboj Juga*)
- Potpuno podržava stavove Mehe Hodžića iz PL, jer su DB potpuno van zakona i da ništa nemaju po osnovu učešća u OS. Pune su novine o zapošljavanju, prioritet imaju šehidske porodice i RVI, da li imaju DB. Navodi primjer da Min.obrazovanja u oglasima traži rješenje o pripadnosti, a ne uvjerenje i iz razloga istog su pojedinci odbijani i utvrđeno da je greška do Min. u korištenju termina rješenje-uvjerenje. Tvrdi da samo Ministarstvo obrazovanja u oglasima daje prioritet u zapošljavanju pripadnicima BP, a da bi to trebale raditi sve državne uprave, javne ustanove i javna preduzeća koje su na Budžetu. Takođe je pitao da li su prisutni predstavnici Ministarstva učesnici u Oružanim snagama; da li u donošenju Zakona učestvuju sve boračke organizacije i da li predstavnici Min. smatraju da je ovaj Zakon realan? (*Edin Hadžić, DB iz Doboj Juga*)
- Na javnoj raspravi je prisutan i predstavnik Skupštine i da se vidi šta on može uraditi u proceduri donošenja Zakona. dalje navodi da ima sredstava, da se ona rasipaju i da ih treba dati onima kojima su ona potrebna. Dao je preporuku da se kategorija PTSP uvede u Zakon, je sve je više oboljelih, a ova kategorija je prisutna u svim zemljama, a kod nas se nigdje ne vodi. (*Miralem Begić, BIZ Doboj Jug*)
- Imaju pravo sve što kažu prisutni, posebno podržava onog ko je rekao da se izvise javni spiskovi i da narod kaže gdje je ko bio, najteže je DB i njihovoj djeci. Primjedba: da se razrješi status DB i uvede u pravo; da djeca DB imaju prednost u zapošljavanju (*Mevludin Huskić, DB i PŠ, otac poginulog maloljetnog sina, Doboj Jug*)
- Navodi da je sve saslušao i da ima potrebu da se stavi na raspolaganje ovim ljudima od danas do donošenja Zakona. Volio bi da se sve primjedbe uvaži i po mogućnosti usvoje, da ima dobru saradnju sa Min. posebno sa pomoćnikom Enesom Hecom, da treba uvažiti sve primjedbe gdje država može da se revanšira. Podržava da se da prednost u zapošljavanju i djece DB, RVI, PŠ. da se da stipendija djeci gdje god da studiraju, da se stavlja na raspolaganje braniocima od Nacrta do Prijedloga vezano za date primjedbe i sugestije; da se Doboj Jug smatra kao i svaka druga općina, bez obzira na broj stanovnika i veličinu, obzirom koji je doprinos dala u OS. (*Senaid Begić, poslanik u Skupštini ZDK, Doboj Jug*)
- U prijedlogu ima niz nelogičnosti i neistine. Ko je dobio besplatne udžbenike, ko je dobio besplatan opis na fakultet, navodeći primjer svoje djece. Sve što je rečeno je igra riječi i sve su to nebitni detalji. Predlaže : 1. da se ostvari pravo na naknadu za nezaposlene (150KM) koji su u vrijeme kad se ostvarivalo to pravo bili zaposleni, a sada su nezaposleni, 2. da se aktivira zakon o pravima DB sa Federalnog nivoa i 3. povoljnije penzionisanje. (*Enijad Bajrić, Organizacija NDB Kakanj*)
- Ovo su sve kozmetičke izmjene. Ovaj Zakon neće pomoći DB. Primjedbe se odnose na Poglavlje I. umjesto „24 mjeseca.“ da stoji“12 mjeseci“. U poglavlju II. Pita ko će ostvariti pravo po osnovu preostale radne sposobnosti kad su svi nezaposleni DB stariji od 45 godina, 55, i više. Traži

penzionisanje pod povoljnijim uslovima, a da se „uz zapošljavanje doda i penzionisanje“. Daje primjedbu na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, navodeći da imaju još primiti 75 KM, da sa nivoa općine svaka 3 mjeseca prime 50 KM i to je život NDB. Traži „novčanu naknadu u vrijeme nezaposlenosti sa nivoa kantona“. U slučaju smrti traži da se uvrste i članovi porodice bran.populacija kao i u podizanju nišana(supruga,roditelj,dijete). Što se tiče stambenog zbrinjavanja traži da u prava uđu DB koji nemaju grunta na sebi. Takođe je tražio da se objasni šta su to posebna prava. Dalje navodi da se u zakon ugradi kategorija PTSP za povoljnije penzionisanje, a u čl. 13. profesionalna rehabilitacija-treba ga brisati ili izmijeniti (VŠS). Dalje je naveo i dao primjedbe na čl. 17 vezano za dodjelu kredita za zapošljavanje i traži da se donese zakon za DB, jer je njihovo stanje najteže. *(Zihinja Bašić, Organizacija NDB Kakanj)*

- Da li će donošenje ovog Zakona pratiti druga ministarstva, ustanove, jer svugdje su prioriteta ali ako ih niko ne poštuje onda je zakon za đaba. *(Nusret Muslić, DNRP Kakanj)*
- Težina Nacrta je ozbiljna i teška od vrha do mjesne zajednice. Ministarstvo je iste pripremio a Vlada i Skupština isto prihvatile i poslale na javnu raspravu. Predlaže 1.da se djeci šehida koja su na Birou obezbjeđe sredstva u budžetu Kantona i ista daju kao naknada do njihovog zapošljavanja, 2.da se za smrt užeg člana porodice(roditelj,supruga,dijete) da naknada u visini prosjeka isplaćene jedne plate. 3.Roditelji šehida su stari i bolesni. nezadovoljni su korištenjem medicinske rehabilitacije i traži da se nađe rješenje da 40% PŠ to pravo i koriste; 4. Da se PŠ koje su u ratu izgubile hranioca (sina) obezbjeđi fond za plaćanje troškova nekih vrsta pomoći (da se nešto uradi, kupi). *(Tahir Mandžuka, OPŠiPB Kakanj)*
- Da se u članu 15. stav 1. osnovnog Zakona (prednost pri zapošljavanju) iza zareza izbrišu riječi „pod jednakim uvjetima“; da se u članu 20. osnovnog Zakona (prednost pri upisu u obrazovne ustanove) iza riječi „pravo prvenstva“ da se izbrišu riječi „pod jednakim uvjetima“. *(OPŠiPB Kakanj)*
- Da se uvjet za ostvarivanje prava po Zakonu za demobilisane branioca smanji sa 24 mjeseca provedenih u OS na 12 mjeseci, da se prolongiraju rokovi kada se vrši predaja dokumentacije po konkursu za udžbenike, stipendije, traži da se može žaliti na rješenje za liječenje, da se preispita uredba o samozapošljavanju navodeći da su problem žiranti i banke, da su sredstva za stambeno zbrinjavanje DB mala i da bi 5.000 trebalo dati Ministru da riješi svoje stambeno pitanje. Pita ko može riješiti ovo pitanje sa 5.000 KM. *(Samir Ćosić, DB Kakanj)*
- Znamo mi za pravo da imamo liječenje, da nam neko ustane u autobusu, ali nas interesuje šta je sa zakonskom uredbom o penzionisanja na osnovu 55 god. starosti -30 godina radnog staža i naknade za DB. *(Šemso Omerović, DB, Zavidovići)*
- Organizacija ne podržava Zakon jer niko nema sluha za nezaposlene DB, traži da se svi zakoni rekonstruišu i da se bar na drugo mjesto stavi ova populacija. Ako se ne desi navedeno bojim se da će doći do štrajkova i dr. *(Šemsudin Gradinović, predsjednik UNDB Zavidovići)*
- Bilo je dobro dok se radilo u ratu, a sada nema nas nigdje. Navodi da je radila u ratnoj bolnici, ali da joj ništa kao i drugim koji su dali svoj doprinos u ratu (medicinari,frizeri) nije priznato. Nije koristila nikakvo pravo, čak joj dijete nema pravo na stipendiju. Govori o teškom stanju DB i traži da se njima koji su negdje radili prizna bar pola radnog staža u OS. *(Hazba Ahmić, DB iz Zavidovića)*
- Skoro svi ovdje prisutni su nezaposleni DB i da su oni u najgoroj situaciji. Davno je bio rat, zakoni se donose ali samo da bi se jedna određena grupa ljudi po tim zakonima sredila (povlastice za auto, certifikati, penzionisanje osoba sa činom). Kada je ukinut Zakon o pravima DB i kada se moglo penzionisati sa 55 god.-30 god. trebalo je ukinuti penzije i onim koji su to ostvarili. Najbolje su prošli oni koji su se krili u ratu, danas su to „ugroženi“ i njih treba rješavati. Ako želite pomoći sugerišemo vam da nam omogućite da imamo do 259 KW besplatnu struju, vodu... *(Hazim Hodžić, DB iz Zavidovića)*
- Kaže da se sve krije od boraca i da pet ljudi pravi zakon. Navodi da je bio sa Alijom Izetbegovićem u ratu, da su mu ukrali Zl. Ljiljan i navodi još neke situacije iz rata. Traži da se izvrši revizija Zl.ljiljana, jer dobijali su oni koji su jednom bili u rovu. Za svoju populaciju tvrdi da su živi šehidi i da je SDA napravila genocid nad bošnjačkim narodom. Traži da se mijenja zakon i da se borcima omogućiti da imaju šta jesti, traži reviziju dodjele sredstava za stambeno zbrinjavanje-sve dosadašnje podjele. Navodi

- da će njih 50 izvršiti samospaljivanje i da ćemo mi biti odgovorni za to. (*Fijad Mahovac, DB iz Zavidovića*)
- Ovo je naša bitka i treba ići redom da bi se ostvarilo pravo. Daje primjedbu da se u procesu izrade Nacrta nisu ispoštovali uvjeti prema svim stranama, jer nije bilo predstavnika u izradi Nacrta ove organizacije. Mi smo smatrali kako je navedeno u čl. 2. šta su programski ciljevi i da se mi borimo za sve boračke populacije. Mi nismo ohrabreni donošenjem ovog Zakona, jer ni raniji zakoni i uredbe nisu štitili naša prava. Mi smo danas građani III i IV reda, svi nas iskorištavaju, radimo bez uplaćenih doprinosa, radimo na crno. Tražimo „izjednačavanje“ prava, izmjena definicija. Traži da se donese „zakon o povoljnijem penzionisanju“. U čl. 15 prednost pri zapošljavanju RVI, DB, a u čl. 16. RVI, DB i porodica šehida. Što se tiče taksi da budu oslobođeni oni koji imaju primanja manja od 70% od prosj.plate Kantona. Traži da se sredstva za sportska takmičenja prebace onima koji teško žive i da se sredstva za rad boračkih udruženja umanje za 50% i isto da ide za poboljšanje stanja življenja. Traži da se brišu „posebna prava“ u odjeljku M). Traži: 1. da se zadužuju predsjednici udruženja općine da usaglase svoje stavove i iste dostave Ministarstvu, 2. da ministar prije puštanja prijedloga na usvajanje održi sastanak sa kanton. udruženjima, a na istim da se traži: da se ispoštuje procedura u donošenju podzakonskih akata, prisustvo DB pri ujedinjenju u jedan savez, da se krene u proceduru bržeg donošenja zakona o udruženjima, da bi se ova 4 temeljna udruženja objedinila. (*Fehim Ćatić, DB iz Zavidovića*)
 - dao je pismeni stav, kaže da je sve ovo kaos, podržava neka izlaganja i komentariše ista. (*Salih Isić, predsjednik UG PTSP Zavidovići*)
 - kaže da će gledati da riješe osnovna prava putem kanton.org. da treba voditi računa o ovoj populaciji, treba sve riješiti, a ovi su najugroženiji. Navodi da su u augustu dali svoj prijedlog na Zakon, ali nijedan se nije našao u Nacrtu i da će pismene prijedloge dostaviti putem kanton.org. (*Ismet Mahmutović, predsjednik ODB '91-'95. Zavidovići*)
 - Pita šta s DB-ima koji imaju 55-60 god. a nijednu godinu staža. (*Omer Oruč, DB, Zavidovići*)
 - Borili smo se za jednu državu a ne za dvije, mi hoćemo jednu državu, jedan zakon. (*Ramiz Karahasanović, ONDB, Zavidovići*)
 - Država hoće da nas raskomada, to svima štima i svi su ništa ukoliko se ne udruže zajedno. (*Mirsad Polić, DB, Zavidovići*)
 - smatra da je ovo najveći skup i da je to najvećim dijelom NDB kojima je i najteže. Oni traže podršku, a predlaže da se održi tematska sjednica gdje se poziva sam da će prisustvovati istoj. Dalje navodi da je org. dostavila svoj prijedlog, da je općina Zavidovići specifična što je uslovilo i stanje pojedinca. (*Haris Ćatić, dobitnik NRP, Zavidovići*)
 - Traži da se formira komisija koja će vršiti raspodjelu sredstava po svim transferima. (*Edhem Bajramović, DB, Zavidovići*)
 - Ima 4 god.ratnog staža, nikad nije dobio ništa, a ima penziju od 34 KM. Traži da se za DB ugradi naknada 1 KM za 1 mjesec u Oružanim snagama. (*Hasan Begić, DB, Zavidovići*)
 - U čl. 53. Zakona se navodi da se sredstva osiguravaju u Budžetu Kantona i općina, a nigdje se ne spominje koja i kolika su to sredstva. Uvođenjem novih korisnika prava, situacija će biti još teža i predlažemo izmjenu čl. 53 koji bi glasio “sredstva za finansiranje propisana Zakonom o dop.pravima ZDK osiguravaju se iz Budžeta ZDK i općina Kantona u procentu od 7-10% utvrđenog budžeta za narednu godinu“. Zakonom o dop.pravima u čl.5 stav. M (posebna prava) su utvrđena prava na jednokratnu novčanu pomoć u toku jedne kalendarske godine. U Budžetu je na ovu stavku predviđeno 1600 KM, a da po evidencijama ima oko 149 živih i 190 poginulih/umrlih korisnika, pa po nekoj računici svaki od njih dobio bi po 5 KM. (*Udruženje DNRP Žepče*)
 - Stoji konstatacija da ima novih korisnika, ali nema sume sredstava koja bi se raspoređivala na njih. Traži da se kaže koliki je to broj korisnika budžeta po ovom Zakonu i koja su sredstva. Navodi da je situacija teška, da se naknade nisu povećavale od 2007. god. i da bi na kraju sve ovo rezultiralo socijalnim nemirima. Ima primjedbu na ponuđeni materijal, kaže da je ovo za pravnike, a ne za obične ljude, da je izmjene trebalo uvesti u Zakon i dati u raspravu. U članku 7. Zakona koja predviđa prednost

- pri korištenju zdravstvenih usluga umjesto riječi: „osigurat će isticanje obavijesti“ treba da stoji „dužan je osigurati isticanje obavijesti“. Vezano za liječenje u inostranstvu kaže da se to ne može definirati, jer se ne zna šta je uža, a šta šira obitelj, pa se i to ne može precizirati. Daje primjedbu da se obezbjede sredstva za održavanje spomen-obilježja po MZ jer kakvo je stanje sada to je poražavajuće. Takođe je dao primjedbu na na čl. 14. (štete) da se ugradi dio riječi „na drugi protivpravni način“. (*Mirko Šimunović, Udruga obitelji poginulih hrv.branitelja općine Žepče*)
- U članku 7. osnovnog Zakona koja predviđa prednost pri korištenju zdravstvenih usluga umjesto riječi: „Nadležni organ u ustanovama iz oblasti zdravstva osigurat će isticanje obavijesti“ treba da stoji „Nadležni organ u ustanovama iz oblasti zdravstva dužan je osigurati isticanje obavijesti“. U članku 9. osnovnog Zakona iz preventivnih razloga brisati stavak 2. jer on omogućava odlazak na medicinsku rehabilitaciju (kroz športske klubove) i zdravog čovjeka koji nije bio pripadnik Oružanih snaga. Također u članku 30 Zakona gdje god se pojavljuje riječ „sportski“ treba je brisati, a da ostane samo manifestacija. Time bi se izbjeglo favoriziranje sporta i sportaša u sufinanciranju. Iza članka 34. u Zakonu dodati novi članak 35., koji bi glasio: Vlada Kantona će sufinancirati po istim mjerilima i ključu potrebna sredstva za održavanje podignutih spomen obilježja poginulim i nestalim pripadnicima ABiH i HVO u naseljenim mjestima na području ZE-DO županije. Obrazloženje: Na području Županije podignut je znatan broj spomen obilježja poginulim i nestalim braniteljima ABiH i HVO u Domovinskom ratu. Ta spomen obilježja su svjedok teškog vremena i događanja i spomen na izginule branitelje BiH. Ovi spomenici su trenutno samo briga udruga obitelji (porodica) poginulih i nestalih branitelja, te su u jednom stanju zbog nebrige društvenih struktura i „nedostatka“ finansijskih sredstava. Ta spomen obilježja govore o cjelokupnom društvu, državi, kulturi življenja. Uvrštavanjem ovog članka sa malim sredstvima bi se poboljšala slika o brizi društva za one koji su i najviše dali a to su životi. (*Zajednica udruga obitelji poginulih hrvatskih branitelja u DR ZDŽ i Udruga obitelji poginulih HB u DR općine Žepče*)
 - Navodi da nisu bili pozvani na pripremnu sjednicu u prosincu 2011. i da su u kontekstu toga se i obratili ministru. Mi smo u pripremi ove rasprave obradili sve zakone i sve članove koji se tiču ove problematike. Udruga nositelja ratnih odličja HVO ZDŽ, pozdravlja i podržava svaki oblik javne rasprave koji se provodi, jer je to jedan od načina koji omogućuje građanima da aktivno sudjeluju u donošenju i kreiranju odluka koje su bitna za razvoj demokratskog društva. Smatramo, da je to dobar inicijator koji započinjanje proces osnaživanja građanstva kroz pružanje informacija o funkcioniranju njihove vlasti, kao i oblik koji direktno utječe na povećanje sudjelovanja lokalnog stanovništava u procesima odlučivanja. U budućnosti, Udruga nositelja ratnih odličja HVO ZDŽ će se još aktivnije uključiti u javni život, tako što će u javnosti slobodno i otvoreno izraziti svoje stavove i mišljenja, kojima će direktno utjecati na donošenje odluka a koje se tiču kvalitete života braniteljske populacije. Spremni smo u narednom periodu po pitanju Zakona o posebnim pravima branitelja i članova njihovih obitelji i dalje razgovarati, raspravljati s ciljem izrade odgovarajućeg zakona koji će oslikavati stvarne potrebe istinskih branitelja odnosno njihovih obitelji. Svi članci Zakona i Nacrta Zakona koji nisu navedeni ili obrađeni u našim primjedbama su prihvatljivi u postojećem tekstu odnosno novopredloženom tekstu u Nacrtu (*Dragan Janko, Udruga nositelja rat.odličja HVO ZDŽ*)
 - Predlažemo izmjenu u članku 7. Zakona (Prednost u korištenju usluga zdravstvenih ustanova): U posljednjem retku iza riječi „odgovarajućim iskaznicama“ dodati slijedeće; „izdanim od strane registriranih braniteljskih udruga koje okupljaju predmetne kategorije korisnika prava definiranim u ovom članku.“ Obrazloženje: U praksi nije definirano sa čim se dokazuje korisnik prava i veoma se često dešava da se zbog ovog problema uskraćuje predmetno pravo korisnika definirano Zakonom. (*Udruga nositelja rat.odličja HVO ZDŽ, UNRO Vareš*)
 - Predlažemo dopune u članku 15. Zakona (Prednost pri zapošljavanju) i članku 16. Zakona (Prednost pri korištenju programa Službe za zapošljavanje): u oba članka u stavku (1) iza riječi: „Ratni vojni invalid“ dodati: „dobitnik ratnog priznanja ili odlikovanja“ Obrazloženje: Sa ovim dopunama želimo staviti u istovjetan status sa ostalim braniteljskim kategorijama i kategoriju dobitnik ratnog priznanja ili odlikovanja a osobito zbog toga, što dio prve kategorije dobitnika ratnih priznanja ili odlikovanja nisu iskoristili svoje pravo za umirovljenje (zbog različitih okolnosti) a druga i treća kategorija nemaju ta

prava, te bi bilo realno da imaju istovjetna prava sa drugim braniteljskim kategorijama. (*Udruga nositelja ratnih odličja HVO ZDŽ, UNRO Vareš*)

- Predlažemo dopunu u članku 20. Zakona (Prednost pri upisu u obrazovne ustanove): u stavku (1) iza riječi „dijete ratnog vojnog invalida“ dodati: „dijete dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja“
Obrazloženje: ovim dodatkom kategorije „dijete dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja“ želimo staviti djecu dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja u istovjetan status sa ostalim braniteljima obuhvaćenim ovim člankom a osobito zbog toga što se korisnici ovoga prava vežu i za članak 21. ovog Zakona koje definira besplatan upis u novu školsku/studijsku godinu. (*Udruga nositelja ratnih odličja HVO ZDŽ, UNRO Vareš*)
- Predlažemo sljedeće dopune: 1) u članku 28. Zakona (Korisnici prava): U posljednjem retku iza riječi "administrativnih pristojbi" dodati sljedeće: "dokazujući svoj status odgovarajućim iskaznicama definiranim u članku 7. ovog Zakona"; 2) u članku 29. (Posebni slučajevi oslobođanja): u posljednjem retku iza riječi "osnivač Kanton" dodati: "dokazujući svoj status odgovarajućim iskaznicama definiranim u članku 7. ovog Zakona ili odgovarajućim uvjerenjima nadležnih institucija."
Obrazloženje: U praksi nije definirano sa čim se dokazuje korisnik prava i veoma se često dešava da se zbog ovog problema uskraćuje predmetno pravo korisnika, definirano Zakonom. (*Udruga nositelja ratnih odličja HVO ZDŽ i UNRO Vareš*)
- Predlažemo izmjenjeni tekst članka 32. Zakona (Sredstva za rad braniteljskih udruženja), koji glasi: "(1) Ovim člankom se utvrđuje postupak financiranja rada i aktivnosti udruga branitelja i članova njihovih obitelji od posebnog društvenog interesa organiziranih na nivou Zeničko-dobojske županije:
 - Organizacija porodica šehida i poginulih boraca,
 - Zajednica udruga obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja domovinskog rata ZDŽ,
 - Savez ratnih vojnih invalida ZDŽ,
 - HVIDR-a ZDŽ
 - Savez dobitnika najvećih ratnih priznanja ZDŽ,
 - Udruga nositelja ratnih odličja HVO ZDŽ,
 - JOB „Unija veterana,, ZDŽ
 - UG RVI paraplegičara ZDŽ
 - UG Savez slijepih boraca ZDŽ,
 - SUBNOAR ZDŽ(2)Vlada Županije će posebnim propisom utvrditi visinu novčanih sredstava namijenjenih za rad braniteljskih udruga, način i postupak dodjele istih sredstava. (3) Financiranje posebnih aktivnosti udruga iz stavka (1) ovog članka realizirat će se sukladno posebnim zaključcima, koje na prijedlog Ministarstva donosi Vlada Županije, a kojim se utvrđuje visina, način i pravdanje odobrenih sredstava.
Obrazloženje: Smatramo da ovaj članak u Zakonu treba proširiti u tekstu koji predlažemo s ciljem definiranja načina financiranja udruga koje je do sada regulirano Odlukom Vlade ZDŽ donesenoj na 33. sjednici od 02.11.2007.godine. Ne vidimo nikakav razlog da se to ne učini jer nema osnova da se pravi novi Zakon o posebnim pravima branitelja i članova njihovih obitelji a da na snazi ostaje Odluka o financiranju rada županijskih udruga branitelja i članova njihovih obitelji koja se veže za stari Zakon. Ovim člankom treba definirati Udruge koje okupljaju pripadnike Oružanih snaga definirane člankom 2. ovoga Zakona i to na ravnopravnoj osnovi. (*Udruga nositelja ratnih odličja HVO ZDŽ, UNRO Vareš*)
- Predlažemo izmjene u članku 33. (Jedinstveno spomen obilježje šehida/poginulog branitelja) i članku 34. (Naknada troškova podizanja nišana/nadgrobnog spomenika) Zakona: u oba članka umjesto "Oružanih snaga RBiH" treba stati: "Oružanih snaga". Obrazloženje: Ovu izmjenu predlažemo s ciljem usklađivanja definicije Oružanih snaga koja je definirana stavkom a) članka 2. Zakona. (*Udruga nositelja ratnih odličja HVO ZDŽ, UNRO Vareš*)
- Porodice šehida/poginulih branilaca traže da u ostalim pravima treba nabrojati koja su to prava, te izjednačavanje visine sredstava naknade za podizanje nišana zbog ekshumacije. (*Nedžida Tabaković, OPŠiPB ZDK*)
- HVIDR-a će dostaviti pismene primjedbe a sada navodi primjedbu na stipendiranje - da se sva djeca uvrste u dodjelu stipendija, na zdrav.osiguranje, liječenje, da svi koji imaju invalidninu u Hrvatskoj,

- imaju pravo liječenja u BiH, na dodjelu sredstava za podizanje spomen obilježja umrlom - da se vidi način osiguravanja sredstava, jer isto košta oko 2500 KM. (*Anto Pavković, HVIDR-a ZDK*)
- da su poslali primjedbe preko Saveza prije usaglašavanja na Vladi, da je Vlada poslala potpuno izmjenjen Nacrt od dogovorenog (90%). Naše stajalište je da naš Zakon treba usaglasiti sa fed.zakonima, da se pojednostavi i ubrza procedura, da se svi poslovi obavljaju u opć.službama. Organizacija je protiv proširenja prava sve dok se ne obezbijede sredstva. (*Nesib Efendić, ORVI Žepče*)
 - I do sada je bilo nacrti i zakona, mnogi su učestvovali u izradi istih, davali primjedbe, ali iste nikad nisu ugledale svjetlost dana. Smatra da je donošenje ovih izmjena politička stvar, to je politički zakon. Primjedbe se odnose na : stipendije, ne treba proširiti korisnike, jer ni dosadašnji budžet nije pratio broj zahtjeva, ko hoće da studira vani neka ide i pita koji je to broj studenata? Dalje pita i traži pojašnjenje „organizatori otpora“ i kaže da oni hoće da budu kapa svih organizacija, koji je to broj? Ko se upisuje u spiskove? Navodi da su to već situirani ljudi koji su bili komadanti, koji imaju visoka primanja. Dalje traži uravnoteženost u zdravstvu i zdravstvenom osiguranju, navodeći primjere plaćanja usluga u jednim općinama, a u drugim ne. (*Mirzet Suljagić, ORVI Breza*).
 - Dao je primjedbe sa obrazloženjima na Nacrt u pismenoj formi i u cjelosti podržava diskusiju Mirzeta Suljagića i istu treba tretirati kao primjedbu. Navodi da organizacija u potpunosti podržava Nacrt. (*Hamdija Kulić, OPŠiPB Breza*)
 - Dao je nekoliko primjedbi kao „organizator otpora“ i pojasnio da su to ljudi koji su sa svojim tijelom stali u odbranu zemlje. Svi su borci, ali nažalost, danas su samo „organizatori otpora“ samo oni koji se nalaze na pojedinim spiskovima, koji kolaju po sijelima. Dalje pita koji su to prioriteti u zapošljavanju za djecu RVI, DB. Navodi kao primjer svoju tešku situaciju, ima troje djece koja se školuju ali nikada nije dobio sredstva za udžbenike, jer u OS nema 24 mjeseci nego 17 mjeseci i traži da se ne ograničava vrijeme provedeno u OS jer i onaj sa 5 mjeseci je bio borac. (*Jakub Kaljun, DB Breza*)
 - Kada čuje sve ove diskusije da on nema šta reći. Navodi da mu mnogi koji su na spiskovima „organizatori otpora“ govore da će vidjeti „Zlatni ljljani“ šta će sve oni dobiti. Uvijek se spominje naša naknada koja je u iznosu od 290 KM i u potpunosti podržavam ovaj prijedlog za dodjelu sredstava za nišan da mi se barem tu porodica ne brine. (*Fehim Muratović, DNRP Breza*)
 - traži da se sredstva za udžbenike daju ili svima ili nikom, jer DB su u najtežoj situaciji i bar za obavezno školovanje treba dati sredstva. (*Almir Avdukić, DB Breza*)
 - Predlažem slijedeće izmjene člana 15. Zakona o dopunskim pravima: iza riječi "član porodice šehida" dodati zarez i riječi: "dijete šehida sa visokom stručnom spremom". Iza riječi "pri zapošljavanju" dodati: "i sprovođenju konkursnih procedura". Iza riječi "radnog zakonodavstva" dodati "i ostalih relevantnih zakona". U članu 41. stav (3) iza riječi "povoljnih uvjeta za zapošljavanje" dodati: "pri sprovođenju konkursnih procedura", te dodati riječi: "dijete šehida sa visokom stručnom spremom". (*Senad Mahmutović, DB Vareš – u pismenoj formi*)
 - Izmjene i dopune za cilj imaju poboljšanje uslova boračke populacije posebno podržava vanrednu novčanu pomoć, jer smatra da će u budućnosti biti mnogo vanrednih okolnosti. Primjedbe se odnose na dužinu trajanja procedure od dana podnošenja zahtjeva do dobijanja sredstava. Dalje primjedba se odnosi na uslov učešća u OS – 24 mjeseci i smatra da je degradirajuće da oni koji imaju manje od 24 mjeseci da imaju ista prava za ostvarivanje navedenog. Takođe podržava izdavanje iskaznice za prepoznavanje i istu treba da izda ili odjel odbrane općine ili boračka služba. (*Ruzmin Berberović, Služba za BIZ Vareš*)
 - Koliko to sve košta i koliki je broj korisnika i 2007. godine sam o tome govorio, a ni tada nikad ništa nije uobzireno. Udruga HVIDR-a smatra da mora biti razlika u ostvarivanju prava vezano za vrijeme provedeno u OS. Takođe je tražio pojašnjenje za povratnike u RS i kaže da su u suprotnosti Nacrt i Uredbe. Traži da se za interno raseljena lica smanji rok boravka u mjestu prebivališta sa 3 godine na kraće. Dalje daje primjedbu na član 15. Zakona da se u pravo uvedu i djeca umrlih RVI i djeca umrlih DB; Primjedba se odnosi i na datum stupanja u OS-18.09. za veterane, a za organizatore otpora briše se taj datum i rok do 19.06.92., a sve to daje mogućnost Ministru da manipuliše. Podzakonski akti koje donosi ministar treba izbaciti iz Zakona jer ih on donosi samovoljno. (*Zoran Andrić, HVIDR-a Vareš*)

- Kako će biti raspoređena sredstva po procentima za svaku općinu posebno. Problem u Varešu je taj što je uzeta u obzir samo komponenta Armije, a ne i HVO-a. Puno sredstava je ukradeno i pita koliko sredstava je dobila Zenica. *(Mustafa Kamenjaš, Služba za BIZ Vareš i RVI)*
- Protiv je uvođenja u pravo novih korisnika jer ako je ograničen Budžet, ograničena su i sredstva. *(Refik Kamenjaš, ORVI Vareš)*
- Šta je sa veteranima, dokle se došlo i govori o zakonu koji je van snage koji reguliše povoljnije uvjete penzionisanja i pita šta sa ljudima koji imaju 55 ili 56 god. A nemaju staža za penzionisanje, kako će se riješiti to pitanje. *(Muhidin Vesnić, DB iz Vareša)*
- Upoznao je prisutne sa informacijom Ministarstva iz 2010. god. Na osnovu tih podataka urađeni su kriterij za dodjelu sredstava za 2011.godinu, pa je općini Vareš pripalo 2,87% sredstava Ministarstva. Navodi da treba uvesti u red udruženja, svesti ih pod isti tretman, a da bi se to napravilo, trebamo pokrenuti izradu zakona o udruženjima prema Kantonalnoj skupštini. Treba onemogućiti da tri čovjeka registruju udruženje i da isti dobijaju sredstva na razne načine. Sredstva treba dobijati aplicirajući na javni poziv-tender Ministarstva koji će uvesti kriterij, broj članova udruženja i program udruženja za tu godinu, a isto će biti uvjet za dobijanje sredstava. *(Avdija Kovačević, UGPL Vareš)*
- U potpunosti podržava Nacrt Zakona i kaže da je pravedno da se povede više računa o šehidskom djetetu. *(Enisa Hodžić, OPŠ i PB Vareš)*
- podržava diskusiju Azre Čakrame (Služba za BIZ Maglaj) kaže da se teško živi, da invalidnine se nisu povećale godinama, da se lijekovi kupuju i da mu trebaju sredstva za to i ko će mu ih dati, a pita ko će imati para da dokazuje razna „izdržavanja“. *(Hajrudin Ferizović, 80% RVI Maglaj)*
- Ova populacija je 4 godine branila ovu zemlju, navodim svoj primjer - 4 godine u OS i puni radni staž od 40 godina i penzija od 414 KM, a drugi koji su bez staža sa 35 godina dobijaju dvije moje penzije. Ovu kategoriju nema ko da predstavlja, sve dobijaju određena udruženja i kategorije za koje se neko zalaže, a za nas penzionere sa minimalnom penzijom, koji smo čitav rat proveli u rovu se niko ne zalaže. Da ste nam dali po 20 KM mjesečno, mi bismo bili zahvalni. Ko je bliže vatri sve dobije, a demobilisane borce, najosjetljiviju kategoriju ste izveli iz prava. Pristao bih i da mi skidate sa penzije a njima date po 100 KM da ishrane djecu, dok su nezaposleni ili ne odu u penziju. Pojedine kategorije su dobile sva prava, izuzetno mnogo, a DB-a nema nigdje, nigdje. *(Muhamed Hadžišehić-Hamo, DB iz Maglaja)*
- kaže da su stavovi RVI koji se odnose na član 4. i stipendiranje dostavljeni Službi i ona će ih proslijediti danas Ministarstvu. Dalje govori u svoje ime: Svake godine od volje Ministra i vladajuće pozicije ide se u donošenje zakona, sva prava u Zakonu su deklarativna i pravo ostvarivanje prava je putem podzakonskih akata, uredbi i mene one zanimaju. Navodi primjer donesene odluke o regulisanju troškova liječenja po kojoj je rečeno da će se izvršiti povrat sredstava za kupljene lijekove i prijevoz, ali u realizaciji iste je drugačije, samo poenki ostvare to pravo, drugima se na neki način dokaže da ne mogu dobiti te naknade. Smatra da je Zakon političke prirode, a ne da se pomogne PBP. Izbačeni su iz prava demobilisani borci, kako će živjeti? Stipendirati van BiH to ne dolazi u obzir. Dalje se pita gdje ide ova zemlja, ako se u Kantonu Sarajevo za udomljenje psa litalice daje mjesečno 150 KM, a 50% invalid bez noge, oka, državu košta 90 KM. Pravo kera litalice zaštićena, pravo Adema budale nije Navodi primjer stambenog zbrinjavanja 2010.godine kada su samo 3 branioca iz Maglaja dobila sredstva. Transparentno. Tražim da sve doslovce mora pisati i sve se mora ispoštovati. *(Adem Bradarić, predsjednik ORVI Maglaj)*
- Ovdje na raspravi se uglavnom govori o osnovnim pravima a država za 15 godina nije bila u stanju donijeti zakon u interesu boraca koji su odbranili ovu zemlju. Nužno je izvršiti pod 1. -kategorizaciju boraca, jer svi borci ne mogu biti u istoj kategoriji; pod 2. uvesti borački dodatak, po 1 marku mjesečno za svaki mjesec u OS. Prava na papiru imaju svi, a ostvaruju ih oni koji imaju vezu. Demobilisani borci ovim zakonom ne dobijaju ništa, i treba reći da je od svih ovih ovdje zakon dobio negativnu ocjenu, ovaj zakon je fuj, to kažem odgovorno i ko se drznuo da ga ponudi da ga je sram. Daje se penzija otpuštenim profesionalnim vojnicima – zašto se ne primjeni pozitivno pravo sa zapada: četvorogodišnji ugovor, može se produžiti za još četiri, a onda se snalazi. A ovdje Predsjedništvo obećava penzije ljudima sa 35 godina, znači primat će penziju 50 godina, i to ne prema uložnim sredstvima penziju od

70 KM već od 700, jesu li oni gore poludjeli. Država je dužna stvoriti uvjet za rad demobilisanim borcima, a dok to nije u stanju treba davati borački dodatak i to Ministarstvo treba pokrenuti prema Federalnom ministarstvu donošenje federalnog zakona za demobilisane borce sa navedenim. (*Esad Gračić, predsjednik ODB 92-95 Maglaj*)

- Smatra da svi moraju dati svoje primjedbe, da Zakon ovakav kakav je nije dobar, ali da nije dobar ni Nacrt i stoga nije u redu od strane Ministra da kaže „ako hoćemo da učestvujemo, napraviti ćemo izmjene, a ako ne, neće se ni donositi“. (*Vahdet Hajdić, predsjednik JOB-a Maglaj*)
- Smatra da je u diskusijama bilo više primjedbi na osnovna prava, da je Organizacija dala primjedbu na član 22 (da se brišu djeca šehida...) član 29. da se u povlastice nabroje sva djeca (PŠ;RVI,DB); da se kod gradnje kuće PBP bude oslobođen plaćanja priključka el.energije; da se kod davanja naknada troškova za dženazu budu izjednačeni svi pripadnici branilačke populacije. (*Fatima Mahmutagić, predsjednica OPŠPB Maglaj*).
- Navodi da je lično učestvovao u donošenju Nacrta, dali smo svoje komentare, došlo je do usaglašavanja organizacija, ali ipak nije došlo do uvažavanja naših primjedbi. Primjedba se odnosi: 1. da se svi poslovi obavljaju u opć.službama, da se procedura pojednostavi i da se u što kraćem roku dobijena sredstva implementiraju; 2. protiv su uvođenja novih korisnika u prava, dok se ne obezbjeđe sredstva i za ove korisnika koji su već u pravu, te navodi primjer stipendija da samo 30-40% od podnesenih zahtjeva dobije stipendiju, a tako je i sa drugim transferima; 3. da Vlada riješi sve preostale zahtjeve za stambeno zbrinjavanje iz 2011.god.; 4. da Kanton.vlada pri razmatranju prijedloga službe uvaži stav službe i opć.komisije; 5. da Vlada nađe rješenje da se održi sastanak saveza i organizacija i da se usaglase stavovi; 6. navodi da je čl.4. tačka a) izmjenjen. Dalje pita koje su to kategorije koje nisu koristile prava, a sada se uvode (šta dobija dijete zljiljana). Dalje konstatuje da se uvode u prava novi korisnici, a sredstva od 7 mil. ostaju. Treba naći 10 mil. i tada bi bilo sve u redu. Dalje se nadovezuje na problem korištenja banjskog liječenja i pita zašto treba nalaz ljekara, zatim problemi sa porodičnom medicinom, zdravstvenim osiguranjem, plaćanjem zdravstvenih usluga usluga. (*Hajrudin Brotlija, predsjednik ORVI Visoko*)
- Dala je primjedbe vezano za dijete šehida u Visokom, Zavidoviću i Zenici, jer su djeca šehida starija od 25 god. i ne mogu ostvariti pravo na liječenje, ni prekvalifikaciju. Dalje navodi da se članstvo organizacije smanjuje od 15-17% na god. nivou, da je iz rata izašlo 4200-4300 maliljetne djece, a da je sada ostalo 700. Tvrdi da u raspodjeli sredstava organizacije PŠ troše manje nego druge. (*Selvedina Duraković, OPŠiPB Visoko*)
- Primjedba je što i zakonom nije regulisana prijevremena penzija i govori o problemu za DB koji imaju uvjete 55-30 god. da su mogli da podnesu zahtjev za penzionisanje do 31.05., ali dalje ne. Šta dalje? (*Sead Ahmić, JOB Visoko*)
- Navodi da branioци plaćaju recepte koje ne bi trebalo plaćati, ali u zdrav.ustanovama kažu da nema para. (*Nijaz Pinjić, JOB Visoko*)
- U cijelosti prihvatamo Nacrt Zakona uz jednu sugestiju: molimo predlagače Nacrta da u njemu unesu – posvete veliku pažnju i daju podršku DB-RVI koji su oboljeli od vijetnamskog sindroma-PTSP-a pošto su oboljeli od PTSP-a skloni suicidima (samoubistvima) što je prisutno sve u većem broju agresivnosti-reagovanja na nepravdu ljudi bez straha i osjećaja na momente ljudi koji imaju svoj nsvijet u koji se povlače. Svijet samoće u kojem ne postoji ni porodica ni spoljašnji svijet a posebno zaboravljaju porodicu i sve ono što se oko njih zbiva. Predložili bismo još samo jedno a to je da pošto smo jedino udruženje Ze-Do kantona sa članovima iz drugih opština sjedište PTSP-a bude u Zavidovićima. (*Udruženje PTSP-a „Veterani“ Zavidovići*)
- Zajednički stav Predsjedništva SRVI ZDK i Predsjedništva ORVI-a Zavidovići '92 je sljedeći: postojeći Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, je uglavnom obuhvatio sva prava i kao takav ispunjava naše potrebe i ne treba ga mijenjati. Ovo navodimo imajući u vidu iznos sredstava koja su u Budžetu Ze-Do kantona planirana za izdatke po ovom zakonu. Ni u kom slučaju se ne slažemo da se u postojeći zakon uključuju novi korisnici iz razloga što svako uvođenje novih korisnika iziskuje i veća novčana potraživanja. Bez planiranog povećanja sredstava u Budžetu Ze-Do kantona za pokriće izdataka koji su predviđeni Zakonom o dopunskim pravima ne treba povećavati obim novih prava i

novih korisnika . Svako povećanje broja korisnika, bez povećanja novčanih sredstava, umanjuje već postojeća prava. - Slažemo da se izvrše izmjene tamo gdje to traže normativno pravni akti, kako bi Zakon o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica bio u skladu sa Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica. - Predlažemo da se skрати rok za rješavanje podnesenih zahtjeva po bilo kom osnovu, a koja su predviđena Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica. Česti su slučajevi da se oduži postupak u rješavanju zahtjeva bilo da se radi o sporosti u radu općinskih službi ili kantonalnog Ministarstva za boračka pitanja. - ORVI-a Zavidovići '92 ima primjedbe na podzakonske akte i svakako ćemo dati svoje mišljenje kad se bude raspravljalo o tim aktima. (ORVI Zavidovići)

- Pregledom zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, ne vidi se ni po jednom članu, tački interes i zadovoljstvo da podržimo ovaj zakon. Da ne bi navodili tačke po kojima bi se moglo razgovarati ili tačke s kojima nismo zadovoljni, stajališta smo da ovaj prijedlog zakona ne možemo prihvatiti. UNDB-a je stajališta da predlagači ovog zakona nemaju ni sluha ni karaktera za nezaposlene demobilisane borce, i ostale borce proteklog rata, već se smišljeno stvara raskol među boračkom populacijom i boračkim udruženjima. Lako je zaključiti da su to uglavnom budžetski korisnici koji ostvaruju već neka od prava donešena za boračku populaciju. Ponavljamo još jednom da izričito tražimo da se svi zakoni koji su doneseni rekonstruišu i ako ne prvo tad na drugo mjesto po povoljnostima da se uvrste nezaposleni demobilisani borci i ostale ugrožene kategorije iz boračkog segmenta. Ako do ovog ne dođe, mi smo došli do zaključka da će doći ne samo do štrajkova već i do katastrofalnih problema i posljedica. Zar nam nije dovoljno što smo podijeljeni na stotine udruženja, već hoćete da se dijelimo i po osnovnim životnim kriterijima. Ovaj stav jednoglasno usvajaju svi članovi udruženja nezaposlenih demobilisanih boraca i mnogobrojni simpatizeri našeg udruženja. Prijedlog zakona za svu boračku populaciju: opća i temeljita revizija svih boračkih udruga i udruženja; donošenje zakona o naknadi za svaki mjesec proveden u ratu po 3 KM; razmatranje penzionisanja nezaposlenih DB po najpovoljnijim okolnostima; izdvajanje novčanih sredstava za udruženja koja imaju projekte za zapošljavanje i zbrinjavanje svojih članova, na svim nivoima vlasti; da se donese zakon o olakšicama kod plaćanja dažbina za nezaposlene DB; da se donese zakon o ujedinjenju svih udruženja, pod jedan krov tj. Jedno udruženje – jedan budžet – jedan zakon; da se dobro razmisli i donese zakon o nezaposlenim DB i da se konačno riješi i njihov status; da se iz populacije nezaposlenih DB obavezno svrstaju članovi u komisije koja dodjeljuju sredstva koja su donešena zakonom za ovu populaciju i to na svim nivoima vlasti; da se kazne svi koji su krivotvorili dokumentaciju po bilo kom osnovu, radilo se to o borcu ili onome ko mu je pomogao u nelegalo stečenom pravu; da se u pokretače otpora uvrste 100% provjereni ljudi koji su zaslužni za pokretanje otpora i za doprinos u ratu. Mi smo stajališta da se to odradi profesionalno i da zaslužni ljudi budu na spisku pri donošenju ovog zakona. (Udruženje nezaposlenih demobilisanih boraca Općina Zavidovići)
- U članu 15. stav 2. Zakona brisati riječi: „ili je po prestanku radnog odnosa ostvarilo pravo na otpremninu.“ (JOB "Unija veterana" Zavidovići).

Stav Predlagača

Ovdje se uglavnom radi o prijedlozima koji mogu biti razmatrani u okviru podzakonskih akata ili se istim iznose zahtjevi o odredbama Zakona kojima bi se poboljšala situacija pojedinih kategorija branilačke populacije, koji zahtijevaju finansijska izdvajanja koja se u sadašnjoj situaciji ne bi mogla osigurati sa budžetske pozicije Ministarstva za boračka pitanja.

Dana 17.05.2012.god. Ministarstvu je dostavljen pismeni prijedlog Organizacije porodica šehida i poginulih boraca ZDK, a 03.07. i dopis Skupštine Kantona sa priloženim istovjetnim dopisom Organizacije, kojim se u cilju usaglašavanja stavova sa drugim organizacijama, kao kompromisno rješenje nudi slijedeći prijedlog teksta člana 4. Zakona:

"(Posebni korisnici prava po Zakonu)

Prava po ovom Zakonu, na način i pod uvjetima utvrđenim podzakonskim aktima, može koristiti i:

- a) dijete šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, kojem je prestalo pravo na porodičnu invalidninu;
- b) dijete poginulog, umrlog ili nestalog dobitnika ratnog priznanja ili odlikovanja, osim lica iz tačke a) ovog člana, kojem je prestalo pravo na mjesečni novčani dodatak, a koje je u trenutku smrti oca bilo maloljetno;
- c) dijete umrlog ratnog vojnog invalida, koje nije korisnik prava na porodičnu invalidninu a koje je u trenutku smrti oca bilo maloljetno;
- d) dijete umrlog demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine, a koje je u trenutku smrti oca bilo maloljetno;
- e) udovica umrlog demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine, pod uvjetom da nije stupila u brak ili vanbračnu zajednicu i da nema druge prihode;
- f) roditelji umrlog ratnog vojnog invalida ili demobiliziranog branioca koji je u redovima Oružanih snaga proveo najmanje dvije godine, ukoliko ih je isti izdržavao posljednjih godinu dana prije smrti."

Ovaj prijedlog nije naišao na podršku drugih organizacija na sastanku u Minsistarstvu održanom po tekstu Zakona dana 14.08.2012.godine.

Dana 19.09.2012.g. Ministarstvu je dostavljen prijedlog teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica sačinjen od strane Saveza ratnih vojnih invalida ZDK. Radi preglednosti, prijedlozi po pojedinim članovima su navedeni u daljnjem tekstu sa stavom Ministarstva:

1. prihvataju izmjene u članu 1. i 23. važećeg teksta Zakona
2. ne prihvataju ili se ne izjašnjavaju o izmjenama u članovima 2 - 6, 12-14, 18 i 19, 22, 24, 26, 29, 31, 35 - 37, 44, 47 i 48 važećeg teksta Zakona

Predlažu se izmjene:

1. član 7. Zakona (Prednost u korištenju usluga zdravstvenih ustanova)
 - da prednost u korištenju usluga u zdravstvenim ustanovama imaju samo RVI
 - da umjesto "osigurat će isticanje" stoji "dužan je osigurati"
 Stav Ministarstva:
 - Prednost sada imaju RVI, članovi porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca, članovi uže porodice poginulog, umrlog ili nestalog DRPO i članovi uže porodice poginulog ili umrlog nosioca "Partizanske spomenice 1941"
 - Federalni zakon u članu 27. tu prednost daje RVI-ima i roditeljima šehida.
 - Federalni zakon navodi: "osigurat će isticanje"
2. član 9. Zakona (Medicinska rehabilitacija):
 - da na međ.rehabilitaciju ne idu članovi invalidskih klubova već samo reprezentacije
 - da pojedinci sportisti idu u pripremama za takmičenja ali samo državna i veća
 Stav Ministarstva:
 - S obzirom da ovaj prijedlog nije iznesen u javnoj raspravi i nije bio predmet razmatranja ostalih kantonalnih udruženja, niti je bilo sličnih prijedloga od strane istih udruženja, stava smo da se isti može razmatrati prilikom izmjena podzakonskog akta iz ove oblasti.
3. član 15. Zakona (Prednost pri zapošljavanju):
 - da se briše "pod jednakim uvjetima"
 - da se doda novi stav (2) koji glasi: "Pripadnicima iz stava 1. kod ostvarivanja ovog prava pripadaju bodovi po osnovu učešća u OS kako slijedi: DB za učešće u trajanju od tri godine i više neprekidno 30 bodova, DB za dvije godine i više 20 bodova i DB za jednu godinu i više 10 bodova, PŠiPB 25 bodova i RVI 20 bodova, DNRP 15 bodova."
 - Da sadašnji stav 2. postane stav 3. ovog člana.

Stav Ministarstva:

- Odredba o jednakim uvjetima pri zapošljavanju preuzeta je iz Federalnog zakona, o čemu je naznačeno i u Izvještaju sa javne rasprave i u obrazloženju prijedloga osnovnog zakona donesenog 2006.godine. Drugi prijedlog nije iznesen u javnoj raspravi i nije bio predmet razmatranja ostalih kantonalnih udruženja, niti je bilo sličnih prijedloga od strane istih udruženja, zbog čega smo stava da se isti ne može uvrstiti u ovaj prijedlog zakona.

4. član 18. Zakona (Novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti i teške socijalno-ekonomske situacije):

- uskladiti sa Zakonom o prestanku važenja Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica

Stav Ministarstva:

- Predloženim izmjenama je izvršeno ovo usklađivanje.

5. član 20. Zakona (Prednost pri upisu u obrazovne ustanove):

- da se u stavu 1. briše "pod jednakim uvjetima"
- da se doda novi stav (2) koji glasi: "Pripadnicima iz stava 1. kod ostvarivanja ovog prava pripadaju bodovi po osnovu učešća u OS kako slijedi: DB za učešće u trajanju od tri godine i više neprekidno 30 bodova, DB za dvije godine i više 20 bodova i DB za jednu godinu i više 10 bodova, PŠiPB 25 bodova i RVI 20 bodova, DNRP 15 bodova."
- da sadašnji stav 2. postane stav 3. ovog člana.

Stav Ministarstva:

- Odredba o jednakim uvjetima pri upisu u obrazovne ustanove preuzeta je iz Federalnog zakona, o čemu je naznačeno i u Izvještaju sa javne rasprave i u obrazloženju prijedloga osnovnog zakona donesenog 2006.godine. Drugi prijedlog nije iznesen u javnoj raspravi i nije bio predmet razmatranja ostalih kantonalnih udruženja, niti je bilo sličnih prijedloga od strane istih udruženja, zbog čega smo stava da se isti ne može uvrstiti u ovaj Prijedlog zakona.

6. član 23. Zakona (Stipendiranje studija):

- Iza riječi: "porodica" dodaje se zarez i riječi: "koji su srednje obrazovanje stekli u školama na području Bosne i Hercegovine," a iza riječi "ustanovama" brišu se riječi: "na području Bosne i Hercegovine".

Stav Ministarstva:

- Tekst kao u Prijedlogu Zakona

7. član 26. Zakona (Dodjela sredstava za održivi povratak):

- u stavu (2) riječ "Kantona" zamijeniti riječima: "Bosne i Hercegovine".

Stav Ministarstva:

- U javnoj raspravi nije bilo zahtjeva udruženja u vezi ove izmjene, odnosno nema stava istih po ovom pitanju.

8. Brisati član 30. Zakona (Troškovi učešća u sportskim takmičenjima):

Stav Ministarstva:

- U javnoj raspravi nije bilo zahtjeva udruženja u vezi ove izmjene, odnosno nema stava istih po ovom pitanju.

9. član 31. Zakona (Troškovi organizovanja takmičenja i manifestacija):

- iza riječi "oslobodilačkog rata" dodati riječi: "u skladu sa posebnim propisom koji donosi Skupština ZDK, a kojim se utvrđuje vrsta i značaj manifestacije, visina sredstava, način i postupak dodjele istih".

Stav Ministarstva:

- U javnoj raspravi nije bilo podržanih zahtjeva udruženja u vezi ove izmjene.

10. u Poglavlju IV. Provođenje Zakona:

- U Poglavlju "Provođenje Zakona" koje obuhvata članove 47, 48, 49 i 50. iz upravnog postupka izuzeti prava po osnovu pomoći u liječenju, pomoći za tešku socijalno-ekonomsku situaciju i dženaze/sahrane.

Stav Ministarstva:

- Predloženo zakonsko rješenje obuhvata i ove izmjene.

11. član 53. Zakona (Osiguravanje sredstava za provođenje Zakona):

- iza riječi "općina" dodati riječi: "u ukupnom iznosu od 5% iz Budžeta navedenih institucija".

Stav Ministarstva:

- Odgovor na slične prijedloge dat je u Izvještaju sa javne rasprave. Predloženo zakonsko rješenje je u skladu sa opredijeljenim budžetskim sredstvima Ministarstvu za boračka pitanja.

MINISTAR
Ekrem Tuka